

Susan Coolidge

Ką nuveikė Keitė

Apysaka

Iš anglų kalbos vertė
Viltaras Alksnėnas

Skaitmeninta iš knygos:
S. Coolidge. Ką nuveikė Keitė. Vilnius: Alma littera, 1999.

ISBN 978-5-430-05848-7

Kūrinys suskaitmenintas vykdant ES struktūrinių fondų remiamą projektą „Pagrindinio ugdymo pirmojo koncentro (5 -8 kl.) mokinių esminių kompetencijų ugdymas“, 2012
<http://mkp.emokykla.lt/ebiblioteka/>

UGDYMO
PLĖTOTĖS
CENTRAS

TURINYS

1. KARŲ ŠEIMOS MAŽIEJI	3
2. ROJUS	15
3. NESĖKMIŲ DIENA	27
4. „KIKERIS“	42
5. PASTOGĖJE	58
6. DIDŽIAUSIOS DRAUGĖS	76
7. TETOS HELENOS VIEŠNAGĖ	99
8. RYTOJ	123
9. SLOGIOS DIENOS	140
10. ŠVENTOSIOS KALĖDOS IR ŠVENTASIS VALENTINAS	162
11. NAUJA PAMOKA	190
12. PO DVEJŲ METŲ	204
13. PAGALIAU	224

KARŲ ŠEIMOS MAŽIEJI

Vieną dieną aš sėdėjau pievose, ten, kur teka upokšnis. Buvo karšta diena. Žydrame danguje tai šen, tai ten plaukiojo baltutėliai kaip gulgės debesys. Tiesiai prieš mane žaliavo švendrai, iškėlę tamsias aksomines burbuoles, o tarp jų žydėjo vieniša raudoklė, palinkusi virš upokšnio, lyg norėdama regėti vandenyje savo žavų atspindį. Bet raudoklė neatrodė tuščiagarbė.

Vaizdas buvo toks įstabus, kad aš sėdėjau ilgokai, juo gėrėdamasi. Staiga prie pat manęs pasigirdo du balseliai – pokalbis, o gal daina, negalėčiau gerai pasakyti, kas tai buvo. Vienas balsas spigus, kitas šiek tiek kimesnis, skambėjo labai galingai ir piktai. Buvo aišku, kad jie dėl kažko ginčijasi, nes nuolat vis kartojo tuos pačius žodžius: „Keitė nuveikė“. – „Keitė nenuveikė“. – „Nuveikė“. – „Nenuveikė“. – „Nuveikė“. – „Nenuveikė“. – „Taip“. – „Ne“. Ko gero, jie pakartojo tuos žodžius mažų mažiausiai šimtą kartų.

Pakilau iš savo vietos, vildamasi aptikti ir pamatyti tuos šnekorius. Ir tikrai, ant vieno ilgo liūnsar-

gės lapo išvydau dvi mažytes žalsvas būtybes. Šnekoriai, matyt, buvo silpnaregiai, nes abu pasibalnoję nosis juodais akiniais. Abu turėjo po šešias kojas – dvi trumpas, dvi ilgesnes ir dvi labai ilgas. Pastarosios buvo sujungtos lingėmis, lyg vežimas, ir, kai man bežiūrint, jie ėmė lipti nendrės stiebu, atrodė visai kaip senovinis kabrioletas. Ir jei būčiau buvusi mažesnė, manau, būčiau net išgirdusi girgždant. Kol aš juos stebėjau, jie neištarė nė žodžio, bet, vos tik nosisukau, vėl ėmė ginčytis, netgi tais pačiais žodžiais: „Keitė nuveikė“. – „Keitė nenuveikė“. – „Nuveikė“. – „Nenuveikė“.

Eidama namo, pagalvojau apie kitą Keitę – Keitę, kurią kažkada pažinojau, kuri norėjo nuveikti daugybę nuostabių darbų ir galų gale nenuveikė nieko, bet užtat padarė visai ką kita – ko iš pradžių nemėgo, bet kas, tiesą sakant, buvo daug svarbiau už tuos darbus, kuriuos svajėjo nuveikti. Man begalvojant, toji trumputė istorija mintyse vis plėtojosi, ir aš nusprendžiau ją užrašyti. Taip ir padariau, o norėdama įamžinti tuos du draugužius ant liūnsargės stiebo, pavadinau ją jų žodžiais – „Ką nuveikė Keitė“.

Keitė – tai Keitė Kar. Ji gyveno Burneto miestelyje, kuris nebuvo didelis, tačiau sparčiai augo.

Namas, kuriame ji gyveno, stovėjo miesto pakraštyje. Tai buvo didelis kvadratinis baltas namas su žaliomis užuolaidomis, su veranda, virš kurios susipynusios rožės ir raganės sudarė pavėsinę. Ant žvyrtakio, vedančio pro paradinius vartelius, metė šešėlių keturios aukštos akacijos. Vienoje namo pusėje augo sodas, kitoje stūksojo malkų rietuvės, klėtis ir ledainė. Už jų šlaitu į pietų pusę leidosi daržas, o dar toliau driekėsi ganykla, kur tekėjo upelis, augo riešutmedžiai, ganėsi keturios karvės: dvi žalos, viena žalmargė su aštriais, alaviniais antgaliais užmautais ragais ir mažoji mieloji balta telyčaitė Deizė.

Karų šeimoje buvo šeši vaikai – keturios mergaitės ir du berniukai. Keitė buvo vyriausioji, dvylikos metų. Jaunyliui Filui ketveri, o visi kiti – per vidurį.

Daktaro Karo, jų tėvelio – mielo, malonaus, labai užsiėmusio, – nebūdavo namie ištisomis dienomis, o kartais net ir naktimis: jis amžinai rūpindavosi savo ligoniais. Vaikai neturėjo mamos. Ji mirė, kai Filas buvo dar kūdikis, prieš ketverius metus iki prasidedant mano pasakojimui. Tik Keitė gerai prisiminė mamą, o visiems kitiems ji tebuvo liūdnas, jaudinantis vardas, ištariamasis sekmadieniais ir maldoje arba kai tėvelis būdavo ypač švelniai ir iškilmingai nusiteikęs.

Mamos, kurią jie taip miglotai prisiminė, vietą užėmė teta Izė, tėčio sesuo, atėjusi jų prižiūrėti, kai mama išvyko į savo tolimą kelionę, iš kurios mėnesių mėnesius mažyliai vis dar laukdavo jos sugrižtant. Teta Izė buvo smulkutė, smailiaveidė, liesa ir atrodė beveik sena, labai tvarkinga ir amžinai dėl visko susirūpinusi. Ji stengėsi su vaikais elgtis labai maloniai, tačiau šie ją nuolatos glumindavo, kadangi buvo visai kitokie, negu ji pati vaikystėje. O teta Izė tada buvo švelni, tvarkinga mažylė, kuri mėgdavo sėdėti svetainėje kaip pavyzdinga mergaitė iš knygų ir siuvinėti, kuriai patikdavo, kai vyresnieji paglostydavo jai galvelę ir pasakydavo, kad ji gera mergaitė. O štai Keitė kasdien susiplėšydavo suknelę, nekentė siuvinėti ir nė kiek nesirūpino, ar ją kas nors pavadins „gera“. Klavera ir Elzė irgi muistydavosi kaip poniai, jei kas nors jas paglostydavo. Tetą Izę tai labai trikdė, ir jai buvo sunku susitaikyti su mintimi, jog šie vaikai yra „keisti“ ir nė kiek nepanašūs į tuos gerus berniukus ir mergaites iš sekmadieninės mokyklos laikų, kurie jai labiausiai patikdavo ir kuriuos ji geriausiai suprasedavo.

Ir dar vienas žmogus kėlė jai nerimą – pats daktaras Karas. Jis norėjo savo vaikus matyti drąsius ir ištvermingus, todėl pritarė jų karstymuisi po

medžius ir nutrūktgalviškiems žaidimams, nekreipdamas dėmesio į gumbus ir suplėšytus drabužėlius. Taigi tik pusvalandį per dieną teta Izė būdavo rami ir patenkinta dėl savo pareigų, tas pusvalandis būdavo prieš pusryčius, kai, jos nurodymu visi vaikai susėdavo ant kėdučių ir mokydavosi tos dienos posmą iš Biblijos. Tada ji žiūrėdavo į juos palaimingu žvilgsniu. Visi būdavo tokie gražučiai, švariomis palaidinėmis ir tvarkingai sušukuotais plaukais. Bet vos tik nuaidėdavo varpelis, ta palaima iškart išgaruodavo. Nuo tos akimirkos vaikų nebegalėdavai „žmogui parodyti“. Kaimynai tetos labai gailėjosi. Jie suskaičiuodavo šešiasdešimt baltų vaikų kelnaičių, išdžiaustytų kiekvieną pirmadienio rytą, ir stebėdavosi tarpusavy, kiek reikia jėgų tiems vaikams apskalbti ir kaip panelė Kar turi vargti, kad jie taip gražiai atrodytų. Bet vargšei panelei Kar jie visai neatrodydavo gražiai – ir tai buvo blogiausia.

– Klavera, eik ir nusiplauk rankas! Dori, pakelk nuo grindų savo skrybėlę ir pakabink ant vąšo! Ne ant to vąšo – ant trečiojo vąšo nuo krašto!

Tokius paliepinimus teta Izė kartodavo ir kartodavo kiaurą dieną. Vaikai jos gana nuolankiai klausė, bet kažin ar labai ją mylėjo. Visada vadindavo teta Ize,

niekad nesakydavo tetule. Vaikai patys supras, kodėl *taip* vadindavo.

Norėčiau jus supažindinti su Karų šeimos mažaisiais, ir, manau, tam geriausiai tiks diena, kai penki iš jų šešių sutūpė, užsikorę ant ledainės stogo, lyg viščiukai ant laktos. Ledainė buvo jų mėgstamiausia vieta. Žemas jos stogas dengė erdvią duobę ir kadangi jis dunksojo pačiame kiemo viduryje, vaikams visad atrodydavo, kad trumpiausias kelias nubėgti kur nori – tai užlipti vienu stogo šlaitu ir nusileisti kitu. Jiems patikdavo užsiropšti ant stogo kraigo, o paskui sėdomis nučiuožti žemyn per išilusias skiedras. Teta Izė nespėjo taisyti jiems batų ir lopyti kelnaičių, bet vaikams terūpėjo čiuožinėti ir žaisti.

Klavera, pagal amžių antroji po Keitės, sėdėjo vidury. Ji buvo klusni, meili rubuilė storomis rudomis kasomis ir trumparegėmis žydromis akimis, kurios atrodė nuolat prisikaupusios ašarų, regis, tuoj tuoj pabirsiančių pro tą žydrynę. O iš tikrųjų Klavera buvo linksmiausia mažylė pasaulyje, tik tos akys ir švelnus burkuojantis balsas visad skatindavo žmones ją paglostyti ir paguosti. Syki, kai dar buvo visai maža, ji pabėgo, nusičiupusi Keitės lėlę. Kai Keitė ją pasivijo ir bandė lėlę atimti, Klavera užsispyrė ir

neatidavė. Daktaras Karas, nieko nežinojęs, išgirdo ašaringą Klaveros balsą: „Neduosiu! Aš noriu lėlės!“ ir per daug nesigilindamas griežtai šūktelėjo:

– Keite, begėde! Tuoj pat atiduok sesutei *jos* lėlę!

Ir Keitė, gerokai nustebusi, atidavė. O Klavera pergalingai sumurkė lyg paglostytas kačiukas. Klavera buvo gero būdo, meili, trupučiuką tingoka ir labai kukli, bet žaidimuose ji pasirodydavo labai sumani, o ir šiaip būdavo šmaikšti ir linksma. Visi ją mylėjo, ir ji visus mylėjo, ypač seserį Keitę, kurią laikė pačiu išmintingiausiu žmogumi pasaulyje.

Mažasis Filas sėdėjo ant stogo šalia Klaveros, ir toji laikė jį apglėbusi rankomis. Toliau sėdėjo Elzė, liesa rudaplaukė aštuonerių metų mažylė, gražiomis tamsiomis akimis ir vešliais garbanotais plaukais. Vargšė mažoji Elzė tarp visų Karų atrodė „keistuolė“. Ji nepritapo nei prie vyresniųjų, nei prie jaunesniųjų vaikų. Jos širdis didžiai troško šlietis prie Keitės, Klaveros ir Cesės Hol, žinoti visas jų paslaptis ir slapstyti laiškėlius mažose slėptuvėse, kurių jos buvo įsirengusios visose pakampėse. Tačiau tos nenorėjo Elzės prisileisti ir vis liepdavo jai „bėgti šalin ir žaisti su vaikais“, o tai labai žeidavo. Jeigu ji šalin nebėgdavo, tada jos pačios sprukdavo nuo Elzės, o kadangi jų kojos buvo ilgesnės,

tai padarydavo visai nesunkiai. Vargšė Elzė palikta apsiverkdavo karčiomis ašaromis, ir kadangi išdidumas jai neleido žaisti su Doriu ir Joana, didžiausias malonumas buvo sekti vyresniąsias, aiškintis jų paslaptis, ypač šniukštinėti laiškelių slėptuves, nes jų buvimas labiausiai ją skaudino. Elzės žvilgsnis buvo pastabus ir žvitrus – kaip paukščio. Ji paslapčiomis dirščiodavo ir žvilgčiodavo, sekdamo ir stebėdamo, kol galų gale kokioje nors keistoje, netikėtoje vietoje – medžio tarpušakyje, šparagų lysvėje ar ant paties aukščiausio priešgaisrinių kopėčių skersinio – aptikdavo dėžutę, prigrūstą rašteliais, kurie paprastai baigdavosi žodžiais: „Tik žiūrėk, kad nesužinotų Elzė“. Tada ji pačiuodavo tą dėžutę ir, nužygiavusi pas kitus, išdidžiai nutėkdavo žemėn, sakydama: „Čia jūsų senas paštas!“, tačiau visą laiką jausdavosi taip, lyg tuoj tuoj pravirks. Vargšė mažoji Elzė! Beveik visose didelėse šeimose būna vienas toks skriaudžiamas ir atstumtas vaikas. Keitei, kuri labiau už visus troško tapti „heroje“ ir būti naudinga, niekad neatėjo į galvą, jog jos mažoji sesutė ir yra toji galimybė būti naudingai ir pasiaukojančiai. Ji to niekada nesuprato ir Elzės niekada nepaguosdavo.

Doris ir Joana sėdėjo ant stogo kraigo pakraščiuose. Doris buvo šešerių metų pablyškęs, mažas ir storas berniukas labai rimtu veidu, bet su sirupo dėmėmis ant marškinių rankovių. Joana, kurią vaikai vadindavo Jona arba Jana, buvo putli, žavi mergaitė, metais jaunesnė už Dorį, didelėmis išplėtomis akimis ir storomis prisirpusiomis lūpomis, kurios, atrodė, amžinai šypsosi. Jie abu labai draugavo, nors Doris atrodė beveik kaip mergaitė, per klaidą aprenpta berniukiškai, o Joana – kaip berniukas, juoko dėlei pasiskolinęs sesers suknelę. Ir štai, kai visi taip sėdėjo čiauškėdami ir kikendami, viršuj atsivėrė langas, pasigirdo džiugus klyktelejimas, ir pasirodė Keitės galva. Rankoje ji laikė šūsnį kojinių ir pergalingai jomis mojavo.

– Valio! – šūktelėjo ji. – Viskas suadyta, ir teta Izė jau leidžia mums eiti. Ar jūs pavargot belaukdami? Nieko negalėjau padaryti, skylės buvo labai didelės, ir reikėjo daug laiko. Greičiau, Klavera, susirink viską! Cesė ir aš po minutės būsime apačioj.

Vaikai iškart džiaugsmingai pašoko ir nučiuožė nuo stogo. Klavera iš malkinės nusičiupo porą krepšių. Elzė nubėgo savo kačiuko. Doris ir Jona užsimetė ant pečių du didelius neišdžiūvusių žabu

kūlius. Vos tik jie susiruošė, trinktelėjo šoninės durys, ir į kiemą išvirto Keitė su Cese Hol.

Turiu papasakoti jums apie Cesę. Ji buvo didžiausia visų Karų šeimos vaikų draugė ir gyveno gretimame name. Jų kiemus skyrė tik žalia gyvatvorė be jokių vartų, todėl Cesė du trečdalius dienos praleisdavo Karų namuose ir jautėsi tiesiog kaip jų šeimos narė. Ji buvo tvarkinga, puošni, raudonskruostė mergaitė, kukli ir mandagi, šviesiais plaukais, visada dailiai sušukuotais, ir grakščiomis rankomis, kurios visada būdavo švarios. Kaip ji skyrėsi nuo mano vargšės Keitės! Keitės plaukai amžinai būdavo išsitraikę. Jos suknelės nuolat užsikabindavo už vinių ir „pačios suplyšdavo“. Be to, nepaisant metų ir ūgio, ji buvo žiopla ir naivi kaip šešiametė. Keitė buvo labai aukšta! Niekas negalėjo pasakyti, kaip ji įsigudrino tokia užaugti, bet ji siekė tėtuko ausis ir buvo puse galvos aukštesnė už vargšę tetą Izę. Ir vos tik ji nustojo galvoti apie savo svorį, pasidarė labai nerangi ir jautėsi lyg būtų sudaryta iš vienu kojų ir alkūnių, iš kaulų ir sąnarių. Laimė, jos galva buvo prikimšta kitų dalykų: visokių planų, sumanymų ir prasimanymų, tad nebelikdavo laiko prisiminti, kokia ji aukšta. Keitė buvo geras mylintis vaikas ir, nepaisant nerūpestingų įpročių, kiekvieną

savo gyvenimo savaitę priimdavo begalę nuostabių sprendimų, tik, deja, niekada nė vieno iš jų nesi-
laikė. Ji ėmėsi atsakomybės už kitus vaikus ir troško
rodyti jiems gerą pavyzdį, bet kai tik pasitaikydavo
tokia galimybė, pamiršdavo tai padaryti. Keitės die-
nos skriejo kaip vėjas, nes kai jai nereikėdavo ruošti
pamokų arba su teta Ize siūti ir adyti – o šito ji ypač
nekenė, – jos galvelėje visada knibždėdavo tiek
nuostabių sumanymų, kad ji labiausiai trokšdavo
turėti dešimt porų rankų viskam įvykdyti. Dėl tų
sumanymų amžinai patekdavo į kokią nors bėdą. Ji
mėgo statyti oro pilis, svajoti apie tą laiką, kai ką
nors nuveiks ir dėl to išgarsės, visas pasaulis apie
ją sužinos ir panorės susipažinti. Nemanau, kad ji
įsivaizdavo, koks nuostabus darbas tai turėtų būti,
bet, nuolat apie jį galvodama, dažnai užmiršdavo
paruošti pamokas ar susivarstyti batus ir tada gau-
davo blogą pažymį arba pylos nuo tetos Izės. Tokiais
atvejais ji guosdavosi svajonėmis, kaip pamažu ji
taps žavinga, mylima ir maloni kaip angelas. Daug
dalykų turėjo nutikti Keitei, kol ji to sulaukė. Jos
akys iš juodų turėjo pasidaryti mėlynos, nosis pail-
gėti ir išsitiesinti, o lūpos, kol kas aiškiai per storos,
kad derėtų įžymybei, turėjo tapti panašios į rožės
pumpurą. O dabar, kol įvyks tie nuostabūs pasikeiti-

mai, Keitė, kiek tai įmanoma, užmiršo, kaip ji atrodo, nors, aš manau, ji vis tiek labiausiai pasaulyje pavydėjo tai panelei su vešliais, žemę šluojančiais plaukais ant limonado butelio etiketės.

2

ROJUS

Vieta, kur vaikai rengėsi eiti, buvo tokia pelkėta tankmė lauke netoli nuo namų. Tankmė nebuvo labai didelė, tik taip atrodė, nes medžiai ir krūmai augo taip tankiai, jog tiesiog negalėjai įžvelgti, kur ji baigiasi. Žiemą ten būdavo pažliugę ir šlapia, tad niekas nė neidavo, nebent tik karvės, kurioms buvo nė motais, jog sušlaps kojas. Tačiau vasarą pelkėtos vietos išdžiūdavo, tapdavo gaisu ir žalia, pilna nuostabiausių dalykų – laukinių rožių, sasapru, paukščių lizdų. Tai vienur, tai kitur vingiavo siauri galvijų praminti takeliai. Šią vietą vaikai praminė Rojumi, ir jiems ji atrodė laukinė, bekraštė ir pilna nuotykių, lyg pasakų miškas.

Kelias į Rojų buvo užtvertas medine kartimi. Keitė ir Cesė įveikė ją pašuokomis, paliuokomis, pastriuokomis, o mažieji repečkojosi pro apačią. Įveikę tą kliūtį, jie beveik atsidūrė laukuose ir lyg susitarę visi puolė lėkti, kol pribėgo miško pakraštį. Tada sustojo keistai suglumusiais veidais. Visuomet, po ilgos žiemos pirmą kartą žengiant į Rojų, apimdavo

jaudulys. Ką gali žinoti, ko prikrėtė fėjos – nors nė vienos iš jų dar niekas nebuvo čia matęs.

– Kuriuo taku įžengsime šikart? – pagaliau paklausė Klavera.

– Turbūt reikėtų balsuoti, – atsiliepė Keitė, – aš siūlau Piligrimų taku ir per Sunkumų kalvą.

– Aš irgi! – palaikė ją Klavera, kuri visada Keitei pritardavo.

– Ir Ramybės takas labai gražus, – pasiūlė Cesė.

– Ne, ne! Mes norime eiti Sasaprų taku! – riktelėjo Jona ir Doris.

Tačiau Keitė kaip visada nenusileido. Buvo sutarta pirmiausia išbandyti Piligrimų taką, o paskui kruopščiai ištyrinėti visą mažąją karalystę ir pažiūrėti, kas čia nutikę nuo to laiko, kol jų nebuvo. Taigi procesija įžengė miškelin, vedama Keitės ir Cesės, o Doris, vilkdamas ryšelį šakų, ėjo paskutinis.

– O! Mielasis Rožynas visiškai sveikas! – šūktelėjo vaikai, įkopę į Sunkumų kalvos viršūnę ir priėję aukštą kelmą, kur lingavo laukinių rožių krūmas, ką tik išskleidęs žalius lapus. Jų akimis Rožynas buvo žavingas. Visą laiką kurdavo apie jį visokiausias istorijas ir nuolatos baimindavosi, kad kokia alkana karvė nesusidomėtų rožių krūmu ir jo nenuėstų.

- Taip, - pirštais maigydama lapelį, ištarė Keitė, - pereitą žiemą vieną naktį krūmas buvo atsi-dūręs dideliame pavujuje, bet viskas baigėsi laimin-gai.

- Oi! Kaip? Papasakok ir mums! - sušuko kiti, nes Keitė namie buvo pripažinta pasakorė.

- Buvo Kūčių vakaras, - paslaptingu balsu pradėjo Keitė. - Rožyno fėja mirtinai sirgo. Ji siaubin-gai slogavo, ir tuopos fėja, ana iš ten, jai patarė pasigydyti sasapru arbata. Tad ji išsivirė didžiausią gilės kepurėlę arbatos, patogiai įsitaisė tamsiau-sioje ir minkščiausioje medžio vietoje ir užmigo. Vidurnaktį, jai garsiai beknarkiant, miške pasigirdo triukšmas, ir iššoko siaubingas bulius liepsnojan-čiom akim. Jis pamatė mūsų vargšę Roželę ir, išžio-jęs savo didelį snukį, norėjo perkąsti ją pusiau. Bet tą akimirką iš už kelmo, rankoje laikydamas burtų lazdele, šastelėjo mažas storas žmogutis. Žinoma, tai buvo Kalėdų Senelis. Jis taip šmaukstelėjo jaučiui savo burtų lazdele, kad tas siaubingai sumaurojo ir kilstelėjo priekinę kanopą pasitikrinti, ar dar tebe-turi nosį. Suprato, kad turi, bet ją taip skaudėjo, kad jis dar sykį sumaurojo ir, kiek kojos neša, nukūrė gilyn į miškelį. Tada Kalėdų Senelis pažadino fėją ir pasakė: jeigu ji atidžiau neprižiūrėsianti Roželės,

jis atkeldinsias į jos vietą kitų fėjų, o ją paskirsias saugoti dygliuoto gervuogių krūmo.

- Ar čia tikrai gyvena fėja? - paklausė Doris, kuris klausėsi pasakojimo net išsižiojęs.

- Žinoma, - atsakė Keitė. Tada pasilenkė prie Dorio ir, nutaisiusi nepaprastai malonų balsą, pridūrė: - Aš esu fėja, Dori!

- Fui! - atkirto Doris. - Tu esi žirafa, tėvelis taip sakė!

Ramybės takas buvo taip pavadintas dėl savo tamsumo ir vėsumo. Aukštesnieji krūmai viršum jo beveik susisieki viršūnėmis, o medžiai net vidurdienį mesdavo šešėlių. Ten augo kažkokios baltos gėlės, kurias vaikai vadindavo baltabarzdžiais, nes nežinojo jų tikrojo vardo. Jie ilgokai užgaišo, kol prisiskynė po puokštelę gėlių, o Jona ir Doris turėjo prirauti glėbį sasapru šaknų. Taigi kol jie pasiekė Šungrybių kelią, Zuikių daubą ir kitas vietas, saulė spindėjo jau tiesiai virš galvų - buvo pats vidurdienis.

- Aš jau praalkau, - pasakė Doris.

- Oi, Dori, tu turi pakentėti, kol pastatysim pavėsinę! - sušuko išsigandusios mergaitės, nes Doris tuoj keldavo triukšmą, jeigu tik jam tekdavo palūkėti pietų. Tad jos puolė ruošti pavėsinės. Tam nereikėjo

daug laiko – ji buvo įrengta, palinkusias šakas pri-rišus šokdynės virvelėmis, prie tos pačios tuopos, kurioje gyveno fėja, patarusi Rožyno fėjai išgerti sasaprų arbatos.

Viską užbaigę, jie patogiai įsitaisė ant žemės. Pavėsinė pasirodė labai maža – vos ne vos tilpo jie patys, jų krepšiai ir kačiukas. Kažin ar būtų dar kas nors tilpę, sakysim, dar vienas kačiukas. Keitė, kuri sėdėjo viduryje, atrišo ir pakėlė didžiojo krepšio dangtį, o kiti nekantravo pamatyti, kas viduje.

Pačiame viršuje buvo imbieru paskaninti pyragaičiai. Juos vaikai rūpestingai išdėliojo ant žolės – kol prireiks. Toliau buvo sviestinės bandelės – sudėtos po tris, perklotos šaltos avienos griežinėliais. Ir pagaliau tuzinas kietai virtų kiaušinių ir sluoksnis plonų sumuštinių su sūdyta mėsa. Kaip matot, teta Izė buvo suruošusi Rožaus priešpiečius iš anksto ir puikiai nujautė būsimą vaikų apetitą.

O! Kaip viskas buvo gardu toje pavėsinėje, kai tuopos lapus šiureno gaivus vėjelis, švietė saulė, kvėpėjo miškas, o virš galvų čiulbėjo paukšteliai! Suaugusieji nė iš tolo nėra taip maloniai pietavę. Kiekvienas kąsnelis teikė malonumą, ir kai išnyko paskutinis trupinėlis, Keitė ėmėsi antrojo krepšio. O jame – koks žavus netikėtumas! – buvo septyni

pyragaičiai su sirupu. Jų viršūs buvo rudi, o pakraštėliai trapūs, pacukruoti ir turėjo karamelių, citrinos žievelės ir visokių kitokių nuostabių gardumynų skonį.

Nuaidėjo visuotinis džiaugsmo šūksnis. Net rimtuolė Cesė buvo sužavėta, Doris ir Jona iš to džiaugsmo sutrepseno į žemę užkulniais. Septynios poros rankų išsitiesė į krepšį, septynios gretos dantų nedelsdamos ėmė darbuotis. Per neįtikėtinai trumpą laiką pyragėlių neliko nė ženklo, o puotautojus apėmė glebi palaima.

- Ką dabar veiksime? - paklausė Klavera, o mažasis Filas apvertė krepšį, tarsi norėdamas įsitikinti, ar tikrai ten nebeliko nieko valgomo.

- Nežinau, - mieguistai atsakė Keitė. Ji jau buvo palikusi savo vietą ir pusiaugulom sėdėjo ant žemos palinkusios riešutmedžio šakos, kuri svyrojo beveik tiesiai vaikams virš galvų.

- Žaiskim suaugusiuosius, - pasiūlė Cesė, - ir pasipasakokim, ką ketiname daryti.

- Gerai, - sutiko Klavera, - tu pradėk. Ką tu ketini daryti?

- Aš noriu turėti juodą šilkinę suknelę, skrybėlaite su rožėmis ir baltą muslino šalį, - kalbėjo Cesė, - ir noriu atrodyti visai kaip Minerva Klark! Ir būsiu

labai gera, tokia gera, kaip ponia Bedel, tik daug gražesnė už ją. Jauni džentelmenai kvies mane pasivažinėti, bet aš jų nė nepastebėsiu, nes visą laiką dirbsiu mokytoja sekmadieninėje mokykloje ir lankysiu neturtinguosius. Ir vieną dieną, kai aš būsiu palinkusi prie senutės ir šaukšteliu maitinsiu ją serbentų drebučiais, pro duris įžengs poetas, mane pamatys, pareis namo ir parašys apie mane eilėrašį, – iškilmingai užbaigė Cesė.

– Fui! – pasakė Klavera. – Man tas visai neatrodo gražu. Aš būsiu puiki ledi – puikiausia ledi visame pasaulyje! Ir gyvensiu geltonoje pilyje su geltonomis kolonomis ir portiku, su kvadratine aikštele ant stogo, kaip pono Sojerio. Ten bus mano vaikų žaidimų namas. Languose bus įtaisyti žiūronai. Kasdien aš vilkėsiu aukso ir sidabro spalvos suknelės ir mūvėsiu deimanto žiedus, ir turėsiu baltą atlasinę prijuostę, ją pasirišiu, valydama dulkes ar šiaip ką tvarkydama. Vidinio kiemo vidury bus tvenkinys, pilnas odekolono, ir kada tik panorėsiu, tiesiog nueisiu ir prisisėmsiu buteliuką. Aš nemokytojausiu kaip Cesė sekmadieninėje mokykloje, nes aš taip nenoriu. Tačiau kiekvieną sekmadienį atsistosiu prie vartelių ir, kai jos mokiniai eis pro šalį namo, pašlakstysiu odekolonu jiems nosinaites.

- Aš irgi tą patį galvoju, - sušuko Elzė, kurios vaizduotę sužadino tie prabangūs reginiai, - tik mano tvenkinys bus pats didžiausias. Be to, aš ir pati būsiu puikesnė, - pridūrė ji.

- Negalėsi būti, - iš viršaus pasakė Keitė, - juk tai Klavera bus pati puikiausia ledi pasaulyje.

- Aš būsiu puikesnė ir už pačią puikiausią, - nenusileido vargšė mažoji Elzė, - ir dar aš būsiu didelė ir žinosiu visų paslaptis. Ir tada visi bus malonūs, ir niekas nebėgs šalin ir nesislapstys, ir nebus jokių pašto slėptuvių. Ir iš viso nebus nieko nemalonaus.

- O tu kas būsi, Jana? - paklausė Klavera, skubėdama pakreipti kalbą kitur, nes Elzės balselis ėmė darytis verksmingas.

Tačiau Joana neturėjo aiškių ateities planų. Ji tik juokėsi ir stipriai spaudė Dorio ranką. Doris savo norus išdėstė daug aiškiau.

- Aš noriu kas dieną valgyti kalakutieną, - pareiškė jis, - ir plakto pudingo, na, žinote, ne virto, bet truputį apkepto, su šviesiai parudavusiu viršum ir su daug daug sirupo. Tada aš būsiu toks didelis, jog niekas nesakys, kad trijų porcijų visiškai pakanka mažam berniukui.

- Oi, Dori, paršeli! - šūktelėjo Keitė. O visi kiti springo iš juoko. Doris įsižeidė.

- Aš tuoj einu ir pasakau tetai Izei, kaip jūs mane vadinat, - pasakė jis ir supykęs atsikėlė.

Tačiau Klavera, kuri buvo apsigimusi taikdarė, sučiupo jį už rankos, o jos įkalbinėjimai ir maldavimai tiek jį paguodė, kad jis pagaliau nusprendė pasilikti - ypač kai visi dabar atrodė labai nusiminę ir prisiekinėjo daugiau nebesijuokti.

- O dabar, Keite, tavo eilė, - pasakė Cesė. - Papasakok, kas tu būsi, kai užaugsi.

- Nesu tikra, kas aš būsiu, - atsakė Keitė iš aukštai. - Žinoma, būsiu graži ir, jeigu tik sugebėsiu, gera, bet, aišku, ne tokia gera kaip tu, Cese, nes kartais man labai patiks pasivažinėti su jaunais džentelmenais. Ir dar norėčiau turėti didžiulį namą ir nuostabingą sodą. Tada jūs visi galėtumėt atvykti pas mane pagyventi, ir mes žaistumėm sode, o Doris, jei tik norėtų, penkis kartus per dieną valgytų kalakutieną. Ir mes turėtume tokią mašiną kojiniems adyti, o kitą mašiną, kuri tvarkytų komodos stalčius, ir mes niekada nesiūtume ir nemegztume keliaraiščių ir darytume tik tai, ką norim. Štai kaip aš norėčiau gyventi. Bet dabar papasakosiu, ką aš noriu nuveikti.

- Ar tai nėra tas pats? - paklausė Cesė.

- O ne, - atsakė Keitė, - tai visai kas kita. Kadangi, matot, aš noriu nuveikti ką nors didinga. Dar nežinau ką, bet kai užaugsiu, paaiškės. (Vargšė Keitė visad sakydavo: „Kai užaugsiu“, užmiršdama, kad ji jau gerokai ūgtelėjusi.) Galbūt, - kalbėjo ji, - aš irkluosiu valtį ir gelbėsiu skęstančius žmones, kaip toji mergaitė iš knygos. Ar galbūt eisiu slaugyti ligonių, kaip panelė Naitingeil. Arba vadovausiu kryžiaus žygiui ir josis ant balto žirgo su šarvais ir šalmu ant galvos ir nešiu pašventintą vėliavą. Arba, jeigu žygio nebus, tapysiu paveikslus arba dainuosiu, arba skolp... skalp... na, kaip ten? Žinot - darysiu figūras iš marmuro. Na, šiaip ar taip, tai bus *kažkas*. Ir kai teta Izė tai pamatys ir perskaitys apie mane laikraščiuose, jinai ištars: „Mielas vaikelis! Seniai žinojau, kad ji taps šeimos pažiba“. Žmonės po visko labai dažnai pasako: „Seniai žinojau“, - išvalgiai užbaigė Keitė.

- Ak, Keite, kaip bus nuostabu! - pasakė Klavera ir suplojo delnais. Klavera tikėdavo kiekvienu Keitės žodžiu, kaip Biblija.

- Aš netikiu, kad laikraščiai bus tokie kvaili ir rašys apie tave, Keite Kar, - kerštaudama įsiterpė Elzė.

- Rašys, rašys! - pasakė Klavera ir kumštelėjo Elžę.

Jona ir Doris netrukus nužingsniavo kažkur savais paslaptiniais reikalais.

- Argi ne juokingas tas Doris su savo kalakutiena? - tarė Cesė ir jie visi vėl nusijuokė.

- Jeigu niekam nesakysit, - pasakė Keitė, - aš jums parodysiu Dorio dienoraštį. Jis sykį jį rašė beveik dvi savaites, o paskui nustojo. Aš radau jį šįryt vaikų kambario spintelėje.

Visi pasižadėjo tylėti ir Keitė ištraukė iš kišenės dienoraštį. Jis prasidėjo taip:

Kovo 12. - Nuspriandžeu rašiti dieniną.

Kovo 13. - Iškepe pietums mėsos ir kopūstu su bulvėmis ir oboliu sultini bei ryžų pūdingu. Nemėgstu ryžų pūdingo tokio kaip buna pas mus. Čarlio Sleko tai bent geras. Vakarienei košė su sirupu.

Kovo 19. - Pamiršau ka dareu. Jona ir aš išsaugojom savo pyragaičius nusinešti mokyklai.

Kovo 21. - Pamiršau ka dareu. Pusričems buvo paplotėliai. Ne visi visai iškepe.

Kovo 24. - Šendien Sekmadienis. Pietums sudyta mėsa. Mokeusi iš Biblijos. Teta Izė sakė kad

aš godus. Nusprendžėu būti geresnis. Vakarienei nebuvo nieko ipatingo.

Kovo 25. – Pamiršau ka darem.

Kovo 27. – Pamiršau ka dareu.

Kovo 29. – Žaidžėu.

Kovo 31. – Pamiršau ka dareu.

Balandžio 1. – Nusprendžėu neberašiti dienino.

Šioje vietoje ištraukos pasibaigė. Atrodo, praėjo vos trumpa valandėlė, kai jie liovėsi juoktis iš jų, ir pradėjo ilgėti šešėliai, o Merė atėjo pasakyti, kad visiems reikia grįžti ir rengtis vakarienei. Baisiai nesinorėjo paimti tuščius krepšius ir eiti namo, galvojant, kad ilgas, nuostabus šeštadienis baigėsi ir visą savaitę teks laukti kito. Bet buvo miela žinoti, kad Rojus niekur nedings ir kad bet kada, kai panorės Likimas ir teta Izė, jiems tereikės perlipti vos porą barjerų, – o tai visai lengva ir nereikia bijoti, kad koks nors angelas su liepsnojančiu kardu atsisostų skersai kelio, – ir įžengti į savojo Rojaus valdas.

NESÉKMIŲ DIENA

Ponios Knait mokykla, kurią lankė Keitė, Klavera ir Cesė, stūksojo priešingoje miestelio pusėje negu daktaro Karo namai. Tai buvo žemas, vienaukštis pastatas, o už jo – kiemas, kuriame mergaitės žaisdavo per pertraukas. Labai gaila, bet visai šalia buvo panelės Miler mokykla, tokio pat didumo, taip pat populiarī, su tokiu pat kiemu. Abiejų mokyklų žaidimų aikšteles skyrė tik aukšta lentų tvora.

Ponia Knait buvo apkūni, švelni moteris, lėtų judesių, o žvelgdamas į jos veidą, nejučia pagalvodavai apie romiā, klusniā karvę. Panelė Miler, priešingai, buvo juodaakė, su juodomis susiraičiuosiomis garbanėlėmis ant kaktos, visuomet guvi ir energinga. Tarp abiejų mokyklų tvyrojo nuolatinė priešprieša – ir tarp mokytojų, ir tarp mokyklos taisyklių. Knait mokinės kažkodėl tarėsi esančios gerų manierų, o Miler mergaites laikė prasčiokėmis ir nė nemanė tokio požiūrio slėpti. Kita vertus, Miler mokinės atsakydavo tuo pačiu ir erzindavosi kaip įmanydamos. Per pertraukas ar šiaip išbėgusios į kiemą jos rodydavo grimasas pro tvoros ply-

šius arba per viršų, jeigu pavykdavo ten užsikarti, o tai nebūdavo lengva, nes tvora buvo gana aukšta. Knait mokyklos mergaitės irgi visaip vaipydavosi, nepaisant jų gerų manierų. Jų kiemas, lyginant su anuoju, turėjo vieną pranašumą: jame buvo malkinė, ant kurios stogo galėjai užsilipti. Malkinė priklausė panelei Miler, ant stogo mergaitės susėsdavo eilute, atkišusios nosis į gretimą kiemą ir erzindavo savo priešes kandžiais žodeliais. Abiejų mokyklų mokinės vadindavo viena kitą knaitytėmis ir milerytėmis, o nesantaika kartais taip įsiliepsnodavo, jog būdavo baisu susitikti gatvėje. Įsivaizduokite, kaip visa tai veikė jaunųjų ledi elgesį ir dorovę.

Vieną rytą, netrukus po žygio į Rojų, Keitė pavėlavo. Ji niekaip negalėjo susirinkti savo daiktų. Algebra, anot jos, „pati kažkur prasmego“, grifelinė lentelė pasimetė, o nuo skrybėlaitės pradingo raišteliai. Ji lakstė po namus, ieškodama tų daiktų, trankė duris, kol teta Izė neteko kantrybės.

- Savo algebrą, - pasakė ji, - jeigu tai yra toji ištepliota knyga su vienu viršeliu ir prikeverzotais lapais, surasi virtuvėje po stalų. Filas prieš pusryčius žaidė su ja paršiuką: mano galva, čia nieko keista, nes niekam daugiau ji ir netinka. Ir kaip tu sugebėjai taip sugadinti savo vadovėlius, Keite?

Neprašėję nė mėnuo, kai tėtis tau nupirko naują algebrą, ir pažvelk į ją dabar – visai nebetinkama neštis į mokyklą. Ar supranti, kiek knygos kainuoja?

– Apie tą grifelinę lentelę, – pridūrė ji, – nieko nežinau, bet štai tavo skrybėlaitės raištelis, – ir ištraukė jį iš kišenės.

– Oi, dėkoju! – pasakė Keitė, paskubom segdamasi raištelį segtuku.

– Keite Kar! – vos nesuriko teta Izė. – Ką tu darai? Raištelis su segtuku! Nieko sau, ką dar baisnesnio išgalvosi? Stovėk ramiai ir nejudėk. Nė nekrustelėk, kol aš jį prisiūsiu.

„Stovėti ramiai ir nejudėti“ nebuvo taip paprasta, kol teta Izė tūpčiojo aplink ir pamokslavo, o keletą kartų užsimiršusi net bakstelėjo adata į smakrą. Keitė kentėjo kaip įmanydama, tik vis trypčiojo nuo vienos kojos ant kitos, kartais sušnarpšdama kaip koks nekantraujantis arklys. Vos tik išsivadavusi, ji įpuolė virtuvėn, pasičiupo algebrą ir kaip viesulas pasileido link vartelių, prie kurių kantriai lūkuriavo geroji Klavera, pati jau seniai susiruošusi ir nežmoniškai baimindamasi, kad pavėluos.

– Turėsime bėgti, – gaudydama kvapą, sušvokštė Keitė. – Teta Izė mane užlaikė. Ji tokia siaubinga!

Jos bėgo kiek įkabindamos, tačiau laikas bėgo dar greičiau, ir, dar nepasiekus nė pusiaukelės, miesto laikrodis išmušė devynias, ir visos viltys sužlugo. Keitė labai susierzino – nors ir dažnai vėluodavo, bet visada trokšdavo ateiti anksti.

– Na štai, – ištarė ji, trumpai stabtelėjusi. – Aš taip ir pasakysiu tetai Izei, kad tai jos kaltė. To jau per daug. – Ir ji įžengė į mokyklą labai prastai nusi-teikusi.

Kaip žinome, jeigu diena šitaip prasideda, neabejok, kad ji ir baigsis blogai. Visą rytą viskas ėjosi nekaip. Keitė dukart suklupo per gramatiką ir prarado vietą tarp klasės pirmūnų. Perrašinėjant rašinį, ranka taip drebėjo, kad jos rašysena, ir taip ne iš gražiujų, pasidarė beveik neįskaitoma, tad ponias Knait pasakė, jog viską reikės dar sykį perrašyti. Dėl to Keitė dar labiau įniršo ir nepagalvojusi sušnabždėjo Klaverai: „Nekenčiu!“ O paskui, kai prieš pat pertrauką visiems „šnibždėjusiems“ buvo liepta atsistoti, ją ėmė graužti sąžinė, kad gavo atsistoti kartu su kitais ir sąrašė ties savo pavarde išvydo juodą ženklelį. Iš susierzinimo jos akyse pasirodė ašaros, ir baimindamasi, kad kitos mergaitės jų nepastebėtų, išlėkė į kiemą, vos nuskambėjo skambutis, užsiropštė ant malkinės stogo ir atsisėdo nugara į

mokyklą, tramdydama ašaras ir stengdamasi nutaisyti ramų veidą, kol ateis kitos.

Panelės Miler laikrodis apie keturias minutes atsiliko nuo ponios Knait, tad gretima žaidimų aikštelė buvo tuščia. Buvo šilta, truputį vėjuota diena, ir kai tik Keitė atsisėdo, staiga atlėkė vėjo gūsis ir, pačiupeš jos tik pusiau pririštą skrybėlaitę, nuskraidino per stogą. Ji bandė ją pagauti, bet buvo per vėlu. Skrybėlaitė apsivertė vieną, antrą, trečią kartą ir išnyko už stogo krašto, o Keitė, puolusi iš paskos, pačiame priešų kiemo viduryje išvydo suglamžytą alyvinį gniužulą.

Tai buvo siaubinga! Kad pametė skrybėlaitę, dar tiek jau to, dėl savo drabužių Keitė niekad nieko neimdavo į galvą, bet kad *šitaip* ją pametė. Tuoj turėjo pasirodyti Miler mokyklos mergiūkštės. Ji jau beveik regėjo, kaip jos šoka karo šokį aplink nelaimingąją skrybėlaitę, kaip pasmeigia ją ant karties, spardo vietoj futbolo kamuolio, mojuoja ja virš tvoros ir išvis elgiasi su ja taip, kaip indėnai su karo belaisviais. Argi žmogus gali tai išverti? Niekada! Geriau jau išsyk numirti! Ir, jausdamasi kaip asmenybė, kuri verčiau mirs, nei praras garbę, Keitė, sukandusi dantis, greit nusileido stogu žemyn iki tvoros ir ryžtingai liuoktelėjo į panelės Miler kiemą.

Tą akimirką nuaidėjo skambutis, ir viena mažylė iš Miler mokyklos, kuri sėdėjo prie lango ir po poros sekundžių jau degė nekantrumu paskleisti jaudinančią žinią, suspiegė kitoms:

- Mūsų kieme Keitė Kar!

„Milerytės“, ir vyresnės, ir mažosios, išvirto laukan. Jų įniršio ir pasipiktinimo dėl tokio įžūlaus akibroko neįmanoma nė aprašyti. Kaukdamos iš įtūžio, jos bloškėsi Keitės pusėn, bet toji irgi buvo greita, tad, laikydama išgelbėtą skrybėlaitę, netrukus atsidūrė pusiaukelėje iki tvoros.

Būna akimirku, kada gali džiaugtis esąs aukšto ūgio. Ir dabar ilgos kojos ir rankos padėjo Keitei puikiai apsisukti. Nebent ilgakojis uodas taip pašėlusiai greit būtų užlėkęs, kaip ji dabar. Per sekundę atsidūrė ant tvoros. Jau bešokant žemyn, „milerytės“ čiupo ją už kojos ir vos nenutraukė batelio.

Vos, bet nenutraukė, ir tai tik dėl tvirto siūlo, kuriuo teta Izė buvo prisiuvusi sagteles. Baisingu kojos spyriu Keitė išsivadavo ir patenkinta išvydo, kaip jos užpuolikės kūliavirsčia griūva atgal, o ji pati, klyktelėjusi iš džiaugsmo ir baimės, stačia galva nėrė į „knaityčių“ būrio tirštumą. Šios išsižiojusios klausėsi viso to triukšmo, o dabar stovėjo

it sukaustytos nuo to stulbinančio vaizdo, kad viena iš jų skaičiaus sveikutėlė grįžo iš priešo stovyklos.

Negaliu apsaityti, koks kilo sąmyšis. „Knaitytės“ netvėrė kailyje iš džiaugsmo ir pasididžiavimo. Keitė bučiavo ir glėbesčiavo ir vis vertė ir vertė pasakoti visą istoriją iš naujo, o kelios eilės mergaičių susėdo ant malkinės stogo ir džiūgavo prieš sutrikusias „milerytes“. Ir kai vėliau priešės atsitokėjo ir ėmė atsikirsti, viena aukšta mergaitė pakėlė ant rankų Klaverą, kad toji plaktuku taukštelėtų per krumplius, pasirodžiusius ant tvoros viršaus. Klavera tai darė taip geranoriškai, kad „milerytės“ džiaugėsi vėl nušokusios žemyn ir kerštingai niurnėjo per saugų atstumą. Apskritai mokykloje tai buvo didinga diena, įsimintina diena. Nuo to laiko Keitė iš didelio susijaudinimo dėl to nuotykių ir garbinama bei maloninama vyresniųjų mergaičių pasidarė beprotiškai drąsi ir beveik nebesižinojo, ką sako ar daro.

Daugelis mokinių gyveno per toli nuo mokyklos, kad per piet pareitų namo, tad atsinešdavo krepšelyje užkandžių ir išbūdavo mokykloje visą dieną. Keitė ir Klavera irgi taip darė. Šiandien, suvalgius priešpiečius, buvo pasiūlyta ką nors pažaisti klasėje, ir Keitės nelaimingoji žvaigždė pašnibždėjo jai sugalvoti naują žaidimą, kurį ji pavadino „Upėmis“.

Jis buvo žaidžiamas taip: kiekviena mergaitė turėjo sugalvoti upės pavadinimą ir per kambarį pasidaryti jos vagą, vingiuojančią tarp stalų ir suolų, riaumoti ir šniokšti, pamėgdžijant vandens tėkmę. Cesė buvo Plato upė, Mariana Bruks, aukštoji mergaitė, – Misisipė, Alisa Bler – Ohajo upė, Klavera – Penobskotas, ir taip toliau. Buvo susitarta, kad kartais viena upė įtekės į kitą, kadangi, anot Keitės, „upės taip daro“.

Pati Keitė buvo „Tėvas Okeanas“ ir, siaubingai riaumodama, blaškėsi pirmyn atgal ant pakylės, kur paprastai sėdėdavo ponija Knait. Kai visos atsidurdavo klasės gale, ji staiga sušukdavo: „Dabar vandens susilieja!“, ir tada visos „upės“ bildėdamos, šuoliuodamos, ropodamos, kaukdamos apsisukusios puldavo link „Tėvo Okeano“, kuris riaumojo garsiau negu jos visos kartu sudėtos, puldinėjo pirmyn ir atgal, vaizduodamas bangų mūšą.

Nei anksčiau, nei vėliau Burneto miestelis negirdėjo tokio triukšmo, kokį sukėlė tas nuostabus žaidimas. Jis priminė bulių maurojimą, kiaulių žviegimą, kalakutų burbuliavimą ir laukinių hienu stūgavimą tuo pat metu. O kur dar baldų trinksėjimas ir daugybės kojų brūžavimas į kilimu neapklotas grindis! Pro šalį einantys žmonės sustodavo ir nustebę susi-

žvalgydavo, vaikai imdavo verkti, o viena pagyvenusi ponia paklausė, kodėl niekas nebėga iškviesti policijos. O Miler mokyklos mergaitės klausėsi su pikt-džiuga ir visiems aiškino, jog tokį triukšmą ponios Knait mokinės „paprastai kelia per visas pertraukas“.

Ponia Knait, grįždama po pietų, labai nustebo, pamačiusi priešais savo mokyklą susirinkusią minią žmonių. Priėjusi arčiau, išgirdo triukšmą ir tada visai išsigando – pamanė, kad jos valdose kažkas kažką nužudė. Skubėdama vidun, ji atlapojo duris ir pasibaisėjo, išvydusi visą klasę aukštyn kojom: kėdės išvartytos, suolai išstumdyti, rašalas pasiliejęs ant grindų, pačiame tų griuvėsių vidury klykaudamos lenktyniauja paklaikusios „upės“, ant pakylos tarsi lunatikas svyrinėja „Senasis Tėvas Okeanas“ raudonu kaip ugnis veidu.

- Ką visa tai reiškia? - išlemeno vargšė ponia Knait, iš siaubo veik netekusi žado.

Išgirdusios jos balsą, „upės“ nutilo, „Tėvas Okeanas“ ūmai sutramdė „bangą“ ir nuslinko žemyn nuo pakylos. Staiga mergaitės, atrodo, suvokė, į ką paversta jų klasė, ir kokius siaubingus dalykus jos išdarinėjo. Baikštuolės susigūžė už suolų, įžūlesnės bandė apsimesti niekuo dėtos ir tik dar labiau sau

pakenkė, mokinės, kurios buvo išėjusios pietauti namo ir dabar grįžo, spoksojo į tą siaubo vaizdelį ir pašnibždom klausinėjo, kas gi čia dedasi?

Ponia Knait suskambino varpeliu. Stalai ir kėdės buvo sustatyti, mokykla aptvarkyta, o mokytoja atsinešė drėgną skudurą sušluostyti nuo grindų rašalui. Visa tai buvo daroma mirtinoje tyloje, o ponios Knait veido išraiška buvo tokia rūsti ir skausminga, kad nusikaltusių „upių“ širdis užplūdo nauja liūdesio banga, o „Tėvas Okeanas“ troško atsidurti už tūkstančio mylių.

Kai klasė vėl atrodė tvarkinga, o mergaitės susėdo į savo vietas, ponია Knait pasakė trumpą kalbą. Ji sakė niekad gyvenime nebuvo taip pri-trenkta, maniusi galinti tikėtis, jog, paliktos vienos, jos elgsis kaip ledi. Jai niekad nekilusi mintis, kad jos gali elgtis šitaip begėdiškai, sukelti tokį triukšmą ir sutrikdyti praeivius, ir todėl ji labai įskaudinta. Tai blogas pavyzdys visiems kaimynams – ponია Knait turėjo galvoje konkuruojančią mokyklą, nes panelė Miler ką tik atsiuntė mergaitę perduoti linkėjimų ir paklausti, ar niekas nieko nesužeidė ir ar nereikia jos pagalbos, – o tai, aišku, labai suerzino! Ponia Knait vylėsi, kad jos gailisi ir gėdijasi savo elgesio. O dabar pamokos vyks toliau. Žinoma, už šį nusižen-

gimą bus paskirta bausmė, tik ji dar pasvarstysianti, kokia ji turėtų būti. Tuo metu ji prašanti visas rimtai pagalvoti, ir jeigu kuri jaučiasi esanti kaltesnė už kitas, dabar pats laikas atsistoti ir prisipažinti.

Keitės širdis sudunksėjo, tačiau ji drąsiai pakilo:

- Aš užvedžiau tą žaidimą ir aš buvau „Tėvas Okeanas“, - pasakė ji apstulbusiai poniai Knait, kuri valandėlę įdėmiai į ją žiūrėjo, o paskui maloniai tarė:

- Puiku, Keite, sėskis.

Keitė atsisėdo susigėdusi labiau negu bet kada, bet ir palengvėjusia širdimi. Tiesa gelbsti ją sakančius net pačiomis sudėtingiausiomis aplinkybėmis - Keitė dabar tai suprato.

Popietė buvo ilga ir sunki. Ponia Knait nė sykio nenusišypsojo, pamokos slinko lėtai, o rytmetinio Keitės pakilumo ir jaudulio nebeliko nė ženklo. Ji jautėsi apgailėtina. Per „upių“ susidūrimus buvo gavusi ne vieną gužą, o nuo stalų ir kėdžių nejučiom prisirinko mėlynių. Dabar visas tas vietas pradėjo mausti: galvoje taip tvinkčiojo, kad net akyse mirguliavo, o ant širdies gulėjo kažkoks sunkumas.

Pamokoms pasibaigus, ponია Knait pakilo ir pasakė:

- Jaunąsias ledi, kurios šią popietę dalyvavo žaidime, prašau pasilikti.

Visos kitos išėjo ir uždarė duris. Tai buvo klaiki akimirka: mergaitės niekada neužmiršo, kaip trinktelėjo durys, išėjus paskutinei mokinei ir, regis, nebeliko vilties.

Nepasakosiu, ką ponია Knait joms kalbėjo, pasakysiu tik tiek, kad netrukus jos visos verkė. Buvo paskelbta bausmė už nusižengimą: tris savaites per pertraukas mergaitės neišleidžiamos į kiemą. Bet, kaip paskui savo motinai sakė Cesė, dvigubai sunkiau buvo matyti ponią Knait tokią „išskaudintą ir nelaimingą“. Nusidėjėlės kūkčiodamos viena po kitos išėjo iš klasės. Kai dauguma jų išėjo, ponია Knait pasikvietė Keitę prie pakylos ir pasakė keletą žodžių jai vienai. Iš tikrųjų ji nebuvo griežta, tačiau Keitė buvo taip nusikamavusi ir atgailavo, jog nedaug tereikėjo, ir ašaros ėmė plūsti kaip iš lievamzdžio ar kaip iš to vandenyno, kurį ji vaidino.

Tas vaizdas taip paveikė jautriaširdę ponią Knait, jog ji iškart jai viską dovanuoja ir net pabučiavo atleidimo ženklan, bet nuo to vargšas „Okeanas“ tik dar labiau įsiraudojo. Ir rauduoja visą kelią iki namų; ištikimoji Klavera sielvartaudama bėgo šalia jos, maldaudama nebeverkti ir veltui bandydama nusitverti už jos suknelės, kuri buvo įplėšta bent tuziną kartų. Keitė negalėjo sutramdyti verksmo, ir laimė, kad

tetos Izės tuo metu nebuvo namie, ir vienintelis žmogus, matęs jos apgailėtiną būklę, buvo auklė Merė, kuri be galo mylėjo vaikus ir visada pagelbėdavo jiems, bėdai ištikus.

Ir dabar ji glostė ir guodė Keitę visai kaip Joaną ar mažąjį Filą. Ji pasisodino ją ant kelių, ištrinko jai galvą, sušukavo plaukus, ant mėlynių uždėjo arnikos lapų, pervilko švaria suknele, tad per vakarienę vargšas vaikas vėl atrodė panašus į save, ir teta Izė nieko ypatingo nepastebėjo, nors akys dar buvo paraudusios.

Keista, bet tą vakarą daktaras Karas buvo namie. Kai taip atsitikdavo, vaikams būdavo didžiausia šventė, ir Keitė pasijuto laiminga, nes, mažyliams nuėjus miegoti, ji galėjo pasikviesti tėvelį ir papasakoti jam visą tą istoriją.

- Tėti, - pasakė ji, sėdėdama jam ant kelių (o tai net ir tokia didelė mergaitė labai mėgdavo), - dėl ko vienos dienos būna labai sėkmingos, o kitos tokios nesėkmingos? Štai šiandien viskas prasidėjo blogai ir vėliau viskas irgi buvo blogai, o kitomis dienomis viskas gerai prasideda ir gerai einasi nuo pradžios iki galo. Jeigu teta Izė širyt nebūtų manęs sugaišiusi, nebūčiau supykusi, o tada *galbūt* nebūčiau patyrusi kitų nesėkmių.

- O kodėl teta Izė tave sugaišino, Keite?
- Reikėjo prisiūti raištelį ant mano skrybėlaitės, tėti.

- Bet kaip nutiko, kad tas raištelis buvo nutrūkęs?
- Na, - nenoromis pasakė Keitė, - tikriausiai tai mano kaltė, nes jis nutrūko antradienį, o aš jo neprisitaisiau.

- Taigi matai, vaikelyti, tos nelaimingosios tavo dienos pradžios turime ieškoti anksčiau už tetos Izės gaišinimą. Ar kada girdėjai senus žmones sakant: „Dėl mažos vinutės pasaga nukrito“?

- Ne, niekada - papasakok! - šūktelėjo Keitė, kuri tebemėgo pasakas vis taip pat, kaip ir būdama trejų.

Tad daktaras Karas pakartojo:

*Dėl mažos vinutės pasaga nukrito,
Pasagai nukritus, kluptelėjo žirgas.
Kluptelėjo žirgas, raitelis nupuolė,
Raitelis nupuolė, mūšio nelaimėjom,
Mūšio nelaimėjom ir šalies netekom -
Štai kiek mes praradom dėl mažos vinutės.*

- Oi, tėti! - nušokusi nuo kelių ir apkabinusi tėvelį, sukrykštė Keitė. - Suprantu, ką tu nori pasa-

kyti! Kas būtu pagalvojęs, kad tokia smulkmena, kaip neprisiūtas raištelis, gali tiek daug nulemti? Bet aš nemanau, kad vėl kada daugiau įkliūsiu į tokią bėdą, nes niekad nepamiršiu:

„Dėl mažos vinutės pasaga nukrito“.

Tačiau man labai nesmagu pasakyti, kad mano vargšė nerūpestingoji Keitė viską pamiršo ir jau kitą savaitę vėl pateko į nemalonę.

Karų namuose pirmadieniais paprastai būdavo didysis skalbimas, ir tetai Izei būdavo kiek sunkiau įtikti, o ir tarnai tapdavo daug piktesni negu kitą dieną. Bet aš manau, kad iš dalies kalti ir vaikai, nes po ramaus sekmadienio jie būdavo ypač judrūs bei triukšmingi ir dažniau negu paprastai prasima-nydavo įvairiausių išdaigų.

Klaverai ir Elzei atrodydavo, jog sekmadienis prasideda jau šeštadienį, kai eini miegoti, o drėgni plaukai susukti ant popierėlių, kad kitądien garbanotųsi. Elzės plaukai bangavosi savaime, tad teta Izė nematė reikalo labai kietai jų sukti, tačiau storas, tiesias Klaveros sruogas reikėjo sužnybti kaip reikiant, jei norėjai, kad bent kiek raitytųsi, todėl jai šeštadienio naktis virsdavo gryna kančia. Ji blaškydavosi ir visaip vartydavosi, bandydama dėti galvą tai ant vienos pusės, tai ant kitos, bet sunkūs gurgulai ir segtukai vis tiek spausdavo ir durdavo galvą.

Pagaliau ji užmigdavo, įkniaubusi veidą ir nosele į pagalvę, o tai nėra patogu, ir sapnuojasi blogi sapnai. Dėl tos kankynės Klavera nekentė garbanų, ir kai „kurdavo“ pasakas mažesniems vaikams, visad jas pradėdavo taip: „Puikiosios princesės plaukai buvo tiesut tiesutėliai, bet ji niekada jų nesukdavo ant popierių – niekada!“

Sekmadienį jie visad pradėdavo nuo Biblijos skaitymo, paskui pusryčių valgydavo troškintų pupų, ir tie abu dalykai Filo galvoje buvo neatskiriamai susiję. Po pusryčių vaikai pakartodavo sekmadieninės mokyklos pamokas, tada privažiuodavo didelis vežimas, ir jie iškeliaudavo į bažnyčią už geros mylios nuo namų. Tai buvo didžiulė, senoviška bažnyčia su balkonais ir ilgais klaupais su aukštomis, raudonai apmuštomis kėdėmis. Choras sėdėdavo gale, už žemos, žalios užuolaidos, kuri slankiodavo strypu į vieną ir į kitą pusę. Prasidėjus pamokslui, užuolaidą atitraukdavo, ir pasirodydavo klausytis pasirengę choristai, bet šiaip ją laikydavo užtrauktą. Keitė įtarė, kad jie, ko gero, už tos žalios užuolaidos puikiai leidžia laiką – galbūt valgo apelsino žieveles arba skaito sekmadieninės mokyklos knygeles, – ir jai norėdavosi taip pat sėdėti ten su jais.

Daktaro Karo klaupte suolas buvo toks aukštas, jog nė vienas iš vaikų, išskyrus Keitę, net kojos nykščiu grindų nepasiekdavo. Dėl to jiems nutirpdavo kojos, o kai pajusdavo keistus nutirpusių kojų dilgčiojimus, nusliuogdavo nuo sėdynių ir susėsdavo ant pakuju, kad juos nuslopintų. O ten atsidūręs ir gerai pasislėpęs nuo kitų akių, negalėjai iškęsti nesišnibždėjęs. Teta Izė raukydavosi ir kraipydavo galvą, bet tas nekiek padėdavo, ypač kad Filas ir Doris miegodavo, įkniaubę galvutes jai į kelius, ir reikėjo abiem rankom juos prilaikyti, kad nenusiristų nuo klauptų žemyn. Kai gerasis senasis daktaras Stounas ištardavo: „Štai ir viskas, bičiuliai“, ji imdavo juos žadinti. Kartais tai būdavo nelengva, bet paprastai jai pasisekdavo, tad per paskutinę giesmę abudu stovėdavo ant suolo jau guvūs ir žvalučiai, įknibę į giesmyną, ir sudarydavo įspūdį, kad jie irgi gieda, kaip ir vyresnieji.

Po bažnyčios eidavo į sekmadieninę mokyklą, kurioje vaikams labai patikdavo, o paskui grįždavo namo pietauti, kaip ir kiekvieną sekmadienį, to paties – sūdytos mėsos, keptų bulvių ir ryžių pudingo. Po pietų, jeigu nenorėdavo, į bažnyčią nebeidavo, užtat prispausdavo Keitę garsiai skaityti „Sekmadienio Svečią“, religinį laikraštį, kurio lei-

dėja ji pati ir buvo. Tas laikraštis buvo pusiau ranka rašytas, pusiau spausdintas dideliame popieriaus lape, kurio viršuje grafitiniu pieštuku ornamentais apvedžiotas užrašas „Sekmadienio Svečias“. Skaitymas prasidėdavo nuo trumpų, nuobodžių straipsnelių, kuriuos suaugusieji vadino vedamaisiais, su antraštėmis „Tvarkingumas“ arba „Paklusnumas“, arba „Punktualumas“. Jų klausydamiesi, vaikai visada labai muistydavosi, – manyčiau, dėl to, jog juos erzindavo, kad popieriuje Keitė taip lengvai aiškina dorybes, kurių jai pačiai gyvenime labai sunkiai pavyksta įgyti. Toliau eidavo anekdotai apie šunis, dramblius ir gyvates, paimti iš „Gamtos istorijos“ ir nelabai įdomūs, mat klausytojai visus jau mokėjo atmintinai. Po jų likdavo viena ar dvi giesmės arba savos kūrybos eilėraščio posmelis ir galiausiai skyrius iš pasakaitės „Mažoji Marija ir jos seserys“, klaikaus kūrinėlio, kur Keitė prikraudavo tiek daug pamokymų ir tiek užuominų apie kitų nusižengimus, kad klausytojai vos begalėdavo išverti. Iš tiesų dėl šio skyriaus buvo kilęs auklėtinių maištas. Mat kelias savaites Keitė tingėjo parengti naują „Sekmadienio Svečią“ ir todėl vertė vaikus sėdėti susiglaudus ir klausytis senų laikraščio numerių, kuriuos ji garsiai skaitė visus nuo pradžios! „Mažoji Marija“

tokiom didelėm porcijom skambėjo dar blogiau, ir Klavera su Elze, iškart susivienijusios, nusprendė daugiau nebekęsti. Tad, nutaikiusios progą, išnešė visą leidimą ir sukišo į krosnį virtuvėje, paskui žiūrėdamos, kaip jis dega, kartu ir baiminosi, ir grožėjosi – o iš šalies tai atrodė juokingai. Jos nedrįso išsiduoti, ką padariusios, tačiau kai Keitė blaškėsi visur, ieškodama prarastojo lobio, įtarinėdama jas ir baisia įširdusi, buvo tiesiog neįmanoma dėtis nekaltais angelėliais.

Sekmadienio vakarais visada reikėdavo tėčiui ir tetai Izei pakartoti giesmes. Būdavo linksma, nes jie visi kartodavo paeiliui, ir kildavo tikros peštynės dėl to, kam atiteks mėgstamiausios, tokios, kaip „Užsivėrė aukso vartai vakaruos“ arba „Keliauk prašvitus aušrai“. Apskritai, vaikų nuomone, sekmadienis būdavo jauki ir maloni diena, tačiau atrodė pernelyg ramus, todėl pirmadieniais jie visad nubusdavo pilni gyvybės ir išdaigų, kiekvieną minutę pasirengę suputoti, kaip tie šampano buteliai, atsukus kamščio vieleles.

Tą pirmadienį lijo, neįmanoma buvo žaisti lauke, kur paprastai išsiliedavo per kraštus lipanti energija. Mažieji, visą popietę iškiūtoję vaikų kambaryje, tapo visiškai nesuvaldomi. Filas truputį nekaip

jautėsi ir gėrė vaistus. Vaistai vadinosi *Elixir Pro*. Teta Izė juos be galo mėgo ir visada laikydavo butelį po ranka. Tai buvo didelis juodas butelis, aplink jo kaklą apsukta etiketė, ir vaikai, vien jį pamatę, sudrebėdavo.

Kai Filas liovėsi stūgauti ir prunkštauti, ir žaidimas vėl atgijo, nėra ko stebėtis, kad susirgo lėlės bei Pikeris, geltonas Jonos krėsliukas, kurį ji irgi laikė lėle. Jo atkaltę Jona aprišo sena prijuoste ir pasiguldė prie savęs – ne į lovą, tai būtų buvę keblu, bet pasidėjo šalia ir pririšo prie lovos kojos. Pikeris, kaip visiems buvo pasakyta, tikrai labai pasiligojo. Jam reikėjo duoti vaistų, kaip Filui.

– Duok jam truputį vandens, – patarė Doris.

– Ne, – atkirto Jona, – vaistai turi būti juodi ir iš butelio, kitaip nieko nebus.

Valandėlę pagalvojusi, ji tyliai nutipeno į tetos Izės kambarį. Tenai nieko nebuvo, tačiau Jona žinojo, kur padėtas *Elixir Pro* – sieninės spintos trečioje lentynoje. Truktelėjusi vieną stalčių, pasilypėjo ir pasiekė butelį. Kai ji įžengė į kambarį, vienoje rankoje laikydama butelį, o kitoje kamštį, ir šliūkštelėjo gerą dozę ant medinės Pikerio sėdynės, kurią Jona vadino jo sterble, vaikai netvėrė iš susižavėjimo.

- Nagi, nagi, mano vargšas berniuk, - kalbėjo ji, glostydama jam petį - tai yra krėslo atkalnę, - nuryk viską, ir tau palengvės.

Kaip tik tada įėjo teta Izė ir pasibaisėjo, išvydusi ant kilimo tekančią juodą ir tąsią srovele. Tai buvo Pikerio vaistai, kuriuos jis atsisakė nuryti.

- Kas čia? - griežtai paklausė ji.

- Mano vaikelis serga, - sutrikusi atsakė Jona, kaltai slėpdama butelį.

Teta Izė spragtelėjo jai antpirščiu į pakaušį ir pasakė, kad ji labai netikęs vaikas, o Jona dėl to susiraukė ir apsiašarojo. Teta Izė sušluostė balutę, pasiėmė eliksyrą ir išnešė atgal į spintą, sakydama, kad ji niekad nieko panašaus nėra mačiusi, kad pirmadieniais visada taip.

Nesiimsiu pasakoti, kokios dar išdaigos buvo krečiamos tą dieną vaikų kambaryje. Tačiau vėlyvą popietę pasigirdo siaubingas klyksmas, ir kai iš visų pašalių subėgo žmonės pažiūrėti, kas ten nutiko, vaikų kambario duris rado užrakintas, ir niekas negalėjo įeiti. Teta Izė pro raktą skylutę šūktelėjo, kad įleistų vidun, bet riksmas buvo toks garsus, jog tik po kurio laiko jai pavyko išgirsti atsakymą. Pagaliau Elzė, smarkiai kūkčiodama, paaiškino, kad Doris užrakino duris, o raktas dabar nebepasisuka, ir jie

negali atverti durų. Ar jie dabar amžinai turės čia pasilikti ir mirti iš bado?

- Aišku, kad ne, kvaišeliai jūs, - šūktelėjo teta Izė. - Varge varge! Ką dar, dėl Dievo meilės, jie prisigalvos? Liaukis verkti, Elze, ar girdi mane? Po kelių minučių jūs visi iš ten išeisite.

Ir iš tiesų tuoj pat subildėjo langinės, už lango ant kopėčių pasirodė samdinys Aleksandras ir linktelėjo galva vaikams. Mažyliai užmiršo savo išgastį. Jie puolė atidaryti lango, paskui šokčiojo ir stumdėsi aplink Aleksandrą, kol tas įlipo kambarin ir atrakino duris. Toks išlaisvinimo būdas jiems padarė didelį įspūdį, ir Doris netgi pradėjo didžiuotis dėl to, kad buvo visus užrakinęs.

Bet tetai Izei atrodė kitaip. Ji gerai juos išbarė, pasakė, kad jie neklaužados, kurių nė minutės negalima palikti be priežiūros, ir kad jai ypač nemalonu, nes prižadėjusi šį vakarą nueiti į paskaitą.

- Ką aš žinau, - apibendrino ji, - ar kol aš grįšiu, jūs nepadegsit namų arba ko neužmušit?

- Oi ne! Ne, neužmušim! - suinkštė vaikai, sujau-dinti to baugaus vaizdo. Bet dievaži - po dešimties minučių jie viską jau buvo pamiršę.

Visą tą laiką Keitė sėdėjo ant išsikišusio knygu spintos kraštelio, įnikusi į knygą. Tai buvo Taso

„Išvaduotoji Jeruzalė“. Ją parašęs žmogus buvo italias, bet kažkas pervertė šią istoriją į anglų kalbą. Kaip mažai mergaitei, tai buvo gana keista knyga, tačiau kažkodėl Keitei ji labai patiko. Joje buvo rašoma apie riterius ir damas, milžinus ir kovas, ir, ją skaitant, čia išpildavo prakaitas, čia nukrėsdavo šaltis. Ji pasijusdavo taip, lyg turėtų kažką pulti, šaukti, kirsti smūgį. Keitei patiko skaityti. Ir tėvelis tai skatindavo. Kai kurias knygas jis laikė užrakinęs spintoje, o paskui padėdavo į biblioteką. Ji skaitydavo viską: kelionių aprašymus, pamokslus, senus žurnalus. Nebuvo nieko tiek nuobodaus, kad ji negalėtų perskaityti iki galo. O jei pasitaikydavo kas nors tikrai įdomaus, ji taip įsitraukdavo, jog nė nejausdavo, kas dedasi aplinkui. Mergaitės, kurių namuose ji svečiuodavosi, žinojo tą įprotį, tad visados, kviesdamos ją arbatos, paslėpdavo visas knygas. Antraip ji būtinai nusičiupdavo knygą ir įnikdavo skaityti, o tada tuščiai galėjai ją šaukti ar tampyti už suknelės, nes ji nieko nematydavo ir negirdėdavo, kol galų gale reikėdavo eiti namo.

Tą popietę ji skaitė „Jeruzalė“, kol sutemo ir nieko nebebuvo matyti. Kopdama laiptais viršun, susitiko tetą Izę su skrybėlaite ir šalikėliu.

- Kur tu buvai? - paklausė teta Izė. - Visą pusvalandį šaukiau tave.

- Negirdėjau jūsų, madam.

- Bet kur vis dėlto tu buvai? - nepaleido jos teta Izė.

- Bibliotekoje, skaičiau, - atsakė Keitė.

Jos tetulė nepatenkinta sušnarpštė, tačiau, žinodama Keitės įpročius, nieko daugiau nesakė.

- Išeinu pietauti su ponija Hol, o paskui į vakarinę paskaitą, - pasakė ji. - Žiūrėk, kad Klavera paruoštų pamokas, o jeigu kaip visad ateis Cesė, laiku išsiųsk ją namo. Devintą valandą visi privalote būti lovose.

- Gerai, - sumurmėjo Keitė. Bet manau, kad jai nelabai rūpėjo žodžiai, o širdies gilumoje ji džiaugėsi, kad tetos Izės ir vėl nebus namie. Panelė Kar savo pareigas ėjo atsidavusi, ji retai kada palikdavo vaikus vienus, netgi trumpam, todėl, jai išėjus, vaikai pasijusdavo laisvi ir nevaržomi, o tai buvo ir malonu, ir pavojinga.

Vis dėlto esu tikra, kad Keitė tada negalvojo apie išdaigas. Kaip ir visi jaudrūs žmonės, ji retai kada iš anksto sugalvodavo iškrėsti ką nors bloga, ji tiesiog imdavo ir iškrėsdavo, kai jai šaudavo į galvą. Vakarienė praėjo sėkmingai, ir viskas gal būtų sėkmingai

susiklostę, jeigu, paruošus pamokas ir atėjus Cesei, jie nebūtų pradėję kalbėti apie „Kikerį“.

„Kikeris“ prieš metus buvo jų labai mėgstamas žaidimas. Jie patys jį susigalvojo, o iš vienos senos pasakos pritaikė jam šį keistą pavadinimą. Tai buvo panašu į gūžynes ir liestynes – tik, užuot užsirišę akis, jie žaisdavo tamsoje. Vienas iš vaikų turėdavo išeiti į blausiai apšviestą prieškambarį, o kiti tuomet slėpdavosi vaikų kambaryje. Kai visi išsislapydavo, pašaukdavo: „Kikeri“, ir tai būdavo ženklas tam iš prieškambario eiti ieškoti. Žinoma, įėjęs iš šviesos, nieko negalėjai įžiūrėti, o kiti tave matydavo. Būdavo be galo smagu, įsispraudus į kampa, stebėti tamsoje klupinėjančią figūrą, grabaliojančią tai kairėn, tai dešinėn, o tuo metu čia vienas, čia kitas, saugodamasis pakliūti į glėbį, šmurkštelėdavo už nugaros, išsmukdavo į prieškambarį, – o jis vadinosi „Laisvės Pilis“! – ir džiaugsmingai sušukdavo: „Kikeri, Kikeri, Kikeri, Ki!“ Jeigu kurį sugaudavo, tas turėdavo eiti ieškoti. Šis žaidimas ilgą laiką buvo didis Karo vaikų džiaugsmas, tačiau po jo atsirasdavo tiek daug įdrėskimų ir mėlynių ir tiek daug vaikų kambario daiktų nukrisdavo ir suduždavo, kad teta Izė nebeapsikentusi išleido įsakymą niekada daugiau jo nebežaisti. Nuo to laiko

praėjo beveik metai, tačiau dabar, jį prisiminus, širdin sugrižo noras vėl pamėginti.

- Galų gale mes juk nieko neprisižadėjome, - pasakė Cesė.

- Ne, ir tėvelis nė žodžio nėra sakęs, kad nežais-tume, - pridūrė Keitė, kuriai tėvelis buvo autori-tetas ir jo visada privalu klausyti, o štai tetos Izės kartais gali ir nepaisyti.

Taigi visi užlipo laiptais viršun. Doriui ir Jonai, nors beveik jau nusirengusiems, irgi buvo leista prisidėti prie žaidimo. Filas jau miegojo kitame kam-baryje.

Žinoma, tai buvo nuostabi pramoga. Klavera užlipo ir įsitaisė ant židinio atbrailos, ir kai Keitė, kuri turėjo ieškoti, pagrabaliojusi truputį smarkiau negu paprastai, nučiupo Klaverą už kojos, negalėjo suprasti, kaip pastaroji ten atsirado. Doriui kažkas smagiai trinktelėjo, ir jis ėmė rėkti, o netrukus Keitės suknelė užsikabino už komodos rankenos ir baisiausiai perplyšo, tačiau taip nutikdavo bemaž kasdien ir todėl nesutrikdė „Kikerio“ smagumo. Kuo ilgiau jie žaidė, tuo daugiau buvo džiaugsmo ir pokštų. Įsiaudrinus laikas bėgo daug greičiau, negu jie įsivaizdavo. Staiga pačiame triukšmo įkarštyje

pasigirdo skardus kariatos durelių trinktelėjimas prie šoninių durų. Iš paskaitos grįžo teta Izė!

Kiek išgąščio ir sumaišties! Cesė kaip ungurys nuslydo laiptais žemyn, o baimės sparnai nešte nunešė ją taku namo. Ponia Hol, palinkėjusi tetai Izei labos nakties ir trinktelėjusi daktaro Karo namų duris, greičiausiai pirmą kartą išgirdo, kaip toks pat trinktelėjimas lyg koks aidas atskriejo ir nuo jos pačios namų. Bet ji nebuvo įtari moteriškė, ir kai užlipo laiptais viršun, Cesės drabužiai, tvarkingai sulankstyti, gulėjo ant kėdės, o pati Cesė buvo lovoje, kietai miegojo, tik jos skruostai buvo įraudę truputį labiau negu visada.

Tuo pat metu teta Izė irgi lipo laiptais viršun, o vaikų kambaryje buvo baisi panika! Jos pagauta, Keitė negarbingai spruko savo kambarin ir akimirksniu atsidūrė lovoje. Tačiau kitiems atsidurti lovose buvo daug sunkiau. Jų buvo tiek daug, ir visi painiojosi vienas kitam po kojų, o be lemos negalėjai nieko įžiūrėti. Doris ir Jona šmurkštelėjo po antklode tik pusiau nusirengę, Elzė išnyko, o Klavera, per vėlai išgirdusi tetos Izės žingsnius prieškambaryje ir neišmanydama ko griebtis, pasielgė tiesiog šventvagiškai – puolė ant kelių, įsikniaubė veidu į kėdę ir ėmė labai įkvėptai kalbėti poterius.

Teta Izė, laikydama rankoje žvakę, sustojo tarpduryje ir apstulbo nuo to reginio. Ji atsisėdo ir ėmė laukti, kol Klavera pabaigs, o Klavera savo ruožtu niekaip nedrįso pabaigti, tad, apimta nevilties, vis kartojo ir kartojo: „Ir atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiam...“ Galų gale teta Izė nuožmiai pasakė: „Pakaks, Klavera, gali stotis“, ir Klavera pakilo, jausdamasi kaip nusikaltėlė, o ji tokia ir buvo, nors apsimesti besimeldžiančia daug menkesnis dalykas, negu nusikalsti tetos Izės paliepimui būti lovoje devintą valandą. Tik, manau, Klavera tada vargu ar šitai suprato.

Teta Izė ėmė iškart ją nurenginėti ir, tai darydama, uždavė šimtus klausimų, kol pagaliau išpešė visą teisybę. Ji rūščiai išbarė Klaverą ir, liepusi jai nusišluostyti ašaras, nuėjo prie Jonos ir Dorio lovų, o šie abu kietai „miegojo“ ir šnopavo kiek tik įstengdami. Lova atrodė kažkaip keistai, tad ji pasilenkė apžiūrėti atidžiau: kilstelėjo antklodę ir... še tau: jie, žinoma, buvo tik pusiau nusirengę ir įlindę į lovą su visais batais.

Aptikusi tokius dalykus, teta Izė taip papurtė mažuosius nenaudėlius, jog būtų pažadinusi net ir dvi miegapeles. Nori nenori, Jona ir Doris buvo priversti „atsibusti“, gavo ausų, buvo išbarti, turėjo

nusirengti kaip pridera, o teta Izė visą tą laiką stovėjo šalia kaip drakonas. Vos tik juos šiltai apkamšė, tuoj pasigedo Elzės.

- Kur mano vargšė Elzytė? - šūktelėjo ji.

- Lovoje, - nuolankiai atsakė Klavera.

- Lovoje! - nustebusi pakartojo teta Izė. Tada nusileido žemyn ir giliai įkvėpė oro. Akys užkliuvo už sulankstomosios lovelės, ir tikrai - joje gulėjo Elzė, nenusirengusi, su batais, bet taip įmigusi, jog nei tetos Izės purtymai, nei žnaibymai, nei šūkčiojimai neįstengė jos pažadinti. Nurengė suknelę, atraišiojo batus, užvilko naktinius marškinius, - bet per visą tą laiką Elzė miegojo ir vienintelė iš vaikų liko tą baisų vakarą pelnytai neišbarta.

Kai teta Izė įžengė į Keitės kambarį, toji nė neapsimetė mieganti. Ją graužė per vėlai atsibudusi sąžinė, ji gulėjo lovoje labai susikrėtusi, kam įpainiojo į tą bėdą ir kitus, ir save, ir kad sužlugo jos paskutinis pasižadėjimas „būti pavyzdžiu mažesniešiams“. Ji buvo tokia nelaiminga, kad nuo griežtų tetos Izės žodžių beveik palengvėjo: ir nors ji verkė, iki užmigo, ašaros labiau byrėjo nuo jos pačios sunkių minčių, o ne dėl to, kad buvo išbarta.

Rytojaus dieną ji dar skaudžiau verkė, nes daktaras Karas pasikalbėjo su ja daug rimčiau negu

visada. Jis priminė tą dieną, kai mirė jos mama, ir kaip ji sakė, kad „Keitė užaugusi visiems mažiesiems privalo būti mama“. Ir paklausė, ar ji nemąstanti, kad jau atėjo laikas užimti tą svarbią vietą vaikų gyvenime. Vargšė Keitė! Ji taip kūkčiojo, kad, rodės, širdis plyš, ir nors nieko tąsyk neprižadėjo, manau, jog nuo tos dienos ji tikrai pasidarė rūpestingesnė. O kitus vaikus tėtis irgi susišaukė ir davė aiškiai suprasti, jog „Kikerio“ daugiau niekada nevalia žaisti. Tėtis labai retai kada drausdavo kokius nors žaidimus, net pačius triukšmingiausius, todėl šis įsakymas nepaklusniai šeimynai padarė didelį įspūdį, ir nuo tos dienos „Kikeris“ niekada nebebuvo žaidžiamas.

PASTOGĖJE

- Aš jums sakau, - atidėdama į šalį rankdarbį, sumurmėjo panelė Petingil, - jog tie vaikai vieną sykį nusiųs sprandus! Na, ką, po galais, jie vėl ten iškrėtė?

Panelė Petingil sėdėjo gyvenamojo galo kambarėlyje, kuriame ji visada apsisistodavo, atvykusi savaitėi į Karų namus pataisyti ar persiūti drabužių. Ji buvo linksma ir maloni padienė keliaujanti siuvėja. Jos apskritas veidas kažkodėl versdavo pagalvoti apie gražų keptą obuolį - buvo skersai išilgai išvogtas tūkstančio mielų raukšlelių. Ji buvo smulkutė ir liauna, dėvėdavo kepuraites ir prisegamą prikyštę, kurios spalva buvo nelyginant dulkėta niūfaundlendo veislės šuns nugara. Akys nusilpusios, todėl nešiojo akinius, tačiau, nepaisant to, ji buvo puiki darbininkė. Visi mėgo panelę Petingil, nors teta Izė vieną sykį ir pasakė, kad jos „liežuvis palaidas“. Teta Izė taip leptelėjo, būdama gero ūpo, ir nė neįtarė, jog Filas iškart nueis ir paprašys panelę Petingil „iškišti liežuvį“. Toji tai klusniai ir padarė, o visi vaikai susispietė pasižiūrėti. Jiems nepavyko

aptikti, kad jos liežuvis būtų kitoks nei visų, tačiau Filas atkakliai tvirtino, jog kai ką keista jis vis dėlto aptikęs. Ir, matyt, taip ir buvo, jeigu liežuvis... na, žinot – palaidas!

Kur tik panelė Petingil keliaudavo, kartu gabendavosi brangenybių. Vaikams patikdavo, kai ji atsi-kraustydavo, nes žiūrėdamas, kaip ji išpakuoja savo daiktus, jauteisi lyg pasakoje arba cirke. Panelė Petingil labai bijojo vagių, pusę nakties ji gulė-davo, nesumerkdama akių ir klausydamasi, ir niekas pasaulyje nebūtų jos įkalbėjęs kur nors išvykti, palikus vadinamąjį „stalo sidabrą“. Šiais didingais žodžiais buvo vadinami šeši seni arbatiniai šaukšte-liai, plonyčiai, nublizginti ir nusmailėję, ir sviestinis peilis, kurio briaunos bylojo jį esant „Dėkingumo ženklą už išgelbėtą septynmečio Sturelo Džobsono gyvybę, kai jo gerklę kamavo anginos skausmai“. Panelė Petingil labai didžiavosi savo peiliu. Jis ir šaukšteliai keliaudavo krepšelyje, kurį ji pasikabin-davo ant rankos ir niekada neišleisdavo iš akių, net jeigu šeima, kuriai siūdavo, būdavo garbingiausia pasaulyje.

Panelė Petingil niekad neišjudėdavo ne tik be krepšelio su „sidabru“, bet ir be savo tinginio katino. Tas katinas buvo gražuolis ir žinojo savo vertę. Jis

valdė panelę Petingil geležine letena ir visad įsitaisydavo supamojoje kėdėje, jeigu tik ji būdavo. Visai nesvarbu, kur ji pati atsisės, sakydavo panelė Petingil, tačiau jos katinukas toks gležnas, tad turi įsitaisyti patogiai. Dar pasiimdavo didžiąją šeimos Bibliją, raudoną vilnonę pagalvėlę smeigtukams, senųjų pono ir ponios Petingilų bei Piterio Petingilo, kuris nuskendo jūroje, „pieštus portretus“ ir ponios Porter, mergautine pavarde Marcelės Petingil, bei jos vyro pono Porterio ir visų jų vaikų nuotraukas. Atsigabendavo ir daugybę dėželių bei stiklainių, begalę butelių ir buteliukų su namų gamybos vaistais ir žolelių arbatai. Panelė Petingil negalėdavo užmigti, jeigu viso šio turto nebūdavo šalia, nes, anot jos, ką žmogus žinai, ar „staiga nesugriebs“ kokia liga, ir tada gali numirti, neturėdamas po ranka lašelio imbiero balzamo arba mėtų aliejaus.

Karų šeimos vaikai nuolat keldavo triukšmą, tad šikart turėjo būti kažkas neįprasta, jeigu panelė Petingil metė savo darbą ir nulėkė prie lango. Iš tikrųjų kieme buvo girdėti baisus klegesys. Doris šaukė valio, kiti trypė kojomis, girdėjai spieгимą, džiugius šauksmus. Pažvelgusi žemyn, panelė Petingil pamatė, kaip visi šeši – ne, septyni, nes Cesė irgi ten buvo, – išvirto pro malkinės duris – tiesa, tai

nebuvo durys, tik aukšta atvira arka - ir rėkaudami nukūrė per kiemą. Keitė lėkė priekyje ir nešė didelį juodą neužkimštą butelį, o visi kiti abiejose rankose laikė po kažką panašaus į sausainį.

- Katerina Kar! Kate-ri-na! - sušuko panelė Petingil, garsiai barbandama į stiklą. - Ar tu nematai, kad lyja? Gėdos turėtum - leisti savo broliukus ir sesutes į lauką, kad jie peršlaptų!

Tačiau jos niekas neišgirdo, o vaikai pranyko pašiūrės tarpdury, ir nieko nebegalėjai įžiūrėti, tik pašiūrės gilumoj plevėsuojančias mergaičių kelnaites ir lopytas berniukų kelnikes, lyg ir kylančias kopėčiom aukštyn. Taigi, kažką sukvakšėjusi iš nepasitenkinimo, panelė Petingil atsitraukė nuo lango, pabalnojo nosį akiniais ir vėl ėmėsi languotos Keitės suknelės, kurios priekyje vinguriavo didžiuliai įplėšimai. Keitės suknelės kažkodėl visada perplyšdavo vis toje pačioje vietoje.

Jeigu panelės Petingil akys būtų įžiūrėjusios šiek tiek toliau, ji būtų išvydusi, kad vaikai ropščiasi viršun ne kopėčiomis, o aukštu stulpu, į kurią maždaug per pėdą vienas nuo kito buvo įkalti skersiniai strypai. Reikėjo plačiai žergti, kad perliptum nuo vieno strypo ant kito, tiesą sakant, mažieji to nė nebūtų įstengę, jeigu Klavera ir Cesė nebūtų iš visų jėgų

stūmusios jų iš apačios, o Keitė, padavusi ranką, tempusi iš viršaus. Pagaliau visi sveiki atsidūrė viršuje, žavingoje slėptuvėje, kurią aš tuoj pat aprašysiu.

Įsivaizduokit žemą, tamsią, belangę pastogę, į kurią prasiskverbia tik mažutėlis šviesos ruoželis pro keturkampę skylę grindyse, pro kurią ir kyšojo tasai stulpas su strypais. Tvyrojo aitrus kukurūzlių kvapas, nors kukurūzų ten nebebuvo, kampuose pilna dulkių ir voratinklių, o ant lentų – keletas šlapių dėmių, nes lyjant per stogą visada truputį varvėdavo.

Šitą vietą dėl kažkokių, man nesuvokiamų priežasčių Karų vaikai ypač buvo pamėgę lietingais šeštadieniais, kai negalėdavo žaisti lauke. Tetai Izei šis pomėgis irgi buvo galvosūkis, kaip ir man. Kai pati buvo maža (tais tolimais, miglotais laikais, kuriais nė viena jos dukterėčia ir sūnėnas beveik netikėjo), ji niekad nežaisdavo tokiose keistose skylėse, kampuose ir nuošaliuose vietose. Teta Izė mielai būtų uždraudusi jiems lipti į pastogę, tačiau daktaras tai buvo leidęs, todėl vienintelis dalykas, ką ji galėjo daryti, – tai kurti istorijas apie vaikus, kurie buvo susilaužę šonkaulius, laipiodami kopėčiomis ir šakotais stulpais. Tačiau tos istorijos nė vienam iš vaikų

nedarė įspūdžio, nebent mažajam Filui, tad šeimynėlė užsispyrusi toliau darė savo – laipiojo aukštyn stulpo strypais kada tik užsimanydavo.

– Kas tame butelyje? – paklausė Doris, vos tik užsiropštęs į pastogę.

– Nebūk smalsus, – griežtai atsakė Keitė, – ateis laikas, ir sužinosi. Gali būti tikras, kad ten kai kas skanaus.

– O dabar, – pasakė ji, nuslopinusi Dorio nekantrumą, – visi verčiau atiduokit man savo pyragaičius, aš juos padėsiu. Antraip jūs tikrai juos suvalgysit, dar puotai neprasidėjus, o tada juk nebebus iš ko jos kelti.

Taigi visi atidavė jai savo pyragaičius. Doris, kuris, užlipęs viršun, buvo bepradedęs spyriotis, tai padarė nelabai noriai, bet buvo per daug įpratęs klausyti Keitės, kad dabar išdrįstų jai nepaklusti. Didysis butelis buvo įtaisytas kampe, o aplink jį sukrauta pyragaičių šūsnis.

– Štai taip, gerai, – kalbėjo toliau Keitė, kuri, kaip vyriausia ir didžiausia, visada vadovaudavo žaidimams. – O dabar, jeigu jau susitvarkėme ir pasiruošėm, piesta (Keitė taip ištarė žodį fiesta) gali prasidėti. Pirmas pasirodymas bus panelės Hol „Alhambros tragedija“.

- Ne, - suriko Klavera, - pirmas bus „Žydrasis Burtininkas, arba Edvita iš Hebridų salų“, juk taip tarėmės, Keite.

- Ar aš tau nesakiau, - paklausė Keitė, - kad jai atsitiko didelė nelaimė?

- Oi, kas gi? - šūktelėjo visi kartu, nes „Edvita“ buvo bene mėgstamiausia šeimos istorija. Tai buvo vienas iš daugelio serialų, kurių Keitė visą laiką rašė, ir jame buvo pasakojama apie ledi, riterį, Žydrąjį Burtininką ir apie pudelį, vardu Bopas. Jis tęsėsi jau daugybę mėnesių, ir dabar visi jau buvo pamiršę pradžia, ir niekas neturėjo vilties per savo gyvenimą sulaukti jo pabaigos, bet vis dėlto žinia apie netikėtą galą tiesiog apstulbino.

- Tuoj papasakosiu, - pasakė Keitė. - Šį rytą pas tetą Izę apsilankė senasis teisėjas Kirbis. Aš savo kambarėlyje mokiausi pamokas, bet mačiau, kaip jis įėjo, prisitraukė didžiąją kėdę ir atsisėdo, o aš vos nesuklykiau: „Nesėskit!“

- Kodėl? - sušuko vaikai.

- Argi nesuprantat? Aš buvau įkišusi „Edvitą“ tarp kėdės dugno ir atkaltės. Tai buvo pui-i-kiausia slėptuvė, nes kėdės sėdynė gerokai išsikišusi už nugaros. „Edvita“ toks storas gumulas, o ponui teisėjui Kirbiui reikia tiek daug vietos, jog aš išsi-

gandau, kad bus blogai. Ir, žinoma, kai jis sunkiai klestelėjo kėdėn, sučiužėjo popieriaus lapai, tada jis pašoko ir šūktelėjo: „O Dieve! Kas gi čia?“ O tada ėmė grabaliotis, kol išpešė visą gumulą, ir kai tik užsidėjo akinius apžiūrėti, kas tai yra, įėjo teta Izė.

- Na, ir kas toliau? - nepaprastai susidomėję, šūkčiojo vaikai.

- Ak, - pasakojo Keitė, - teta Izė irgi užsidėjo akinius ir įsisiurbė akimis - na, juk žinot, kaip ji tai daro, - ir tada kartu su teisėju ėmė skaityti, na, prisimenat, tą vietą iš pirmosios dalies, kur Bopas vagia žydruosius kamuoliukus, o Burtininkas bando išmesti jį į jūrą. Jūs neįsivaizduojat, kaip juokinga girdėti tetą Izę garsiai skaitant „Edvitą“... - Ir Keitė prisiminusi ėmė visa kretėti. - Kai ji priėjo iki žodžių: „Ak, Bopai, Bopai, mano angele!“ - aš tiesiog susiriečiau po stalu, įsikišau į burną staltiesės kampą, kad nepradėčiau iš juoko klykti. Netrukus išgirdau, kaip ji pašaukė Debę ir padavė jai tuos popierius sakydama: „Čia daugybė šlamšto. Sukišk jį virtuvėje į krosnį“. O vėliau ji man pasakė mananti, kad aš atsidursiu pamišėlių namuose, nesulaukusi nė dvidešimties. Blogiausia, - užbaigė Keitė, pusiau juokdamasi, pusiau verkdamasi, - kad ji sudegino ir naujajį skyrių. Bet dar gerai, kad nesurado „Sausai-

nių dėžutės fėjos“, kuri buvo įkišta giliau po apmušalu.

- O dabar, - paskelbė ceremonijos vadovė, - pradėdam. Panelė Hol teiksis pakilti.

„Panelė Hol“, labai sumišusi dėl tokio žavingo pristatymo, atsistojo visa išraudusi.

- Tai buvo seniai seniai, - perskaitė ji, - Alhambros sales užliejo mėnulio šviesa, ir riteris, nerimastingai leisdamasis koridoriaus laiptais, jau galvojo, kad ji nebepasirodys.

- Kas - ar šviesa? - paklausė Klavera.

- Ne, žinoma, ne, - atsakė Cesė, - ledi, kurią jis mylėjo. Apie ją bus kalbama toliau, tik tu sutrukdei.

- Ji dėvėjo sidabrinę turbaną, nusagstyta pusmėnuliais iš brangakmenių. Kai ji vogčiomis išliuogė į koregidorių, spindulys atsimušė į brangakmenius, ir ji sušvytėjo kaip žvaigždė.

„Tai tu atėjai, Zuleika?“

„Taip, milorde“.

- Tą akimirką ausį pasiekė plieno žvangesys ir kambarin įsiveržė šarvais apsidengęs Zuleikos tėvas. Jis išsitraukė kardą, riteris padarė tą patį. Nepraėjo nė minutės, ir jie abu gulėjo negyvi ir sustingę mėnulio spinduliuose. Zuleika garsiai sukliko ir pati

parkrito ant jųdviejų kūnų. Ji irgi buvo nebegyva! Taip ir baigiasi „Alhambros tragedija“.

- Labai gražu, - giliai atsidūsėjusi ištarė Keitė, - tik labai liūdna! Kokius gražius pasakojimus tu rašai, Cese! Bet norėčiau, kad tavo veikėjai ne visada žūtų. Kodėl gi negalėjo riteris nužudyti tėvo, o ... ne, manau, kad tada Zuleika už jo nebūtų tekėjusi. Gerai, tada tėvas galėjo... ak, varge! Kodėl išvis ką nors reikia žudyti? Kodėl jiems nepuolus vienas kitam ant kaklo ir nesusitaikius?

- Ką tu, Keite! - sušuko Cesė. - Tada tai nebūtų tragedija. Juk prisimeni, kad pavadinimas buvo „Alhambros tragedija“.

- Na, gerai, - skubiai ištarė Keitė, nes Cesė jau timpčiojo lūpą, o jos šviesus, rožinis veidelis ėmė rausti, atrodė, ji tuoj tuoj pravirks. - Tikriausiai daug gražiau, kad jie visi numirė, tik kad tavo ledi ir džentelmenai visada numiršta, tad aš ir pamaniau, jog galėtų būti ir kitaip, na, tu supranti!.. Bet kokį gražų žodį tu ištarei: koregidorius... Ką jis reiškia?

- Nežinau, - vėl nusiraminiusi atsakė Cesė. - Aš jį radau „Granados užkariavime“. Manau, kad tai kažkokia vieta, kur galima vaikščioti.

- Kitas numeris, - paskelbė Keitė, pasitikrinusi užrašus, - yra Klaveros Kar poema „Amsius“.

Vaikai sukikeno, bet Klavera susikaupusi atsistojo
ir padeklamavo tokias eiles:

*Ar prisimenat šunį,
Kuris Amsius vardu?
Jis būdoj nuolat tūno
Arba loja už du.*

*Kaip karoliai jo akys,
Kaip plaušai – uodega.
Nesiliauja ja plakęs
Niekada, niekada.*

*Kailis jo kaip šilkinis
Blizga saulėj pervien.
Iš indelio stiklinio
Laka pieną kasdien.*

*Tačiau sykį pripuolęs
Prisilaižė ledų
Ir pakratė jis kojas.
Taip liūdnei ir baigiu.*

*Mes palaidojom Amsių
Vos prieš mėnesius du.*

*Nulydėjom į tamsą
Be giesmių, be raudų.*

„Poemą“ palydėjo didžiausi plojimai. Vaikai juokėsi, šaukė, pliaukšėjo, kad net visa pastogė aidėjo. Tačiau Klaveros veidas buvo orus, ji kaip visad kukliai atsisėdo, tik skruostuose netoli lūpų kampučių pasirodė mažos duobutės – iš dalies natūralios, bet, kad ir kaip nemalonu tai sakyti, iš dalies atsiradusios dėl nusmailinto grifelio, kuriuo Klavera buvo įpratusi, ruošdama pamokas, jas vis gilinti.

– Dabar, – pasakė Keitė, kai triukšmas atslūgo, – dabar eilė panelių Elzės ir Joanos Kar „Biblijos posmams“. Aukščiau galvą, Elze, ir sakyk aiškiai, o tu, Joana, nediršk kikenti, kai tau reikės pradėti!

Tačiau Joana po šių žodžių tik dar labiau ėmė kikenti ir, delnais užsispaudusi burną, vogčiomis žvilgčiojo pro pirštus. Bet Elzė laikėsi oriai lyg mažytis teisėjas ir iškilmingai pradėjo:

*Atėjo angelas, iškėlęs kardą,
Išvyt Adomo su Ieva už dangaus vartų.
Kai angelas per dangų nuplasnojo,
Abu liūdnai atsigręžė į Rojų.*

*Prisiminė dienas laimingas jiedu vėlei,
Kaip paukščiai suokė, kaip kvėpėjo gėlės.
Ieva pravirko, Adomas suvaitojo.
Ir dar ilgai abudu jie rauduoja.*

Doris po tų žodžių suprunksėtė, bet rimtuolė Klavera ją nutildė.

– Nevalia juoktis, – pasakė, – juk žinai, kad čia iš Biblijos. Jona, dabar tavo eilė.

Bet Jona tebesėdėjo, kietai užsispaudusi delnais burną, o apvalus jos petukas trūkčiojo nuo juoko. Galų gale vargais negalais ji nutaisė rimtą veidą ir, kiek tik gali skubėdama, išpylė:

*Balaamo asilas, išvydęs angelą,
Iš nuostabos sustingo.
Kaip keista, pats Balaamas nepamatė
    angelo,
Bet juk visaip nutinka.*

Ir vėl pasislėpė po delnais, o Elzė deklamavo toliau:

*Ant upokšnio kranto žalio
Eliją varnai penėjo,*

*Nešė mėsa ir duonele
Ir snapais į burną dėjo.*

- Toliau, Jona, - paliepė Keitė, tačiau nepataisomoji Jona vėl kretėjo iš juoko, ir viskas, ką ji sugėbėjo išlemti, buvo:

Lokiai atslinko tuo metu ir ėdė... ėdė...

Tie „Posmai“ buvo dalis didelio sumanymo, prie kurio Klavera ir Elzė plušėjo jau daugiau nei metus. Norėta pertvarkyti Bibliją, kad ją suvoktų vaiko protas. Ir kai darbas bus baigtas, jos tikėjosi viską išspausdinti, įrišti raudonai, o viršelyje įdėti abiejų autorių fotografijas. Leidinio pavadinimas turėjo būti „Poetinė Biblija jaunimui“. Tėtis, kuri nepaprastai pralinksmino tos mažos jo nugirstos ištraukėlės, pasiūlė pavadinti ją „Vaikų lovelės knyga“, nes ji iš tiesų ir buvo sueiliuota gulint lovelėse, tačiau Elzė ir Klavera tuo labai pasipiktino ir nė tokios minties neprisileido.

Po „Biblijos posmų“ atėjo eilė Doriui. Jam leido pasirinkti pačiam, ir tai buvo klaida, nes jo skonis buvo savotiškas, jeigu nesakysime, kad prastas. Šį

kartą jis pasirinko tokią „linksmą“ giesmę, prasidedančią žodžiais:

Klausykit iš kapo duobės liūdno balso.

Ir jis ėmė deklamuoti niūriu balsu, didžiai viską sureikšmindamas, o tardamas tokias eilutes, net čepsejo lūpomis:

*Princese, šis molžemis bus tavo guolis,
Nors daug turi aukštųjų mūro bokštų.*

Vyresnieji vaikai klausėsi pašiurpę, bet susižavėję, beveik gėrėdamiesi, kaip per nugarą jiems laksto šiurpuliukai, o kai duslus Dorio balsas atsimušęs ataidėjo iš tamsių pastogės kampų, prisiglaudė arčiau vienas kito. Tačiau Filui to buvo per daug. Po paskutinių žodžių jis apsipylė ašaromis.

– Aš nebenoriu čia būti ir klausytis tų dejonų, – sukūčkiojo jis.

– Ak, tu netikėli! – sušuko Keitė, vaizduodama įpykusią, nes jai pačiai giesmė labai patiko. – Štai ką tu išdarinėji su savo siaubo posmais, mirtinai mus prigąsdini ir pravirkdai Filą! – Ir ji supurtė Dorį. Šis pradėjo verkšlenti, tai ir Jona ėmė kūkčioti vien iš

gailėsčio kitiems, ir buvo panašu, kad *piesta* pastogėje baigsis liūdnokai.

- Einu ir pasakysiu tetai Izei, kad tu man nepatinki, - pareiškė Doris ir nuleido vieną koją pro skylę grindyse.

- Niekur tu neisi, - pasakė Keitė ir ją sulaikė, - tu pasiliksi, nes *dabar* prasidės mūsų puota! Liaukis, Filai, liaukis Jana, nebūkit viščiukai, o ateikit čia ir dalijamės pyragaičius.

Žodis puota staigiai pakeitė visų nuotaiką. Filas iškart pralinksmėjo, Doris persigalvojo ir niekur nebėjo. Vidury buvo iškilmingai pastatytas juodasis butelis, o dabar jau visa švytinti Jona išdalijo pyragėlius. Pyragėlių krašteliai buvo išdantyti, viduj su kmynais ir atrodė puikiai. Kiekvienam teko po porą, o suvalgius paskutinį, Keitė įkišo ranką kišenėn ir, aidint plojimams, ištraukė puotą vainikuojantį priedą - septynias ilgas, rudas cinamono lazdeles.

- Ar ne puiku? - paklausė ji. - Šiandien Debė buvo gero ūpo ir leido man pačiai panerti ranką į dėžę, tad aš nučiupau pačias ilgiausias lazdeles. Dabar, Cese, kadangi tu esi viešnia, pati pirmoji gurkštelėsi iš butelio.

Tas „kai kas skanaus“, pasirodo, buvo vandeniui labai atskiestas actas. Gana šiltas, bet kažkodėl, kai

geri pastogėje ir iš viso butelio, – skonis visai neblogas. Be to, jie nevadino jo skiestu actu – žinoma, ne! Kiekvienas vaikas, nurijęs savąjį gurkšni, pavadindavo gėrimą vis kitokiu vardu, tarsi tas butelis būtų stebuklingas, ir iš jo būtų liejęsis tuzinas skirtingų gėrimų. Klavera savo dalį pavadino „Aviečių punšu“, Doris savąjį pakrikštijo „Imbiero putojantis“, o romantiškoji Cesė savo trims gurkšneliams suteikė „Gydomelio“ vardą ir paaiškino, kad tai reiškia kažką gražaus, jos įsitikinimu, padaryto iš bičių vaško. Buvo išgertas paskutinis lašelis, sutriaukęs paskutinis gabalėlis cinamono, tada visi vėl susitvarkė ir išklausė Filo kartojamą ištrauką:

Maži vandens lašeliai.

Tą jaudinantį eilėrašį jis sakydavo kiekvieną šeštadienį jau taip seniai, kiek tik jie įstengė prisiminti. Paskui Keitė paskelbė, jog literatūrinė *piestos* dalis baigėsi, ir visi ėmė žaisti „Pašto karietą“, o tai, nepaisant ankštybės ir dažnų atsitrengimų į stogą, buvo taip smagu, jog vakarienės kviečiantį varpelį visi sutiko įprastu: „O, kad jį!“ Matyt, pyragaičiai ir gėrimas prislopino jiems apetitą, nes nė vienas nesi-

jautė alkanas, o teta Izė tiesiog apstulbo, kai Doris atsainiai nužvelgė stalą ir pasakė:

- Fui! Tiktai slyvų košė, trapus pyragas ir karštos bandelės! Visai nenoriu vakarienės.

- Kas gi tam vaikui pasidarė? Gal jis serga? - nustebė daktaras Karas.

Bet Keitė paaiškino:

- Oi, ne, tėveli, ne... tik mes kėlėme puotą ant aukšto.

- Ar smagu buvo? - paklausė tėtis. Teta Izė tik dūsavo nepatenkinta. O vaikai visi vienu balsu atsakė:

- Nuostabu!

DIDŽIAUSIOS DRAUGĖS

- Teta Ize, ar galiu pasikviesti Imodženą Klark šeštadienį pabūti pas mus? - įpuolusi vieną popietę, šūktelėjo Keitė.

- Kas, dėl Dievo meilės, toji Imodžena Klark? Anksčiau šio vardo nesu girdėjusi, - atsakė teta Izė.

- Oi, nuostabiausia pasaulyje mergaitė! Ji neseniai pradėjo lankyti ponios Knait mokyklą, bet mes jau didžiausios draugės. O, ji tikrai labai puiki, teta Ize. Jos rankos baltutėlės kaip sniegas ir labai mažos. O jos liemuo ploniausias iš visų mergaičių mokykloje. Ir ji tokia miela, tokia gera ir nepasipūtusi! Tačiau nemanau, kad jai vienai namie labai smagu. Tad leisk ją pasikviesti!

- Iš kur tu žinai, kad ji miela ir gera, jeigu taip trumpai ją pažįsti? - paklausė teta Izė, nieko nežadančiu balsu.

- Oi, ji pati man viską pasipasakoja! Dabar per pertraukas mes visad abi vaikštinėjame. Aš apie ją viską žinau, ir ji tikrai miela! Jos tėtis buvo turtingas, bet dabar jie vargšai, ir Imodžena praeitą žiemą du kartus turėjo lopyti savo batus. Aš manau,

ji visos jų šeimos puošmena. Neįsivaizduoji, kaip aš ją myliu! – jausmingai užbaigė Keitė.

– Ne, neįsivaizduoju, – sutiko teta Izė. – Ir anksčiau tų tavo staigių draugysčių neįsivaizduodavau, Keite, ir norėčiau, kad tu nesikviestum tos Imodženos, ar kuo ji ten vardu, kol aš apie ją pati daugiau nesužinosiu.

Keitė iš nusiminimo pliaukštelėjo delnais.

– Ak, teta Ize! – šūktelėjo ji. – Imodžena žino, jog aš atėjau tavęs atsiklausti, ir dabar stovi prie vartelių ir laukia, ką tu atsakysi. Labai prašau, leisk, nors šį kartą! Man bus siaubingai gėda, jeigu neleisi.

– Na, gerai, – pasakė teta Izė, paveikta nelaimingos Keitės veido išraiškos, – jeigu tu ją jau pasikviete, nebematau prasmės neleisti. Bet įsidėmėk, Keite, kad daugiau taip nebūtų. Man nepatinka, kad tu pirma pasikvieti draugę, o tik paskui ateini prašyti mano leidimo. Tavo tėtis irgi nebus patenkintas. Jis labai rūpinasi, su kuo tu draugauji. Prisimink, kaip viskas baigėsi su ponija Spenser.

Vargšė Keitė! Dėl savo polinkio galvotrūkčiais pulti į draugystes su nepažįstamais žmonėmis, ji amžinai pakliūdavo į bėdą. Vos tik išmoko vaikščioti ir kalbėti, namie kaip pokštas prigijo posakis „Keitės didžiausi draugai“.

Tėtis syki sugalvojo užvesti jų sąrašą, bet jis ilgėjo taip sparčiai, kad iš nevilties liovėsi rašęs. Pirmoji tame sąraše buvo maža mergaitė airė, vardu Mariana O'Raili. Mariana gyveno toje gatvėje, kurią Keitė turėdavo pereiti, eidama į mokyklą. Ne į ponios Knait, o į pradinę mokyklą, kurią dabar lanko Doris ir Jona. Mariana priešais savo namus nuolatos kepavo smėlio bandeles, o Keitė, kuriai tada buvo maždaug penkeri, stabelėdavo jai padėti. Dėl tos bendros konditerijos jos taip susidraugavo, jog Keitė nusprendė įsidukrinti tą mažylę ir užauginti ją kokioje nors slaptoje saugioje vietoje.

Ji tik vienintelei Klaverai papasakojo savo sumanymą, daugiau niekam. Abidvi mergaitės, įkvėptos tos žavingos paslapties, po kiekvienos vakarienės ėmė kaupti duonos ir sausainių likučius. Pamažu jos pririnko didžiulę krūvą džiovėsių ir kitokių skanėstų ir viską saugiai suslėpė ant aukšto. Jos taupė obuolius, kurių gaudavo dviem savaitėms, o didelėje tuščioje dėžėje įrengė guolį – paklojo medvilninę antklodę ir prinešė lėlių pagalvėlių iš žaislinio namelio. Visą paruošusi, Keitė atskleidė savo planą brangiajai Marianai, lengvai įkalbėjo ją pabėgti ir įsikurti naujose valdose.

- Tėčiui ir mamai mes nieko nesakysim, kol ji taps pilnametė, - tarėsi Keitė ir Klavera, - tada pasikviesime ją žemyn, ir kaip jie nustebės! Ir nebevadinkim jos daugiau Mariana. Tai visai negražu. Pavadinsim ją Saskehana - Saskehana Kar. Įsidėmėk, Mariana, kai tave šauksiu Marianos vardu, neatsiliepk - tik kai pašauksiu Saskehana.

- Gerai, - nuolankiai sutiko Mariana.

Ištisą dieną viskas buvo nuostabu. Saskehana gyveno savo medinėje dėžėje, suvalgė visus obuolius ir šviežiausius sausainius ir buvo laiminga. Abi mergaitės vogčiomis vis išbėgdavo pažaisti su „kūdikiu“, kaip kad jos vadino Marianą, nors toji buvo gerokai didesnė už Klaverą. Tačiau, atėjus vakarui, kai auklė pasičiupo ir nunešė į lovas Keitę ir Klaverą, panelei O'Raili ėmė rodytis, jog palėpė - labai baugi vieta. Žvilgčiodama iš savo dėžės, ji matė kampuose kažką juoduojančią, nors dieną ten lyg ir nieko nebuvo. Ten stovėjo lagaminai, šluotos, patalynės šildytuvai, bet tamsoje jie atrodė kažkaip kitaip - dideli ir baisūs! Vargšėlė Mariana kentėjo kiek galėjo, bet kai čia pat sienoje dar ir pelė ėmė krebždenti, jos narsa visiškai išsibaigė, ir ji suklykė iš visų plaučių.

- Kas ten? - susidomėjo daktaras Karas, kuris, ką tik įžengęs į namus, lipo laiptais viršun.

- Panašu, kad garsas sklinda iš palėpės, - pasakė ponia Kar (mama tuomet dar buvo gyva). - Gal kuris iš vaikų išlipo iš lovos ir per miegus nuklejojo laiptais aukštyn?

Bet ne, Keitė ir Klavera ramiai gulėjo vaikų kambarėje, todėl daktaras Karas pasiėmė žvakę ir nuskubėjo į palėpę, kur klyksmas darėsi vis klaikesnis. Kai pasiekė laiptų viršų, verksmas liovėsi. Jis apsidairė. Iš pradžių nieko nematė, paskui iš didelės medinės dėžės kyštelėjo maža galvelė ir gailiu balsu sukūčkiojo.

- Ak, panele Keite, aš tikrai nebegaliu ilgiau čia būti. Čia yra pelių!

- Kas gi tu tokia esi? - sutrikęs paklausė daktaras.

- Aš esu panelės Keitės ir panelės Klaveros kūdikis. Bet daugiau nebenoriu juo būti. Noriu namo pas mamytę.

Ir vėl vargšas žvirblelis balsu pravirko.

Nežinau, ar per visą gyvenimą daktaras Karas taip smagiai juokėsi, kaip tada, kai iki galo išsiaiškino visą istoriją ir suprato, kad Keitė ir Klavera bandė „įsivaikinti“ tą mergaitę. Bet su vargše Saskehana jis elgėsi labai švelniai, nusinešė ją ant rankų

laiptais žemyn į vaikų kambarį. O ten, lovelėje šalia kitų vaikų, ji tuoj pat užmiršo savo baimes ir užmigo.

Sesutės labai nustebė, kai, rytą pabudusios, rado savo kūdikį miegantį šalia. Bet netrukus jų džiaugsmas pavirto ašaromis. Po pusryčių daktaras Karas parnešė Marianą namo pas mamą, kuri buvo labai išsigandusi, Marianai dingus, o mergaitėms paaiškino, kad palėpės plano privalu atsisakyti. Vaikų kambaryje prasidėjo didžiausios raudos, bet kai Marianai buvo leista lankytis ir žaisti kartu kada nori, širdgėla pamažu atslūgo. Po kelių mėnesių ponas O'Railis išsikraustė iš Burneto miestelio, ir pirmoji Keitės draugystė pasibaigė.

Kitoji buvo dar juokingesnė. Netoli mokyklos mažame namelyje viena pati gyveno keista juodaodė senutė. Toji senutė buvo netikusio būdo. Kaimynai apie ją pasakodavo tokias baisias istorijas, jog vaikai bijodavo net praeiti pro jos namus. Jie iš tolo juos lenkdavo ir pereidavo į kitą gatvės pusę, net išmynė taką aplinkui per žolę. Tačiau Keitei tas namelis kažkodėl kėlė susižavėjimą. Jai patiko sukinėtis prie durų, pasirengus tuoj pat apsigręžti ir dumti šalin, jeigu senutė staiga išvirstų ant jos su šluotkočiu rankoje. Vieną dieną ji išprašė iš Aleksandro didelį kopūstą ir paritino jį prie namelio durų. Atrodo, kad

senutei jis patiko, ir nuo to laiko Keitė, eidama pro šalį, visada sustodavo šnektelėti. Ji netgi įsidrąsino atsisėsti ant slenksčio ir žiūrėti, kaip senutė triūsia. Tai buvo rizikingas malonumas – lyg sėdėtum prie angos į liūto narvą ir nežinotum, kurią akimirką Jo Didenybei šaus į galvą liuoktelėti ir suėsti tave.

Vėliau Keitė susižavėjo dvynukių pora, vokiečio juvelyro dukterimis. Jos buvo jau paūgėjusios ir visad dėvėdavo vienodas sukneles. Beveik niekas negalėdavo jų atskirti. Abi vos ne vos tekalbėjo angliškai, o kadangi Keitė nė žodelio nemokėjo vokiškai, bendravimas apsiribodavo šypsena ir gėlių puokštelėmis, kurias Keitė surišdavo ir įteikdavo, kai tik jos eidavo gatve pro vartus. Ji labai drovėdavosi, todėl tik įbrukdavo gėles joms į rankas ir nubėgdavo, bet dvynukėms, matyt, tai patiko, nes vieną dieną, kai Klavera netyčia žvilgtelėjo pro langą, pamatė, kaip jos įėjo pro vartelius, pakišo po krūmu kažkokį ryšulėlį ir išskubėjo atgal. Žinoma, ji tuoj pašaukė Keitę, ir abi mergaitės nuskuodė pažiūrėti, kas tame ryšulėlyje. Jame buvo skrybėlaitė – puiki žydro šilko skrybėlaitė lėlėms, papuošta dirbtinėmis gėlėmis. Virš gėlių buvo prismeigta popieriaus skiautelė, ant kurios keista užsieniečio rašysena buvo parašyta:

„Mielajai mergytei, kuri malonėjo mums įteikti gėlių“.

Spręskite patys, ar nuo to Keitei su Klavera buvo malonu, ar ne.

Tada Keitei buvo šešeri metai. Aš nė nepradėsiu vardyti, kiek įvairiausių draugų ji buvo nuo tol susiradusi. Tai buvo kaminkrėtys ir garlaivio kapi-tonas. Tai buvo ponios Sojer virėja, maloni senutė, kuri mokydavo Keitę šeimininkauti ir parodė, kaip iškepti minkštą omletą ir biskvitą. Tai buvo ir skrybėlaičių pardavėja, graži ir puošni, kurią Keitė, dideliam tetos Izės pasipiktinimui, užsispyrusi vadindavo pussesere Estela! Tai buvo vagis miestelio kalėjime, prie kurio langelio Keitė sustodavo ir gailiu balsu kalbindavo: „Kaip gaila, vargšas žmogau!“ ir „Ar jūs turite mažų dukterų, tokių, kaip aš?“ Vagis turėjo virvagalį, kurį nuleisdavo pro langą. Keitė pririšdavo rožių pumpurų ir vyšnių prie tos virvės, ir vagis nusitempdavo jas aukštyn. Būdavo taip įdomu, jog Keitė baisiai apgailestavo, kai tą vyriškį iškėlė į vals-tijos kalėjimą. Tada trumpam įsiterpė Kornelija Perham, graži ir geraširdė mergaitė, vaisių pardavėjo duktė. Ko gero, prie šitos bičiulystės prisidėjo ir tai, kad Keitė labai mėgo džiovin-tas slyvas ir vynuog-es. Būdavo be galo smagu su Kornelija nueiti į jos

tėčio parduotuvę, vaišintis iš jų džiaugsmui atidarytų dėželių su razinomis ir figomis ir kiek tik nori važinėti aukštyn ir žemyn parduotuvės liftu. Bet iš visų keistų Keitės pažinčių pati keisčiausia pažintis buvo su ponja Spenser, apie kurią teta Izė ką tik užsiminė.

Ponia Spenser buvo paslaptinga ponja, kurios niekas niekada nematydavo. Jos vyras, stuomenin-gas, tačiau nemalonios išvaizdos žmogus, buvo iš kažkur atvykęs ir nuomojo Burnete nedidelį namą. Jis, atrodo, neturėjo jokio nuolatinio užsiėmimo, bet dažnai iš namų iškeliaudavo. Žmonės šnekėjo, kad jo žmona neįgalioji, ir kraipė galvą stebėdamiesi, kaip toji vargšė moteriškė išbūna viena namuose, kai nėra vyro.

Žinoma, Keitė buvo per maža, kad tas šnekas suprastų, kad numanytų, kodėl žmonės nelinkę gerai galvoti apie poną Spenserį. Tačiau uždaru durų romantika ir ponja, kurios niekas nebuvo matęs, ją labai domino. Ji dažnai sustodavo ir spok-sodavo į langus, spėliodama, kas dedasi ten viduje, kol galų gale jai toptelėjo, jog *privalo* tai sužinoti. Taigi vieną dieną ji prisiskynė gėlių, pasiėmė savo mėgstamiausią lėlę Viktoriją ir ryžtingai įžengė į Spenserių kiemą.

Pasibeldė į paradines duris, bet niekas neatsakė. Tada vėl pasibeldė. Vis tiek niekas neatsakė. Ji stumtelėjo duris. Buvo užrakinta. Todėl, užsimetusi ant pečių Viktoriją, nukėblino aplink namą į kitą pusę. Praeidama pro šonines duris, pamatė, kad jos šiek tiek praviros. Kai ir trečią kartą pasibeldus niekas nepasirodė, ji įėjo vidun ir, perėjusi nedidelį holą, ėmė belsti į visas duris iš eilės.

Atrodė, kad name nėra nė gyvos dvasios. Keitė pirmiausia užmetė akį virtuvėn. Ji buvo tuščia ir apleista, visur prikrauta įvairiausių indų. Krosnis nesikūreno. Svetainė atrodė neką geriau. Vidury kambario gulėjo pono Spenserio batai. Ant stalo – neplautos stiklinės. Ant židinio atbrailos stovėjo lėkštė su valgytos mėsos kaulais. Viską dengė storas dulkių sluoksnis, ir atrodė, kad mažiausiai metus čia niekas negyvena.

Keitė paklebeno dar keletą durų, visos buvo užrakintos, ir tada užlipo laiptais aukštyn. Kai ji stabtelėjo viršuj ir, pašiodama savo gėlių puokštelę, dvejojo, ką daryti toliau, iš miegamojo pasigirdo silpnas balsas:

- Kas tenai?

Tai buvo ponios Spenser balsas. Ji gulėjo lovoje – labai sujauktoje ir netvarkingoje, lyg šįryt jos niekas

nebūtų perklojęs. Kambarys buvo toks pat apvers-
tas ir nešvarus, kaip ir visi namai, ponios Spenser
marškiniai ir naktinė kepuraitė irgi nepasakytum,
kad švarūs, bet jos veidas malonus, plaukai nuos-
tabiai garbanojosi ir buvo užkriėtę ant pagalvės.
Nekilo abejonių, kad ji labai serga, ir Keitei labai
jos pagailo.

- Kas tu tokia, vaikelį? - paklausė ponija Spenser.

- Aš daktaro Karo duktė, - atsakė Keitė ir pri-
ėjo tiesiai prie lovos. - Aš jums atnešiau gėlių. - Ir
paguldė puokštę ant nešvarios paklodės.

Atrodo, kad gėlės poniai Spenser patiko. Ji paėmė
puokštę ir ilgai traukė jos kvapą, nieko nesakydama.

- Bet kaipgi tu čia įėjai? - pagaliau paklausė ji.

- Durys buvo praviros, - ištarė Keitė, jau beprad-
dedanti baimintis to savo drąsaus žingsnio, - visi
šneka, kad jūs sergate, todėl pamaniau, galbūt nesu-
pyksit, jeigu pas jus užėisiu.

- Tu labai miela mažulė, - pasakė ponija Spenser
ir pabučiavo ją.

Nuo tada Keitė užeidavo kasdien. Kartais poniją
Spenser rasdavo atsikėlusią ir tupsenančią po kam-
barį, bet dažniausiai ji gulėdavo lovoje, ir Keitė pri-
sėsdavo šalia. Jos namai niekad neatrodydavo geriau
negu tą pirmą kartą, bet po kurio laiko Keitė įprato

atėjusi sušukuoti ponią Spenser ir aptrinti jai veidą sudrėkinto rankšluosčio kampu.

Manau, kad tie apsilankymai vargšei sunkiai sergančiai ir vieniškai moteriškai buvo paguoda. Kartais, kai jausdavosi truputį geriau, ji pasakodavo Keitei apie tuos laikus, kai buvo maža ir gyveno namie pas tėtį ir mamą. Tačiau niekad nekalbėdavo apie poną Spenserį, ir Keitė jo niekad nematydavo, tik tą vienintelį kartą; tada ji taip išsigando, jog kelias dienas nedrįso nė prisiartinti prie to namo. Galų gale Cesė pasakė, kad matė jį stotyje, išvykstantį su kelionmaišiu, tad Keitė vėl surizikavo. Ją pamačiusi, ponias Spenser pravirko.

- Maniau, kad tu niekad daugiau nebeateisi, - pasakė ji.

Keitė buvo sujaudinta ir pamaloninta, kad jos pasigedo, ir nuo to karto nebepraleido nė vienos dienos. Visada atnešdavo gėlių, pačių gražiausių, kokių tik rasdavo, o jeigu jai kas duodavo gražų persiką ar vynuogių kekę, palikdavo ją ponias Spenser.

Teta Izė dėl visų tų dalykų labai nerimavo. Tačiau daktaras Karas nesikišo. Jis sakė, kad tai vienas iš tų atvejų, kai suaugusieji nieko negali padaryti, o jeigu Keitė vargšei moteriškai suteikia džiaugsmo, jis dėl to patenkintas. Keitė irgi buvo patenkinta, ir

tie apsilankymai jai buvo tiek pat naudingi kaip ir poniai Spenser, nes gailestis ir užuojauta ligoniui darė ją pačią švelnesnę ir kantresnę.

Vieną dieną, kaip visada eidama iš mokyklos, ji sustojo prie namo. Stumtelėjo šonines duris – užrakinta. Stumtelėjo užpakalines – irgi užrakinta. Visos užuolaidos aklinau užtrauktos. Labai keista.

Taip jai bestovint kieme, iš gretimo namo pro langą iškišo galvą kaimynė.

– Nėra ko belstis, – pasakė ji, – visi jie išvyko.

– Išvyko... kur? – paklausė Keitė.

– Niekas nežino, – atsakė moteriškė. – Vidurnaktį sugrižo tas džentelmenas, o iš ryto, dar prieš išauštant, prie durų atsirado vežimas, į jį sukėlė lagaminus ir sergančią poniją ir išvažiavo. Nuo to laiko jau ne tu viena ten beldiesi. O raktą turi ponas Padžetis, ir be jo žinios niekas vidun negali įeiti.

Tai buvo skaudi tiesa. Ponia Spenser išvyko, ir Keitė niekada daugiau jos nebematė. Po kelių dienų paaiškėjo, jog ponas Spenseris buvo labai nedoras žmogus ir padirbinėjo netikrus pinigus – *falsifikatus*, kaip sakė suaugusieji. Jo ieškojo policija, kad uždarytų į kalėjimą, štai todėl jis taip paskubom sugrižo ir išsivežė vargšę sergančią žmoną. Teta Izė, tai išgirdusi, iš nuoskaudos apsiverkė. Ji sakė

mananti, jog didelė negarbė, kad Keitė lankydavosi falsifikatoriaus namuose. Tačiau daktaras Karas tik juokėsi. Jis pasakė tetai Izei, jog nemanęs, kad šita nusikaltimo rūšis užkrečiama, o ponias Spenser esanti tikrai verta užuojautos. Tačiau teta Izė neišstengė įveikti apmaudo ir kartkartėmis, kai tik susierzindavo, būtinai šį dalyką primindavo, nors tai įvyko taip seniai, jog žmonės jau buvo viską užmiršę, o Filas ir Jona liovėsi žaisti „Įkišk Spenserį į kalėjimą“ – žaidimą, kuris ilgai jiems buvo pats mėgstamiausias.

Keitei būdavo labai nemalonu, kai teta Izė taip piktai atsiliepdavo apie jos vargšę ligotą draugę. Ir dabar ji su ašarom akyse nuėjo prie vartelių ir atrodė taip graudžiai, kad jos ten laukusi Imodžena Klark tik suplojo delnais ir pasakė:

- Ak, matau! Tavo aristokratiška tetulė neleido.

Tikrasis Imodženos vardas buvo Elizabeta. Ji buvo gana graži mergaitė, jausmingai patempusi lūpas, šviesiai rudais plaukais, o ant abiejų jos skruostų svyrojo po mažytę susiraičiusią garbanėlę. Galėjai pagalvoti, kad tos garbanėlės priklijuotos arba prikaltos, mat nors ji juokdavosi ar purtydavo galvą, jos niekada nejudėdavo. Imodžena iš prigimties buvo sumani, tačiau tiek prisiskaičiusi romanų, jog gal-

velė jai visiškai susisuko. Iš dalies ji dėl to ir traukė Keitę, kuri dievino įvairiausias istorijas, ir jai atrodė, jog Imodžena tikra romano veikėja.

- Oi, ne, leido, - atsakė ji, vos tverdama iš juoko nuo minties, kad tetą Izę pavadino „aristokratiška giminaite“, - ji sakė, labai džiaug... - Bet toje vietoje dilgtelejo Keitės sąžinė, ir sakinį ji užbaigė: - Hm, hm, hm... Taigi tu užeisi, tiesa, mieloji? Aš taip džiaugiuosi!

- Aš irgi! - atsakė Imodžena, teatrališkai išversdama akis.

Nuo tos dienos iki pat savaitgalio vaikai apie nieką daugiau nekalbėjo, tik apie Imodženos apsilankymą ir kaip bus puiku. Šeštadienio rytą prieš pusryčius Keitė ir Klavera plušėjo, kol iš šparago šakų padarė po medžiu pavėsinę. Viskas, ko reikia žaidimams, buvo sutvarkyta. Debė iškepė pyragėlių su cinamonu, kačiukui ant kaklo buvo užrištas rožinis kaspinėlis, o lėlės, tarp jų ir Pikeris, išpuoštos gražiausiais drabužėliais.

Apie pusę vienuoliktos Imodžena atvyko. Ji vilkėjo žydra šilko suknele su gilia iškirpte ir trumpom rankovėm, plaukus susisegusi koralų karoliukais, avėjo atlasinėm kurpaitėm ir mūvėjo gelsvas pirštinaites. Pirštinaitės ir kurpaitės buvo nešvarios, o

suknelė sena ir palopyta, tačiau viskas atrodė taip prašmatnu, jog vaikai, patys apsirengę žaidimams medvilniniais sijonais ir baltom prijuostėm, išvydę viešnią, neteko žado.

- Ak, Imodžena, tu atro dai kaip jauna ledi iš kokios nors knygos! - draugiškai ištare Keitė, o Imodžena kilstelėjo galvą aukštyn ir dar labiau paplaikstė sijoną.

Taip puikiai apsirengusi Imodžena ir elgėsi kažkaip gražiau, visai kitaip negu kasdien. Suprantama, kai kurie žmonės visada taip daro, kai nueina į svečius. Galėjai pamanyti, jog čia kita Imodžena, kuri paprastai laikoma uždaryta dėžėje ir išleidžiama tik sekmadieniais ar šiaip ypatingom progom. Ji vaikščiojo kaip balerina, manieringai šypsojosi, kalbėjo tęsdama žodžius, žvilgčiojo į save veidrodyje ir apskritai vaizdavo suaugusią ir labai gracingą. Kai teta Izė ją užšnekino, ji taip saldžiai sučiulbo ir taip keistai ėmė elgtis, kad Klavera vos besulaikė juoką, ir netgi Keitė, kuriai jos mylimi žmonės visada atrodydavo geri, apsidžiaugė, galėdama įsivesti ją į žaidimų kambarį.

- Eime į pavėsinę, - pasakė ji, apglėbdama ranka žydrają suknelę.

- Pavésinę! - šūktelėjo Imodžena. - Kaip įdomu! - Bet kai priėjo šparagų šakas, jos veidas apniuko. - Oi, betgi čia nėra nei stogo, nei bokštelių, nei fontano! - nusistebėjo ji.

- O taip, žinoma, nėra, - nustebusi pasakė Klavera, - mes pačios ją įsirengėm.

- Ak! - teištare Imodžena.

Ji buvo aiškiai nusivylusi. Keitė ir Klavera pajuto širdy apmaudą, bet kadangi jų viešnia pavésinei liko abejinga, pabandė sugalvoti ką nors kita.

- Lipam į pastogę, - pasiūlė jos.

Taigi visos nudrožė per kiemą. Imodžena dailiai dėliojo savo kojeles atlasinėmis kurpaitėmis, bet, pamačiusi stulpą su strypais, suriko.

- Oi, nelipkim ten, brangutės, nelipkim ten! - šaukė ji. - Ne, ne, jokių būdu!

- Ak, bet tu tik pamėgink! Tai labai lengva, - maldavo Keitė, kokią pustuzinį kartų iš eilės užlipusi aukštyn ir nusileidusi žemyn, kad parodytų, kaip tai paprasta. Tačiau Imodžena buvo neįkalbama.

- Neįkalbinėk manęs, - jausmingai gynėsi ji, - mano nervai šito neišlaikytų! Ir be to... mano suknelė!

- O kas tau liepė ją apsivilkti? - burbtelėjo Filas, kuris buvo atviraširdis ir viską sakydavo tiesiai.

O Jona sušnibždėjo Doriui:

- Ji visiška kvaiša. Eime kur nors kitur ir patys sau vieni pažaisim.

Taigi mazgiai vienas po kito nučiuožė šalin, palikę Keitę ir Klaverą, - tegu pačios linksmina savo viešnią. Jos sunešė lėles, bet Imodžena lėlėmis nesidomėjo. Tada pasiūlė atsisėsti pavėsyje ir spėlioti eilėraščių pavadinimus - tą žaidimą jie visi mėgdavo. Tačiau Imodžena pasakė, jog ji, nors ir dievinanti eilėraščius, bet niekada nė vieno negalinti prisiminti. Galų gale jos nuėjo į sodą, ten Imodžena suvalgė daugybę slyvų ir vasarinių obuolių ir, atrodo, buvo tikrai patenkinta. Bet kai jau nė kąsnio nebegalėjo nuryti, vėl užslinko nykus nuobodulys. Pagaliau Imodžena paklausė:

- Ar jūs niekada nepabūnate salone?

- Kur? - nesuprato Klavera.

- Salone, - pakartojo Imodžena.

- A, ji turi galvoj svetainę! - šūktelejo Keitė. - Ne, mes ten nebūnam, tik kai teta Izė turi svečių ir geria arbatą. Žinai, ten labai tamsu ir tvanku. Be to, lauke daug maloniau. Argi ne?

- Taip, galbūt, - abejodama atsakė Imodžena, - bet, manau, būtų labai malonu dabar ten nueiti

ir truputį pasėdėti. Man taip nežmoniškai skauda galvą nuo tos nepakenčiamos saulės.

Keitė tiesiog neišmanė, kaip elgtis. Vaikai beveik neįkeldavo kojos į svetainę, kurią teta Izė laikė lyg kokią šventą vietą. Visos kėdės buvo užklotos medvilninėmis marškomis, kad neapdulkėtų, o užuolaidos visada užtrauktos, kad neprilištu musiu. Ir kad ten įžengtų ir susėstų vaikai su dulkinais batais! Kita vertus, įgimtas Keitės mandagumas neleido nieko viešniai atsakyti. Ir, be to, buvo baisu net pagalvoti, kad Imodžena išėjusi pasakys: „Keitei Kar neleidžiama įeiti į geriausią kambarį, net kai ji turi svečių!“ Drebančia širdim ji peržengė svetainės slenkstį. Užuolaidų atitraukti nedrįso, todėl kambarys atrodė labai tamsus. Vos galėjo išžiūrėti Imodženą, atsisėdusią ant sofos, ir Klaverą, nejaukiai besisukinėjančią ant pianino kėdės. Visą laiką įsitempusi klausėsi, ar neateina teta Izė, ir dėl to svetainėje jai buvo slogu, nė iš tolo nepalyginsi su šparagų pavėsine, kurioje jausdavosi labai jaukiai.

Tačiau Imodžena, atrodo, pirmą kartą pasijuto patogiai ir užvedė kalbą. O kalba buvo apie ją pačią. Ko tik jai nebuvo nutikę! Visos miesto panelės kartu sudėtos nėra turėjusios keistesnių nuotykių. Pamažu Keitė ir Klavera taip susidomėjo, jog paliko savo

krėslus, įsitaisė arčiau sofos ir klausėsi tų istorijų net išsižiojusios. Keitė užmiršo, kad reikia saugotis tetos Izės. Atsidarė svetainės durys, bet ji to nepastebėjo. Ji net neišgirdo, kaip trinktelėjo lauko durys, ir parėjo tėtis pietauti.

Daktaras Karas, stabtelėjęs prieškambaryje peržvelgti laikraščiu, išgirdo svetainėje skardų balsą. Iš pradžių jis beveik nesiklausė, kol jo ausis pasiekė žodžiai:

- Ak, mergaitės, buvo puiku, tiesiog nuostabu! Manau, aš gražiai atrodžiau, kadangi buvau baltai apsirengusi, paleidusi plaukus, na, o čia, viršugalvyje, prisegta tik viena vienintelė rožė. O jis palinko prie manęs ir žemu, dusliu balsu pasakė: „Panele, aš esu plėšikas, bet jaučiu užburiančią grožio galią. Tu esi laisva!“

Daktaras Karas pravėrė duris kiek plačiau. Nieko nebuvo matyti, tik bolavo neaiškios figūros, bet jis išgirdo susidomėjimo kupiną Keitės balsą:

- Oi, pasakok. Kaip toliau buvo?

- Kas, po galais, įleido vaikus į svetainę, - paklausė jis tetos Izės, kurią surado valgomajame.

- Į svetainę? - pasipiktinusi sušuko teta Izė. - Ko jiems ten prireikė?

Tada, nuėjusi prie durų, pašaukė:

- Vaikai, ką jūs ten veikiate svetainėje? Tučtuojau išeikit. Maniau, kad jūs žaidžiate lauke.

- Imodženai suskaudo galvą, - meilikavo Keitė.

Visos trys išėjo į prieškambarį. Klavera ir Keitė atrodė išsigandusios, netgi plėšiko užkerėtoja sparnus pabrukusi.

- Ak, - nuožmiai ištarė teta Izė, - labai liūdna tai girdėti. Galbūt ir širdis pyko? Ar nenorėtum pauostyti kamparo ar ko nors kito?

- Ne, dėkoju, - nuolankiai sušnibždėjo Imodžena. Bet tuoj pat sušnibždėjo ir Keitei: - Jūsų teta ne itin graži, mano manymu. Ji labai panaši į Džekimą, tą baisią senę, apie kurią jums pasakojau, na, kuri gyveno plėšiko urve ir virė jiems valgyti.

- O mano manymu, tu nelabai mandagi, jeigu šitaip man sakai, - atšovė Keitė, labai supykusi už tuos žodžius.

- Ak, mieloji, nekreipk dėmesio, neimk taip į širdį! - maloniai atsakė Imodžena. - Juk žinai, kad mes negalime išsižadėti giminių, nors jie ir nelabai gražūs.

Viešnage aiškiai nenusisėkė. Per pietus tėtis su Imodžena elgėsi labai mandagiai, bet akylai ją stebėjo, ir Keitė jo akių kampučiuose tarpais išvysdavo linksmus žiburiukus, o tai jai nepatiko. Tėtės

akys buvo labai klastingos. Jos viską pamatydavo, o kartais, atrodo, pasakydavo beveik tiek pat, kiek ir liežuvis. Keitė paniuro. Vėliau ji prisipažino, jog tą popietę būtų neištvėrusi, jeigu porą trejetą kartų nebūtų užbėgusi viršun ir paguodai paskaičiusi kelių puslapių „Rozamundos“.

- Ar tu džiaugiesi, kad ji išėjo? - sušnibždėjo Klavera, kai jos abi stovėjo prie vartelių ir lydėjo akimis gatve nueinančią Imodženą.

- Ak, Klavera! Kaip tu šneki? - pasakė Keitė. Bet ji stipriai apkabino Klaverą, ir manau, kad širdyje tikrai džiaugėsi.

- Keite, - kitą dieną pasakė tėtis, - tu įėjai į kambarį lygiai taip, kaip tavo naujoji draugė panelė Klark.

- Kaip? Nesuprantu, ką tu turi galvoje, - smarkiai nurausdama, atsakė Keitė.

- Štai taip, - pasakė daktaras Karas, atsistojo, pakėlė pečius, atkišo alkūnes ir minkštai nutapeno per kambarį. Keitė neištvėrė ir nusikvatojo. Buvo labai juokinga ir be galo priminė Imodženą. Tada tėtis vėl atsisėdo ir prisitraukė ją prie savęs.

- Brangute, - pasakė jis, - tu labai prieraišus vaikas, ir aš dėl to džiaugiuosi. Bet būna taip, kad kai kurių draugysčių tenka atsisakyti. Man visiš-

kai nepatiko vakar toji mergaitė. Kodėl ji tau taip patinka?

- Man ji vakar irgi nepatiko, - nenoromis sutiko Keitė. - Kartais mokykloje ji būna kur kas puikesnė.

- Smagu tai girdėti, - pasakė tėtis. - Nes man būtų labai liūdna, jeigu tau tikrai patiktų tokios kvailos manieros. O kokią ten nesąmonę, girdėjau, ji jums pasakojo apie plėšikus?

- Taip buvo iš tik... - puolė aiškinti Keitė, bet pagavo tėčio žvilgsnį ir prikando lūpą, nes žvilgsnis buvo labai pašaipus. - Na, - juokdamasi pasakojo ji toliau, - manau, kad ne viskas iš tikrųjų taip buvo, bet buvo taip įdomu, tėti, tegul ir pramanyta. O Imo-džena tikrai geraširdė. Visos mergaitės ją mėgsta.

- Prasimanymai - puikus dalykas, - pasakė tėtis, - kol tavęs neverčia tikėti, jog viskas yra tiesa. Jei kas taip daro, man atrodo, kad per daug priartėja prie melo ribos ir darosi nebesmagu ir nebe-malonu. Tavo vietoje, Keite, aš truputį gėdyčiaus prisiekinėti amžiną draugystę su panele Klark. Ji gal ir geraširdė, kaip tu sakai, bet manau, kad po dvejų trejų metų ji tau nebeatrodys tokia nuostabi kaip dabar. Na, viščiuk, pabučiuok mane ir bėk sau, nes jau girdžiu Aleksandro vežimaitį.

TETOS HELENOS VIEŠNAGĖ

Vieną liepos mėnesio popietę ėjo namo iš mokyklos būrelis mergaičių. Priartėjus prie daktaro Karo vartelių, Marija Fiskė tiesiog klyktelejo, pamačiusi ant šaligatvio gulinčią gražią gėlių puokštelę.

- Vaje! - šūktelėjo ji. - Žiūrėkite, kažkas pametė! Aš pasiimsiu.

Ji pasilenkė prie puokštelės, bet vos tik jos pirštai prisilietė prie kotelių, puokštė lyg užburta ėmė judėti. Marija suglumusi bandė ją vėl sučiuoti. Puokštė krustelėjo dar smarkiau ir galų gale pralindo pro vartelių apačią, o kitoje tvoros pusėje pasigirdo kikenimas.

- Ar matėt? - spygtelėjo Marija. - Tos gėlės pačios pabėgo.

- Nesąmonė! - pasakė Keitė. - Tai tų kvaišų darbas.

Ir, atidariusi vartelius, riktelėjo:

- Jona! Dori! Išlįskit ir pasirodykit.

Bet niekas neatsiliepė ir niekas nepasirodė. O ant tako gulėjo gėlių puokštelė. Ją pakėlus, Keitė

parodė mergaitėms ilgą juodo siūlo galą, pririštą prie kotelių.

- Tai mėgstamiausias Janos pokštas, - pasakė ji. - Ji su Doriu amžinai raišioja gėles ir pameta ant tako, kad paerzintų žmones. Še, Marija, imk jas, jeigu nori. Tik nemanau, kad Janos puokštės labai skoningos.

- Argi ne nuostabu, kad atėjo atostogos? - šūktelėjo viena iš vyresniųjų. - Ką jūs visos ketinate daryti? Mes tai prie jūros važiuosim.

- Tėtis sakė, kad nusiveš mane su Siuzi prie Niagaros, - pasakė Marija.

- O aš aplankysiu savo tetą, - ėmė pasakoti Alisa Bler. - Ji gyvena kaime, labai gražioj vietoj, ir ten toks tvenkinys, o Tomas (tai mano pusbrolis) žadėjo išmokyti mane irkluoti. O ką tu veiksi, Keite?

- Oi, nežinau, žaisiu sau ir linksminsiuos, - atsakė Keitė, švystelėjo savo krepšelį su knygomis į orą ir tuoj vėl sučiupo. Tačiau kitoms mergaitėms tai neatrodė labai įdomu ir jos pažvelgė į ją su gailėsčiu. Ir staiga Keitei dingtelėjo, jog jos atostogos nebus tokios smagios, kaip kitų.

- Kaip norėčiau, kad tėtis mus kur nors nuvežtų, - pasakė ji Klaverai, kai jos ėjo žvyrtakiu. - Visų kitų tėčiai tai veža.

- Jis per daug užsiėmęs, - atsakė Klavera. - O be to, aš manau, jog nė viena mergaitė nė pusės tiek linksmai neleidžia laiko, kaip mes. Elina Robins sako, jog duotų milijoną dolerių, kad tik turėtų tokius nuostabius brolius ir seseris, kaip mūsų, ir galėtų su jais žaisti. O tu žinai, Marija su Siuzi namie siaubingai kankinasi, nors jos kai kada ir išvažiuoja. Ponia Fiskė tokia keistuolė. Ji amžinai kartoja: „Nevalia“, ir prie jų namo nėra nei kiemo, nei jokios aikštelės. Nė už ką nesikeisčiau su jomis vietomis.

- Aš irgi, - pasakė Keitė, nuo tų išmintingų žodžių pralinksėjusi. - Ak, kaip smagu žinoti, kad rytoj nebereikės eiti į mokyklą. Atostogos - tai nuostabu! - Ir dar syki švystelėjo į orą portfeli, kuris šįkart plumptelėjo ant žemės.

- Ei, tu sulaužei savo grifelinę lentelę, - pasakė Klavera.

- Na ir kas, man jos aštuonias savaites nebereikės, - ramiai atsakė Keitė, kai jos užbėgo laipteliais.

Atplėšė paradines duris ir, lenkdamos viena kitą, nušuoliavo laiptais šūkaudamos: „Valio! Valio! Atostogos! Teta Ize, atostogos!“ Ir tada stabtelėjo - čia dabar kas! - viršutinis holas buvo visas apverstas aukštyn kojom. Svečių kambaryje trinksėjo, bildėjo

ir dulkéjo. Aplink išstatyti stalai ir kėdės, o vaikiška lovytė, atrodo, pati išėjusi pasivaikščioti ir dabar laiptų viršuje buvo užtvėrusi kelią.

- Kaip keista! - stengdamasi pro ją pralįsti, pasakė Keitė. - Kas čia dabar bus? Oi, ten teta Izė! Teta Ize, kas čia dedasi? Kodėl tu ištempei tuos visus daiktus iš žydrojo kambario?

- Ak, pagaliau ir jūs! - atsakė teta Izė, kuri atrodė labai sukaitusi ir susijaudinusi. - O dabar, vaikučiai, nėra ko ten stovėti ir klausinėti. Neturiu kada jums atsakinėti. Keite, nejudink tos lovos, nes nubrozdinsi sieną. Ar girdi, ką tau sakau? - Keitė tuomet nekantraudama stumčiojo lovą. - Na, jau ir palikai brūžį ant tapeto. Kokia nenuorama tu esi! Tuoj pat lipkit žemyn abidvi ir nesirodykit čia iki pat vakaro. Iki to laiko man dar reikia tiek ir tiek visko nuveikti.

- Na, tik pasakyk, kas čia bus, ir mes eisim, - šūkčiojo mergaitės.

- Pas mus atvažiuoja jūsų teta Helena, - glaustai pasakė teta Izė ir pranyko žydrąjame kambaryje.

Tai bent naujiena! Keitė ir Klavera susijaudinusių nubildėjo laiptais žemyn ir, trumpai pasitarusių, nusikraustė ant aukšto visko taikiai ir ramiai aptarti. Atvyksta teta Helena! Atrodė taip neįti-

kėtina, lyg pati karalienė su aukso karūna būtų pasikvietusi arbatos gerti. Arba koks nors knygos herojus, sakysim, Robinzonas Kruzas arba Alisa iš Stebuklų šalies, atvyktų su lagaminėliu ir pareikštų, kad ketina savaitėlę čia pagyventi. Mergaičių vaizduotėje teta Helena buvo tokia pat įdomi ir netikroviška kaip pasakų veikėja – Pelenė ar Varlė Karalienė, ar Miegančioji Gražuolė. Tik jų galvose tetos paveikslas dar pynėsi su sekmadieninės mokyklos vadovėlių vaizdais, nes ji juk buvo labai labai gera.

Nė vienas iš jų nebuvo niekad jos matęs. Filas sakė tikrai žinąs, kad teta Helena visai neturi kojų, mat niekada neina iš namų, tik visą laiką guli ant sofos. Bet visi kiti žinojo, jog neina dėl to, kad ji ligonė. Tėtis visada dukart per metus ją aplankydavo ir mėgdavo su vaikais apie ją pasikalbėti ir papasakoti, kokia ji miela ir kantri ir kokiame jaukiame kambarėlyje gyvena. Keitė ir Klavera taip ilgai žaisdavo „Tetą Heleną“, kad dabar ir bijojo, ir džiaugėsi ta naujiena, jog pamatys ją gyvą.

– Ar tu manai, ji norės, kad mes visą laiką apie ją šokinėtume? – paklausė Klavera.

– Ne visą laiką, – atsakė Keitė, – nesgi žinai, kad ji pavargsta, o popiet eis pogulio. Ir ji turbūt ilgai

ilgai skaitys Bibliją. O Dieve, kaip ramiai mes turėsim elgtis! Kažin ar ilgai ji čia užsibus?

- O kaip, tavo manymu, ji atrodo? - toliau spėliojo Klavera.

- Manau, kad panaši į Betą iš „Mažųjų moterų“, žydrom akim, garbanotais plaukais ir ilga tiesia nosimi. Ir visą laiką sėdės sunėrusi rankas, užsimečiusi „klostuotą apsiaustėlį“, ramut ramutėlė gulės ant sofos, niekada nenusišypsos, tiesiog bus kantri. Įėjusios prieškambarėje mes turėsime nusiauti batus, Klavera, ir tipenti viršun vienomis kojineimis, kad nesukeltume triukšmo, kol ji čia bus.

- Tai bus juokinga! - sukikeno Klavera, o jos susikrimtęs veidas, įsigalvojus apie tą įtaikavimą tetai, truputį pašviesėjo.

Iki rytojaus popietės, kai turėjo atvykti teta Helena, atrodė ištisa amžinybė. Teta Izė, labai susijaudinusi, vaikams nuolat nurodinėjo, kaip elgtis. Reikės daryti tą ir tą ir nedaryti to ir ano. Doris galų gale pareiškė, kad geriau jau teta Helena sėdėtų savo namuose. Klavera su Elze, kurios slapčia irgi mąstė panašiai, be galo apsidžiaugė išgirdusios, jog ji keliauja prie gydomųjų vandenių ir sustos čia tik keturioms dienoms.

Išmušė penktą valandą. Visi sėdėjo ant laiptelių ir laukė pasirodant vežimo. Pagaliau jis privažiavo. Ant pasostės sėdėjo tėtis. Jis rankos mostu paliepė vaikams pasitraukti į šalį. Tada padėjo išlipti gražiai moteriškai, kuri, anot tetos Izės, buvo tetos Helenos slaugė, o tada labai atsargiai paėmė ant rankų tetą Heleną ir įnešė ją vidun.

- Ak, tai ten tie viščiukai! - štai tokius pirmuosius žodžius vaikams ištarė labai guvus, malonus balsas. - Pasodinkite mane kur nors čia. Aš taip noriu juos pamatyti!

Taigi tėtis pasodino tetą Heleną prieškambarėje ant sofos. Slaugė pakišo po nugara pagalvę, ir, kai ji patogiai įsitaísė, daktaras Karas pašaukė mažuosius.

- Teta Helena nori jus pamatyti, - pasakė jis.

- Tikrai noriu, - pasigirdo skambus balsas. - Tai čia Keitė? Oho, kokia nuostabi aukštuolė ta Keitė! O čia Klavera, - ir pabučiavo ją. - O šita tai mieloji mažoji Elzė. Jūs visos taip ir atrodot - tartum būčiau jus anksčiau mačiusi. - Ir ji glėbesčiavo visus vieną po kito - ne iš mandagumo, ne todėl, kad su giminičiais reikia apsikabinti, o tarsi tikrai juos būtų mylėjusi ir visą gyvenimą norėjusi pamatyti.

Tetos Helenos veidas ir elgesys kažkodėl leido iškart su ja pasijusti laisvai. Netgi Filas, kuris sto-

vėjo atokiau susidėjęs rankas už nugaros ir atidžiai spoksojo, netrukus prisiartino, lyg būgštaudamas praleisti jam skirtą bučinį.

Tačiau Keitė iš pat sykio labai nusivylė. Teta Helena visai nebuvo panaši į Betą iš „Mažųjų moterų“. Jos nosis buvo truputėli riesta, plaukai rudi ir negarbanoti, oda tamsi, akys šviesios ir tiesiog spinduliavo jai besijuokiant ar kalbant. Veidas buvo prakaulus, tačiau niekas nebūtų įtaręs, kad ji ligonė. Ji nekryžiavo rankų, neatrodė kenčianti, tik be perstojo džiūgavo ir buvo linksma. Apsirengusi irgi ne „klostuotą apsiaustėli“, bet laisvą kelioninį rūbą iš gražios pilkšvos medžiagos su rožiniais kaspinais, mūvėjo apyrankę, o ant galvos buvo užsidėjusi pilkom plunksnom papuoštą skrybėlaite. Visi Keitės vaizdiniai apie „šventąją neįgaliają“, atrodo, pakilo ir nuplasnojo. Bet kuo ilgiau ji stebėjo tetą Heleną, tuo labiau jina jai patiko ir atrodė gražesnė už tą jos ir Klaveros įsivaizduotą būtybę.

- Ji atrodo kaip ir visi žmonės, ar ne? - sušnibždėjo Cesė, kuri buvo atėjusi, norėdama užmesti akį į atvykėlę.

- Ta-aip, - abejodama nutęsė Keitė, - tik daug daug gražesnė.

Netrukus tėtis užnešė tetą Heleną laiptais į viršų. Visi vaikai irgi norėjo eiti iš paskos, tačiau jis pasakė, jog ji pavargusi ir turinti pailsėti. Taigi jie išėjo iki vakarienės pažaisti kieme.

- Oi, leisk man nunešti tą padėklą, - šūktelėjo Keitė nuo vakarienės stalo, pamačiusi, jog teta Izė paruošė vakarienę tetai Helenai. Kokia puiki vakarienė! Šaltas viščiukas, avietės su grietinėle ir arbata baltai rožiniame porceliano puodelyje. Ir sniego baltumo servetėlė, kurią teta Izė patiesė ant padėklo!

- Na jau ne, - pasakė teta Izė. - Tu išsyk viską išmesi.

Tačiau Keitės akys maldaute maldavo, ir daktaras Karas paprašė:

- Iš tikrųjų, leisk jai, Ize. Man patinka, kai mergaitės padeda.

Taigi Keitė, didžiuodamasi pavedimu, paėmė padėklą ir rūpestingai nunešė jį per holą. Ant stalo stovėjo gėlių vaza. Einant pro šalį, jai toptelėjo puiki mintis. Pasidėjo padėklą ir, nuskyngusi vieną rožę, paguldė ją ant servetėlės prie lėkštelės su raudonom avietėm. Atrodė tiesiog žavingai, ir Keitė pati sau nusišypsojo iš pasitenkinimo.

- Kodėl tu sustojai? - iš valgomojo atskriejo tetos Izės balsas. - Būk atidi, Keite. Verčiau jau Brigita būtų nunešusi.

- Oi, ne, ne! - užprotestavo Keitė. - Aš jau beveik viršuje.

Ir ji kiek galėdama nuskubėjo viršun. Ak, tas skubėjimas! Vos priėjusi žydrojo kambario duris, ji prisimynė batų raištelį, kuris kaip visada maskatavo atsirišęs, susipainiojo ir suklypo. Stvėrėsi už durų, kad neparkristų, durys atsilapojo ir Keitė su visu padėklų, avietėmis, grietinėle ir rože išsitiesė ant kilimo.

- Aš taip ir sakiau! - nuo laiptų apačios sušuko teta Izė.

Keitė visada prisimindavo, kaip kilniai šitoje situacijoje laikėsi teta Helena. Ji gulėjo lovoje ir, žinoma, didžiai nustebo, kai staiga ant grindų kažkas sutrinksėjo subildėjo. Bet, kai krūptelėjusi susivokė, net sunku įsivaizduoti, kaip švelniai ji paguodė nustėrusią Keitę ir iš viso to nuotytkio padarė gryną linksmybę, jog net teta Izė pamiršo išsibarti. Kol teta Izė paruošė kitą padėklą, dar puikesnį už pirmąjį, lėkščių duženos buvo surankiotos, o kilimas vėl išvalytas.

- Prašau leisti, kad jį atneštų man Keitė, - savo maloniu balsu paprašė teta Helena. - Esu tikra, kad dabar ji bus labai atidi. Keite, labai norėčiau, kad ant servetėlės vėl būtų tokia pat rožė. Juk tai tavo išmonė, tiesa?

Keitė tikrai buvo atidi, šį kartą viskas baigėsi gerai. Atsargiai padėjusi padėklą ant stalelio prie lovos, Keitė prisėdo ir žiūrėjo, kaip teta Helena vakarienauja, širdyje jausdama jai meilę ir šilumą. Manyčiau, dėkingiausi mes būname tiems žmonėms, kurie mums padeda susigrąžinti savigarbą.

Teta Helena neturėjo didelio apetito, nors ir sakė, kad viskas labai skanu. Keitė matė, jog ji labai pavargusi.

- O dabar, - pabaigusi paprašė ji, - jeigu tu išpurtytum šitą pagalbę - va taip, o šitą truputėlį pakeltum aukščiau, manau, aš tuoj pat užmigčiau. Dėkui, dabar bus gerai. Keite, brangute, tu tiesiog gimusi būti slauge. Dabar pabučiuok mane. Labanakt! Rytoj mes smagiai pasišnekučiuosim.

Keitė, visa švytėdama, nusileido žemyn.

- Teta Helena tiesiog žavinga, - pasakė ji Klaverai. - O jos naktiniai marškiniai pasakiški, vienu nėrinių ir su paraukimais. Visai tokie, kaip aprašo knygoje.

- Ar ne nuodėmė rūpintis drabužiais, kai sergi? - paklausė Cesė.

- Netikiu, kad teta Helena galėtų daryti ką nuodėminga, - pasakė Keitė.

- Aš savo mamai pasakiau, jog ji užsimovusi apyrankę, ir mano mama panuogaštavo, kad jūsų teta pilna tuštybės, - atkirto Cesė pasivaipydama.

Tokia nuomonė Keitę ir Klaverą įskaudino. Rengdamosi gulti, jos apie tai ir šnekėjosi.

- Rytoj aš paklausiu pačios Helenos, - nusprendė Keitė.

Kitą rytą vaikai sukilo labai anksti. Jie taip džiaugėsi, kad jau atostogos. Antraip jie privalėtų eiti į mokyklą, taip ir nepamatę tetos Helenos, nes toji atsikėlė vėlai. Visi taip nekantravo ir vis bėgiojo laiptais viršun pasiklaudyti prie durų, ar ji dar nebrazda, jog teta Izė neiškentusi išvijo juos lauk. Keitė labai maištavo prieš tokį nurodymą, bet paskui apsiraminė, nuėjo į sodą ir priskynė pačių gražiausių gėlių, kad iškart galėtų įteikti jas tetai Helenai.

Tetai Izei leidus eiti viršun, ji išvydo tetą Heleną gulinčią ant sofos, apsirengusią nauja žydra muslino suknele, įsirišusią žydrus kaspinus, apsiavusią geltonas kurpaites su roželėmis priekyje. Sofa buvo pasukta taip, kad šviesa kristų į nugarą. Ant

jos gulėjo pagalvėlė su peltakiuotu užvalkaliuku, kurio Keitė anksčiau nebuvo mačiusi, atsiradę ir kitokių daiktų, nuo kurių kambarys atrodė visiškai kitaip. Jų namai būdavo tvarkingi, tačiau kažkodėl tetos Izės kambariai niekada neatrodė jaukūs. Vaikai labai greit tokius dalykus pastebi, tad Keitė iškart pamatė, kad žydrasis kambarys niekad taip gražiai neatrodė.

Teta Helena buvo išbalusi ir pavargusi, bet jos akys ir šypsena švietė kaip visada. Jai labai patiko gėlės, kurias Keitė įteikė beveik drovėdamasi.

- Ak, kaip gražu! - pasakė ji. - Tuoju pat turiu jas pamerkti. Keite, brangute, atnešk tą vazelę nuo komodos ir pastatyk ant kėdės šalia manęs. Ir, būk gera, pirma įpilk truputį vandens.

- Koks gražumėlis! - šūktelėjo Keitė, pakėlusি grakštų baltą indą paaukuota apačia. - Ar tai tavo, teta Helena?

- Taip, tai mano mėgstamiausia vaza. Namie ji stovi greta lovos ant mažyčio stalelio, ir aš susigalvočiau, jog tos vandens gydyklos man labiau primins namus, jeigu pasiimsiu tą vazą, tai ir atsivežiau ją. Bet ko tu tokia sutrikusi, Keite? Ar tau taip keista, kad vazelė keliauja kartu lagamine?

- Ne, - iš lėto atsakė Keitė. - Aš tik pagalvojau, ar turėti gražių daiktų, kai esi ligonis, reiškia tuštybę?

Teta Helena nuoširdžiai nusijuokė.

- Kodėl tau šovė į galvą tokia mintis? - paklausė ji.

- Cesė taip sakė, kai jai papasakojau apie tavo gražiuosius naktinius marškinius.

Teta Helena vėl nusijuokė.

- Gerai, - tarė ji, - pasakysiu, ką aš manau, Keite. Gražūs daiktai nereiškia tuštybės nė kiek labiau nei negražūs, nebent kai jie daro mus tuščiaгарbius ir trukdo kitiems žmonėms. O liga pati savaime yra toks nemalonus dalykas, ir kai ligonis kenčia skausmus, jis pasidaro nemielas ir pats sau, ir kitiems, kurie būna šalia. Aš nemanau, kad ligoniui gresia pavojus pasikelti į puikybę. Ir kai tau skauda nugarą, skauda galvą ir visą tave skauda, - pridūrė ji šypsodamasi, - kur jau čia pasidarysi tuščiaгарbė dėl kelių raukinukų ant naktinių marškinių ar dėl šviesių kaspinų.

Ir ji ėmė tvarkyti puokštę, kiekvieną gėlę imdama taip švelniai, tarsi karštai mylėdama.

- Koks ten keistas triukšmas! - staiga suklususi šūktelejo ji.

Tikrai keistas – kažkas šnopavo ir šnarpštė lyg po holą būtų teškinęs jūrų vėplys ar čiaukšėję jūrų arkliukai. Keitė atidarė duris. Na, aišku! Tenai, baisiai išraudę, stypsojo Jona ir Doris, priploję nosis prie rakto skylutės, tuščiai stengdamiesi pamatyti, ar teta Helena jau atsikėlusi ir galės priimti visą jų draugiją.

– Ak, tegul jie įeina! – nuo sofos šūktelėjo teta Helena.

Taigi jie įėjo, o paskui juos netrukus ir Klavera su Elze. Koks smagus rytas jų laukė! Paaiškėjo, jog teta Helena yra geniali pasakotoja ir puikiai sugeba įtraukti visus į žaidimus, kuriuos galima žaisti aplink jos sofą, nesukeliant didesnio triukšmo, nei pati gali išverti. Teta Izė, apie vienuoliktą valandą užsukusi kambarin, pamatė juos taip linksmi žaidžiant, kad, nespėjusi nė susivokti, ir pati buvo įtraukta į žaidimą. Niekas anksčiau tokių dalykų nebuvo regėjęs! Teta Izė sėdėjo ant grindų, įsimeigusi į plaukus tris ilgus popierinius suktukus, ir linksmi kartojo: „Aš labai maloni moteris, aš labai maloni“. Vaikai to vaizdo buvo taip užkerėti, jog vos begalėjo toliau žaisti ir vis užmiršdavo, kiek kas turi „ragų“. Klavera tyliai sau pagalvojo, kad teta Helena tikriausiai yra

burtininkė, o ir tėtis, netrukus grįžęs namo, pasakė beveik tą patį.

- Ką tu su jais išdarinėji, Helena? - pasiteiravo jis, pravėręs duris ir išvydęs tą linksmą ratelį ant kilimo. Tetos Izės plaukai buvo beveik pasileidę, o Filas raičiote raičiojosi iš juoko. Helena atsakė, kad nieko jiems nepadariusi, ir tėtis netrukus jau irgi sėdėjo ant grindų ir žaidė taip pat mikliai kaip ir visi.

- Privalau šią linksmybę nutraukti, - šūktelėjo jis, kai visi jau buvo pavargę nuo juoko ir visų galvose prismaigstyta tiek popieriaus tūtelių, kiek dyglia-
kiaulės nugaroje dyglių. - Teta Helena pervargs. Dumkit visi iš čia ir nesiartinkit prie šitų durų, kol laikrodis neišmuš keturių. Ar girdit, viščiukai! Dumkit, dumkit! Štiš, štiš!

Vaikai kaip kurapkiukai iškurnėjo iš kambario - išskyrus Keitę.

- Oi, tėveli, aš būsiu rami rami! - maldavo ji. - Ar negalėčiau čia pabūti, kol išgirsiu varpelį pietauti?

- Tegu pabūna, - paprašė teta Helena, ir tėtis leido pasilikti.

Keitė atsisėdo ant grindų, laikydama tetą Heleną už rankos, ir klausėsi jos pokalbio su tėčiu. Jai buvo

labai įdomu, nors jie kalbėjosi apie tokius dalykus ir žmones, kurių ji nepažinojo.

- Kaip laikosi Aleksas? - pagaliau paklausė daktaras Karas.

- Šiuo metu visai gerai, - kaip visada džiugiai atsakė teta Helena. - Pavasarį jis buvo gerokai nusilpęs ir pavargęs, ir mes dėl jo nerimavome, tačiau Ema įkalbėjo jį porą savaitių paatostogauti, tai grįžo visai pasitaisęs.

- Ar tu jį dažnai matai?

- Beveik kasdien. Ir mažoji Helena kasdien ateina į pamoką.

- Ar ji vis dar tokia gražutė?

- O, taip, manau, netgi dar gražesnė. Ji labai miela mažylė. Man didžiausias džiaugsmas būti su ja kartu. Aleksas įsikalęs, jog ji atrodo truputį panaši į mane vaikystėje. Bet man tai toks didelis komplimentas, jog nedirštu jo priimti.

Daktaras Karas pasilenkė ir pabučiavo tetą Heleną - panašu, jog jis negalėjo susilaikyti.

- Mano mielas vaike, - tepasakė jis. Tačiau jo balso tonas sužadino Keitės smalsumą.

- Tėti, - po pietų paklausė ji. - Kas yra tas Aleksas, apie kurį jūs su teta Helena kalbėjotės?

- Oi, Keite? Kodėl tu šito klausai?

- Net nežinau, kaip pasakyti... tik kad teta Helena taip keistai atrodė... O tu ją pabučiavai... Ir man pasirodė, jog tai kažkas įdomaus.

- Taip ir yra, - pasakė daktaras Karas, sodingamasis Keitę ant kelių. - Man buvo kilusi mintis, Keite, tau apie tai papasakoti, nes tu jau pakankamai suaugusi, kad suprastum, kaip visa tai nuostabu, ir, tikiuosi, pakankamai protinga, kad apie tai neplepėsi ir per daug neklausinėsi. Aleksas - tai vyriškis, kurį teta Helena kitados - kai dar buvo sveika ir stipri - mylėjo ir rengėsi už jo ištekėti.

- Ak! Tai kodėl ji neištekėjo? - šūktelėjo Keitė.

- Ji pakliuvo į baisią avariją, - pasakojo daktaras Karas. - Ilgą laiką visi manė, jog ji mirs. Bet ji palengva sveiko, ir gydytojai pasakė, jog ji gal ir labai ilgai gyvens, tačiau privalės visą laiką gulėti ant sofos - bus bejėgė ir luoša.

- Aleksas, tai išgirdęs, siaubingai sielvartavo. Jis norėjo ją vesti, nepaisant nieko, būti jos slaugytojas ir visą laiką ja rūpintis, tačiau ji nesutiko. Nutraukė sužieduotuves ir pasakė jam turinti vilties, jog vieną dieną jis pamilsiąs kitą ir vesiąs. Po daugelio metų taip ir atsitiko, ir dabar juodu su žmona gyvena Helenos kaimynystėje ir yra didžiausi jos bičiuliai. Savo dukrelę jie pakrikštijo Helena. Su Helena jie

aptaria visus savo planus ir niekuo daugiau pasaulyje taip nesirūpina, kaip ja.

- Bet ar tetai Helenai nesunku juos matyti šalia vaikštinėjančius ir besidžiaugiančius, kai ji pati negali judėti? - paklausė Keitė.

- Ne, - atsakė daktaras Karas, - nesunku, nes teta Helena jau beveik angelas ir kitus žmones myli daug labiau nei save. Aš taip džiaugiuosi, kad ji pagaliau pas mus apsilankė. Ji mums visiems pavyzdys, Keite, ir aš tegaliu paprašyti savo dukrelių imti iš jos pavyzdį.

- Tikriausiai baisu būti tokiam ligoniui, - kalbėjo pati sau Keitė, tėveliui išėjus. - Dieve mano, jeigu man reikėtų išbūti lovoje ištisą savaitę... aš numirčiau, tikrai numirčiau.

Vargšėlė Keitė! Kaip ir daugeliui jaunuolių, jai atrodė, jog, susidūrus su dideliais sunkumais, paprasčiausia būtų numirti!

Po to pokalbio su tėveliu teta Helena Keitei pasidarė dvigubai įdomesnė. „Viskas kaip knygoje“ - būti po tuo pačiu stogu su tokios liūdnos ir švelnios meilės istorijos heroje.

Žaidimai tą popietę vyko nesklandžiai, mat kas kelios minutės tai vienas, tai kitas bėgdavo vidun pasižiūrėti, ar dar ne keturios. Ir tą pat akimirką,

kai tik išmušė keturias, visi šeši nušuoliavo laiptais viršun.

- Siūlau šį kartą pasakoti istorijas, - pasakė teta Helena.

Ir jie pasakojo istorijas. Pati puikiausia istorija buvo tetos Helenos. Ji taip papasakojo apie plėšikus, jog visiems net šiurpas bėgiojo per nugaras. Tik ne Filui. Jis taip susijaudino, jog pasidarė karingas.

- Aš nebijau jokių plėšikų, - pareiškė jis, nenatūraliai žirgliodamas po kambarį. - Kai tik jie ateis, aš juos visus perkirsiu pusiau savo kardu, kurių tėvelis padovanojo. Sykį jie jau buvo pasirodę. Aš juos sukopojau į dvi... tris, penkis, vienuolika jų. Pamatysit!

Bet vakare, kai mažieji nuėjo miegoti, o Keitė su Klavera pasiliko žydrajame kambaryje, iš vaikų kambario pasigirdo verksmingos dejonės. Klavera nuėjo pasižiūrėti, kas atsitiko. O ten... lovoje sėdėjo Filas ir šaukėsi pagalbos.

- Po lova yra plėšikų, - kūkčiojo jis, - pilna plėšikų.

- Ką tu, Filai! - pasakė Klavera, žvilgtelėjusi pro paklodės kraštą, kad jį nuramintų. - Nieko ten nėra.

- Yra, yra, sakau, kad yra, - tvirtino Filas, įsikibęs jai į ranką. - Aš girdėjau. Jie graužia mano kaliošus.

- Vargšelis! - pasakė teta Helena, kai Klavera, nuraminusi Filą, grįžo ir viską apsakė. - Tai įspėjimas, jog nereikia pasakoti apie plėšikus. Bet mano istorija taip gerai baigėsi, jog nepamaniau, kad kam nors įvarysiu baimės.

Po visų tų įvykių teta Izė veltui stengėsi apriboti apsilankymus žydrajame kambaryje. Tai buvo tas pats, kaip įsakyti musėms neskristi prie cukrinės. Geruoju ar bloguoju, vaikai vis tiek prasmukdavo viršun. Kada tik teta Izė beužeitų, ji buvo tikra, jog vaikus aptiks ten - susispietusius aplink Heleną, ir kuo arčiau. Ir Helena meldė jiems netrukdyti.

- Mes tik tris keturias dieneles pabūsime kartu, - sakė ji. - Leiskit jiems čia ateiti, kada nori. Manęs jie nė kiek nevargina.

Mažoji Elzė lipte prilipo prie naujosios bičiulės. Teta Helena buvo pastabi. Ji iškart pamatė Elzės veidelyje ilgesingą žvilgsnį ir stengėsi būti jai švelni ir maloni. Keitė ėmė pavydėti jos dėmesio. Ji negalėjo pakęsti, kad tetą Heleną tenka su kuo nors dalytis.

Paskutinį vakarą, kai po vakarienės visi nuėjo į žydrąjį kambarį, teta Helena atidarė ką tik ekspresu gautą siuntinį.

- Tai atsisveikinimo skrynelė, - pasakė ji. - Visi privalot susėsti į eilę, ir kai aš paslėpsiu rankas sau už nugaros, jūs turėsit nuspręsti, iš kurios renkatės.

Taip jie iš eilės ir rinkosi: „Iš kurios rankos, iš dešinės ar kairės?“ - o teta Helena, lyg išmintinga burtininkė, iš po pagalvės kiekvienam ištraukdavo ką nors malonaus. Pirmiausia buvo ištraukta vaza - visai tokia pat kaip Helenos, kuria Keitė taip gėrėjosi. Keitė klyktelejo iš susižavėjimo, kai vaza atsidūrė jos rankose.

- Ak, kaip nuostabu! Kaip nuostabu! - šūkčiojo ji. - Aš saugosiu ją iki mirties.

- Jeigu taip, tai bus pirmas kartas, kad tu išsaugotum ką nors nesudaužiusi ilgiau nei savaitę, - pastebėjo teta Izė.

Paskui buvo ištraukta puiki violetinė piniginė Klaverai. Ji kaip tik tokios norėjo, nes buvo pametusi savo piniginę. Paskui - žavus mažytis medalionas su aksomine juostele, kurią teta Helena užkabino ant kaklo Elzei.

- Jame yra mano plaukų sruogelė, - pasakė ji. - Oi, Elze, brangute, kas yra? Neverk gi!

- Ak, jūs to-okia nuostabi ir to-okia maloni! - kūkčiojo Elzė. - Ir jūs i-išva-ažiuojate.

Doris gavo dėžutę domino, o Jona – žaidimų su kauliukais lentą. O Filui, pasirodo, buvo skirta knyga „Katino Plėšiko istorija“.

– Ji tau primins tą naktį, kai atėjo plėšikai ir graužė tavo kaliošus, – pasakė teta Helena, šelmiškai šypsodamasi. Visi nusijuokė, o garsiausiai – Filas.

Nė vienas nebuvo užmirštas. Tėvelis gavo užrašų knygele, o teta Izė – dramblio kaulo lentelių komplektą. Net ir Cesę prisiminė. Jos dovana vadinosi „Gerų Darbų knyga“, kurioje buvo pilna įvairių istorijų apie berniukus ir mergaites, nuveikusius daug darbų ir gerų darbų. Iš dėkingumo Cesė beveik žado neteko.

– Oi, ačiū, teta Helena! – galų gale ištarė ji. Cesei ji nebuvo jokia teta, bet su Karų vaikais ji buvo įpratusi dalytis tetomis, dėdėmis ir kitais giminaičiais, kaip kad dalydavosi visais gerais daiktais.

Rytojaus dieną prasidėjo liūdnasis atsisveikinimas. Visi mažyliai išsirikiavo prie vartų pamojuoti nosinaitėmis, kai pajudės vežimas. O kai jis visai išnyko iš akių, Keitė nudūmė į pašalę, kad galėtų viena pati „nubraukti ašarą“.

„Tėtis sakė, jog nori, kad mes būtume tokie, kaip teta Helena, – mąstė ji, šluostydamosi ašaras, – ir

aš tikrai pabandyčiau, tačiau manau, jog, ir tūkstantį metų stengdamasi, nebūsiu nė perpus tiek gera, kaip ji. Aš mokysiuos, tvarkysiuos ir būsiu labai gera ir atlaidi mažiesiems. Dievuliau... kad taip teta Izė būtų tokia, kaip teta Helena, kaip būtų lengva! Bet tiek to – aš visą laiką apie ją galvosiu. Pradėsiu jau rytoj“.

„Pradėsiu rytoj“, – tą vakarą užmigdama nusprendė Keitė. Kaip dažnai mes visi taip elgiamės! Ir kaip gaila, kad, išaušus rytui, kai rytoj tampa šiandien, atsibundame jau su visai kitokiais jausmais: nerūpestingi arba nekantrūs ir visai nelinkę imtis tų puikių darbų, kuriuos planavome iš vakaro.

Kartais atrodo, lyg žemėje gyvuotų kokie padaužos kipšiukai, kuriuos saulėtą dieną kažkas laiko, stipriai pririšęs, bet kai užmiegame, jie išsėlina į miegamąjį mūsų paerzinti ir išbandyti kantrybės. Antraip, argi, nuėję miegoti puikiai nusiteikę ir visiems malonūs, atsibustume tokie pikti? Taip buvo ir Keitei. Paskutinė jos mintis prieš užmiegant buvo ketinimas tuoj pat tapti angelu ir būti kiek įmanoma panašesnei į tetą Heleną. O rytą ji atmerkė akis taip prasitai nusiteikusi, kad tiesiog urzgė kaip lokys! Senoji Merė pasakė, jog ji išlipo iš lovos ne ta koja. Beje, įdomu, ar kas gali mums išmintingai patarti, kuria koja reikia išlipti, kad visada būtų toji? Kaip būtų patogų, jeigu atsirastų toks išminčius!

Jūs gi žinote, kai pradedi dieną su prasta nuotaika, visokiausi nemalonūs nuotyčiai tiesiog pilasi vienas po kito, kad dar labiau mus suerzintų. Pirmas Keitės nuotykis tą rytą buvo tai, kad ji sudaužė savo brangiąją vazą – tą pačią, kurią jai padovanojo teta Helena.

Vaza stovėjo ant komodos, o joje buvo pamerkta raudonų rožių puokštelė. Komoda buvo su veidrodinėmis durelėmis. Atsistojusi priešais Keitė šukavosi plaukus, durelės prasivėrė, ir ji nebegalėjo matyti. Būdama geros nuotaikos, ji nebūtų kreipusi į jas dėmesio, bet dabar įniršo ir piktai pastūmė dureles. Tada atsilapojo antroji jų pusė, pasigirdo trenksmas, ir Keitė pirmiausia išvydo ant grindų išsidraikiusias raudonas rožes, o paskui sudužusią nuostabiąją tetos Helenos dovaną.

Keitė atsisėdo ant kilimo ir pravirko taip graudžiai, kaip tik Filas teverkdavo. Išgirdusi verksmą, kambarin įėjo teta Izė.

– Labai apgailestauju, – kalbėjo ji rinkdama šukes, – bet aš šito ir tikėjausi. Tu tokia neatsargi, Keite. Bet nesėdėk čia taip kvilgai susirietusi! Kelkis ir apsirenk. Pavėluosi pusryčių.

– Kas nutiko? – paklausė tėtis, pastebėjęs paraudusias Keitės akis, jai atsisėdus prie stalo.

- Sudaužiau savo vazą, - liūdnu balsu atsakė Keitė.

- Buvo labai neatsargu ją statyti tokioje pavojingoje vietoje, - įsiterpė teta. - Turėjai žinoti, jog durelės varstosi ir gali į ją atsitrenkti. - Paskui, pamačiusi, kaip didžiulė ašara kaptelėjo į patį Keitės lėkštės vidurį, pridūrė: - Iš tikrųjų, Keite, esi per didelė, kad elgtumeis kaip mažas vaikas. Net ir Doris šito gėdytūsi. Tvardykis!

Toji pastaba Keitei nė kiek nepataisė nuotaikos. Ji toliau valgė tylėdama ir paniurusi.

- Ką jūs visi šiandien rengiatės veikti? - paklausė daktaras Karas, norėdamas praskaidrinti nuotaiką.

- Suptis! - abu kartu šūktelėjo Jona ir Doris. - Aleksandras pašiūrėje mums įtaisė puikias sūpynes.

- Ne, negalima, - ramiu balsu pasakė teta Izė. - Iki rytojaus ant sūpynių dar negalima sėstis. Įsidėmėkit, vaikai. Tik rytoj bus galima. Ir tik tada, kai aš leisiu.

Teta Izė šįkart pasielgė neišmintingai. Galėjo viską išsamiau paaiškinti. Iš tiesų Aleksandras, kabindamas sūpynes, sulaužė vieną kablį, kuriuo turėjo jas prikabinti prie stogo. Jis ketino dar šiandien surasti naują kablį, o kol kas įspėjo panelę Kar, kad niekam neleistų suptis, nes iš tikrųjų buvo

nesaugu. Jeigu ji visa tai vaikams būtų pasakiusi, viskas būtų buvę gerai. Tačiau teta Izė laikėsi nuomonės, jog vaikai turi klausyti vyresniųjų be jokių paaiškinimų.

Ir Jona, ir Elzė, ir Doris susiraukė, išgirdę šį nurodymą. Tačiau Elzė pirmoji atgavo gerą ūpą.

- Man nesvarbu, - pasakė ji, - nes aš būsiu labai užsiėmusi. Turiu parašyti tetai Helenai laišką ir pranešti vieną dalyką.

- Ką? - paklausė Klavera.

- Oi, vieną tokį dalyką! - atsakė Elzė, paslaptin-gai kraipydama galvelę. - Nė vienam iš jūsų nevalia šito žinoti, taip teta Helena sakė. Tai jos ir mano paslaptis.

- Netikiu, kad teta Helena ką nors tau pasakė, - piktokai atkirto Keitė. - Tokioms kvailoms mergiūkštėms, kaip tu, ji nepatikėtų jokių paslapčių.

- Ot ir patikėjo, - supykusi ginčijosi Elzė. - Ji sakė, kad man galima patikėti visokias paslaptis kaip didelei. Ir dar sakė, kad aš mylimiausias jos vaikas. Štai kaip, Keite Kar!

- Liaukitės ginčytis, - subarė teta Izė. - Keite, tavo viršutinis stalčius visas sujauktas. Dar niekur nesu tokio mačiusi. Eik tuoj pat viršun ir susitvarkyk, tik tada gali veikti ką kita. Vaikai, šį rytą laiky-

kitės pavėsyje. Šiandien per karšta bėgioti saulėje. Elze, nubėk virtuvėn ir pasakyk Debei, kad aš noriu su ja pasikalbėti.

- Gerai, - pabrėžtinu tonu ištarė Elzė. - O paskui aš grįšiu ir parašysiu laišką tetai Helenai.

Keitė iš lėto, koja už kojos, užkopė laiptais. Buvo karšta, alsinanti diena. Jai truputį skaudėjo galvą, o akys nuo ilgo verkimo buvo papurtusios ir peršėjo. Viskas atrodė kvaila ir nemiela. Ji pati sau nusprendė, jog teta Izė elgiasi neteisingai, versdama ją dirbti per atostogas, ir, atsidūšėjusi iš pasipiktinimo, ištraukė viršutinį stalčių.

Reikia pripažinti, jog teta Izė buvo teisi. Komodos stalčius iš tikrųjų atrodė baisiai. Jis priminė Baltojo Karaliaus pudingo receptą, kuris prasideda nuo sugeriamojo popieriaus, o baigiasi antspaudavimo laku ir paraku. Visokiausi daiktai buvo susimaišę per viena, tarsi kas būtų įkišęs ilgą lazda ir kaip reikiant viską išmakalavęs, - knygos, dažų dėžutės, suplėšyti rašteliai, pieštukai ir teptukai. Kojinės nebeišnarpliojamai susipynė su nosinaitėmis, kaspinų galais ir drobinėmis apykaklėmis. Raukinukai, visiškai susiglamžę, kyšojo, prislėgti sunkesnių daiktų, smulkios popierinės dėžutės tuščios gulėjo

ant viršaus, o mažmožiai, kurie buvo jose, išsibarstę ant stalčiaus dugno ir užversti visa ta manta.

Reikėjo daug laiko ir kantrybės, kad sutvarkytum visą tą painiavą. Tačiau Keitė žinojo, jog teta Izė netrukus ateis į viršų, todėl nediršo sustoti, kol viską sutvarkė. Viską baigusi, ji pasijuto labai pavargusi. Lipdama laiptais žemyn, susitiko Elžę, kuri rankose nešėsi grifelinę lentelę ir, pamačiusi Keitę, paslėpė ją už nugaros.

- Nežiūrėk, - pasakė ji, - tai mano laiškas tetai Helenai. Tik aš viena žinau tą paslaptį. Viskas čia užrašyta, ir aš nunešiu jį į paštą. Matai, jau antspaudas uždėtas. - Ir parodė lentelės kraštelį. Tikrai, ten jau buvo uždėtas antspaudas.

- Tu tikra žąselė! - pasipiktinusi pasakė Keitė. - Šitos lentelės negalima nešti į paštą. Aš perrašysiu, ką tu parašei, ant popieriaus, o tėtis duos tau voką.

- Ne, ne, - pasipriešino Elzė, - tau negalima! Tu pamatysi, ką aš parašiau, o teta Helena liepė niekam nesakyti. Tai paslaptis. Sakau, kad išsiųsiu tą savo lentelę! Pasakysiu tetai Helenai, kokia tu netikusi, ir ji tavęs nė kiek nebemylės.

- Gerai, imk tą savo sutrešusią lentelę! - pasakė Keitė ir piktai stumtelėjo Elžę. Elzė slystelėjo, rik-

telėjo, griebėsi už turėklų, bet nepasiekė, ir su trenksmu nudardėjo ant holo grindų.

Ne taip jau iš aukštai ji ritosi, tik šešis laiptelius, bet dunkstelėjo smarkiai ir ėmė staugti, lyg būtų prie mirties. Į įvykio vietą atskubėjo teta Izė ir Merė.

- Keitė... mane... pastūmė, - sriūbavo Elzė. - Ji norėjo, kad išduočiau jai savo paslaptį, o aš neišdaviau. Ji negera, tiesiog bjauri mergiotė!

- Oi, Keite Kar, turėtum gėdytis, - pasakė teta Izė, - sugedusią nuotaiką išliejusi ant vargšės sesutės! Manau, kad teta Helena labai nustebės, visa tai sužinojusi. Gerai, gerai, Elze! Nebeverk, brangute. Einam į viršų. Uždėsiu truputį arnikos, o Keitė daugiau tavęs nebeskriaus.

Taigi jos užlipo viršun, o Keitė, likusi apačioje, pasijuto labai nelaiminga: ir atgailavo, ir pyko, ir giežė apmaudą, ir ožjavosi. Širdyje žinojo, jog nenorėjo Elzės užgauti, ir tikrai gėdijosi, kam ją stumtelėjo. Tačiau tetos Izės užuomina, jog pasakys tetai Helenai, per daug ją supykėdė, kad prisipažintų.

- Man nesvarbu, - sumurmėjo ji, tramdydama ašaras. - Tegu sako. Elzė tikra verksnė, o teta Izė amžinai ją užstoja. Ir tik dėl to, kad aš neleidau tai kvaišelei eiti į paštą ir išsiųsti tą sunkią grifelinę lentelę!

Pro šonines duris ji išėjo į kiemą. Einant pro pašiūrę, jos akys užkliuvo už naujųjų sūpynių.

- Tik teta Izė ir galėjo, - pagalvojo ji, - liepti vaikams nesisupti tol, kol ji neleis! Jai turbūt atrodo, kad per karštą, ar ką... O aš jos neklausysiu.

Ji įsitaisė ant sūpynių. Sūpynės buvo tiesiog pui-
kutėlės, su plačia sėdyne, iš naujų plonų virvių. Sėdynė buvo nei per aukštai, nei per žemai. Aleksandras tikras sūpynių meistras, o ši pašiūrė pati geriausia vieta joms įrengti.

Pašiūrė buvo erdvi, labai aukštu stogu. Šiuo metu joje likę nebedaug malkų, o ir tos dailiai sukrautos į rietuves pasieniuose, kad liktų daugiau tuščios vietos. Buvo vėsoka ir tamsu, o su kiekvienu sūpynių užtelėjimu, rodos, sukildavo švelnus vėjelis. Nuo jo Keitės plaukai išsiskleisdavo lyg vėduoklė, o ji pati nusiramino ir užsisvajėjo. Po jos galvą lyg per miegus ėmė sklandyti įvairiausios mintys. Sūpuodamasi pirmyn atgal tartum didžiulio laikrodžio švytuoklė, ji kilo vis aukščiau ir aukščiau, įsiūbuodama visu kūnu ir kaskart stipriai pasispirdama kojomis į žemę. Štai ji jau siekia skliautinių durų viršų. O dabar beveik gali paliesti skersinę siją virš jų ir pro mažą kvadratinį langelį pamatyti tvarto pakraigėje sutūpusius ir besikedenančius

balandžius, per žydrą dangų slenkančius debesis. Dar niekad ji taip aukštai nebuvo įsisupusi. „Atrodo, lyg skristum“, – pagalvojo ji ir dar stipriau įtempė virves, stengdamasi pakilti dar aukščiau ir kojų pirštais grybštelėti patį stogą.

Staiga, išlėkus į patį viršų, pasigirdo kažkoks triokštelėjimas. Sūpynės smarkiai susimėtė, pusiau apsvirtė, o Keitė išlėkė į orą. Ji suspaudė rankomis virvę, pajuto, kaip toji įsitempė, o paskui... dar pajuto... kaip lekia žemyn... žemyn... Tada pasidarė tamsu tamsu, ir ji nieko nebesuvokė.

Atmerkusi akis, suprato gulinti svetainėje ant sofos. Šalia jos išsigandusi ir išblyškusi klūpojo Klavera, o teta Izė kažką šalta ir drėgna lašino jai ant kaktos.

– Kas nutiko? – silpnu balseliu paklausė Keitė.

– Ak, ji gyva... ji gyva! – sukūččiojo Klavera ir apsviję rankomis Keitės kaklą.

– Tyliau, brangute! – kaip niekad švelniai šūktelejo teta Izė. – Tu labai nevykusiai nukritai, Keite. Ar neprisimeni?

– Nukritau? Ak, taip... nuo sūpynių! – lyg pamažu prisimindama atsakė Keitė. – Ar tai virvė nutrūko, teta Ize? Niekaip negaliu prisiminti.

- Ne, Keite, ne virvė. Tai kablys ištrūko iš stogo. Vienas jų buvo įlūžęs. Ar neprisimeni, kad aš liepiau šiandien nesisupti? Ar pamiršai?

- Ne, teta Ize... aš nepamiršau. Aš... - ir Keitės balsas nutrūko. Ji užsimerkė, ir iš po vokų nusirito didelės ašaros.

- Neverk, - sušnibždėjo Klavera, pati ašarodama, - būk gera, neverk. Teta Izė tavęs nebars. - Tačiau Keitė buvo per daug nusilpusi ir sukrėsta, tad negalėjo susitvardyti.

- Manau, man būtų geriau eiti į viršų ir atsigulti į lovą, - pasakė ji. Tačiau kai pabandė pasikelti nuo sofos, viskas akyse sutavaravo, ir ji vėl atsilošė ant pagalvės.

- Ak, aš negaliu atsistoti! - išsigandusi sušvokštė ji.

- Kad tik nebūtum pasitempusi kokios sauggyslės, - atrodo, ne mažiau išsigandusi, pasakė teta Izė. - Gal kol kas ramiai pagulėk, brangute, vėliau pabandysi atsikelti. Ak, daktaras jau čia! Kaip gerai!

Ir ji išskubėjo jo pasitikti. Tai buvo ne tėvelis, bet daktaras Alsopas, kuris gyveno visai kaimynystėje.

- Kaip gerai, kad jūs galėjote ateiti, - pasisveikino teta Izė. - Mano brolis išvykęs iš miesto ir

iki rytojaus negriš, o viena mergaitė krisdama susitrenkė.

Daktaras Alsopas prisėdo ant sofos ir suskaičiavo Keitės pulsą. Paskui ėmė čiupinėti visą jos kūną.

- Ar gali pajudinti šitą koją? - paklausė jis.

Keitė vos vos krustelėjo koją.

- O šitą?

Dabar krustelėjimas buvo dar menkesnis.

- Ar tau skauda? - paklausė daktaras Alsopas, pastebėjęs jos veide skausmą.

- Taip, truputį, - atsakė Keitė, stengdamasi nepravirkti.

- Nugarą, tiesa? Ar skauda aukščiau, ar žemiau? - Ir daktaras keletą minučių spaudė Keitės nugarkaulį, šiaip taip priversdamas ją susiriesti.

- Bijau, jog ji šiek tiek susižeidė, - pagaliau pasakė jis, - bet kol kas negaliu nustatyti, kurią vietą. Galbūt tik išsinarino, o gal pasitempė sausgysles, - pridūrė jis, išvydęs Keitės veide siaubą. - Būtų gerai kuo greičiau užnešti ją viršun ir nurengti, panele Kar. Aš išrašysiu vaistų, kuriais ją ištrinsite. - Ir, išsiėmęs popieriaus lapelį, daktaras Alsopas ėmė rašyti.

- Oi, ar aš privalau gulti lovon? - paklausė Keitė. - Ar ilgai man reikės gulėti, daktare?

- Tai priklausys nuo to, ar greitai pasitaisysi, - atsakė daktaras, - tikiuosi, neilgai. Galbūt tik keletą dienų.

- Keletą dienų! - nusiminusi pakartojo Keitė.

Daktarui išėjus, teta Izė ir Debė pakėlė Keitę ir palengvėle užnešė ją laiptais į viršų. Nebuvo lengva tai padaryti, nes kiekvienas krestelėjimas kėlė jai skausmą, o labiausiai skaudino bejėgiškumas. Nurengta ir paguldyta į lovą, ji davė valią ašaroms. Viskas atrodė taip baisu ir keista. Kad nors tėvelis čia būtų, pagalvojo ji. Bet daktaras Karas buvo išvykęs į kaimą aplankyti kažkokio labai silpno ligonio ir greičiausiai iki rytojaus negriš.

Kokia ilga ilga popietė! Teta Izė paruošė pavakarius, bet Keitė negalėjo valgyti. Džiūvo lūpos ir labai skaudėjo galvą. Įspindo saulė, ir kambaryje pasidarė tvanku. Musės birzgė į lango stiklą, tūpė ant veido ir tiesiog ją kankino. Po nugarą aukštyn žemyn dilgčiojo skausmas. Gulėjo užsimerkusi, nes atsimerkus buvo dar skaudžiau, o galvoje klaidžiojo slogios mintys.

„Galbūt, jeigu tikrai pasitempiaiu nugarą, turėsiu gulėti čia kokią savaitę, - kalbėjosi ji su savimi. - O varge, varge! Neištversiu. Atostogos trunka tik aštuonias savaites, o aš ketinau tiek visko nuveikti!

Ir kaip gali žmogus būti toks kantrus, kaip teta Helena, kai reikia ramiai gulėti? Kaip ji apgailėta, viską sužinojusi! Ar tikrai ji išvyko tik vakar? Atrodo, kad prieš metus. Ir kam aš sėdau ant tų nelemtų sūpynių!“

Tada ėmė vaizduotis, kaip būtų buvę, jeigu ji nebūtų sėdusis, ir kaip tą popietę abi su Klavera būtų nuėjusios į Rojų. Dabar sėdėtų sau medžių pavėsyje. Tokioms mintims šmėkščiojant, jos kakta pasidarė karšta, ir buvo vis sunkiau ir sunkiau įsitaisyti lovoje patogiai.

Staiga pajuto, jog kažkas užstojo tą akinančią šviesą pro langą, ir lyg padvelkė gaivus vėjelis. Išlėto atsimerkė. Užolaidos buvo užtrauktos, o šalia sėdėjo mažoji Elzė ir vedavo ją palmės lapu.

– Ar aš tave pažadinau, Keite? – baugščiai paklausė ji.

Keitė pažvelgė į ją nustebusi ir sumišusi.

– Nebijok, – pasakė Elzė, – aš tau netrukdysiu. Mums su Jona taip liūdna, kad tu susirgai, – jos lūpos sutrūkčiojo. – Bet mes nusprendėme būti ramūs, netrankyti durų, nebildėti laiptais, kol tu vėl visiškai pasveiksi. O aš tau atnešiau kai ką labai malonaus. Kai kas nuo Džono, o kai kas nuo manęs. Tai todėl, kad tu nukritai nuo sūpynių. Žiūrėk! – Ir

Elzė pergalingai parodė į kėdę, kurią buvo pritraukusi prie pat lovos; ant jos puikavosi štai kas: pirmiausia, alavinis arbatos servizas; antra, dėžutė su stikliniu dangteliu, ant kurio buvo nutapytos gėlės; trečia, sunarstoma lėlė; ketvirta, švarutėlė grifelinė lentelė; ir pagaliau du nauji pieštukai!

- Čia viskas tavo - visam laikui, - pasakė kilniaširdė mažoji Elzė. - Jeigu nori, gali ir Pikerį turėti. Tik jis labai didelis, ir bijau, kad be manęs jis jausis labai vienišas. Ar tau tie daiktai nepatinka, Keite? Jie tokie gražūs!

Keitei rodėsi, jog karščiausia akmens anglis degina jai viršugalvį, kai ji žvelgė į visą tą lobyną ant kėdės, o paskui ir į pasiaukojimo nutviektą Elzės veidą. Bandė kažką pasakyti, bet staiga pravirko ir labai išgąsdino Elzę.

- Ar tau taip skauda? - irgi iš gailėsčio pravirkusi, paklausė ji.

- Oi, ne, ne dėl to, - sukūkčiojo Keitė, - bet aš širyt taip piktai su tavim elgiausi, Elze, ir net pastūmiau tave. Ak, atleisk man, atleisk!

- Oi, viskas gerai! - nustebusi pasakė Elzė. - Teta Izė patepė tuo skysčiu iš butelio, ir gumbas išnyko. Gal man nueiti ir paprašyti, kad ir tau kuo nors pateptų... einu, - ir ji nubėgo prie durų.

- Oi, ne! - šūktelėjo Keitė. - Nepalik manęs, Elze. Verčiau prieik ir pabučiuok mane.

Elzė atsigrėžė lyg abejodama, ar čia ji kviečiama priėti. Keitė laikė ištiesusi rankas. Elzė tiesiog puolė į tą glėbį, didžioji bei mažoji sesutės apsikabino, ir atrodė, jog nuo to jų širdys kaip niekad anksčiau suartėjo.

- Tu pati mieliausia iš visų! - šnabždėjo Keitė ir stipriai spaudė Elzė glėbyje. - Aš taip siaubingai su tavim elgdavausi, Elze. Bet daugiau taip nebus. Tu galėsi žaisti ir su manimi, ir su Klavera, ir su Cese kiek tik norėsi, ir galėsi rašinėti raštelius į visas pašto slėptuves, ir... viską daryti.

- O dievulėliau! - sušuko Elzė, net šoktelėjusi iš džiaugsmo. - Kokia tu gera, Keite! Aš tikriausiai po tetos Helenos ir tėvelio labiausiai mylėsiu tave! Ir ... - ji suko galvelę, kuo čia dar atsilyginus už tą nepaprastą gerumą, - jeigu labai nori, aš tau pasakysiu tą paslaptį. Teta Helena tikrai man leistų.

- Ne, - pasakė Keitė, - nesijaudink dėl tos paslapties. Nenoriu, kad tu ją man atskleistum. Verčiau sėskis šalia ir dar truputį mane pavėduok.

- Ne! - spyrėsi Elzė, kuri jau buvo nusprendusi atsisveikinti su savo brangiąja paslaptimi ir nebegalėjo susilaikyti. - Teta Helena man davė pusę dole-

rio ir liepė atiduoti Debei ir pasakyti, jog ji labai dėkinga už tokius skanius patiekalus. Ir aš pasakiau. O Debė liko labai patenkinta. Ir aš parašiau tetai Helenai ir pasakiau, jog Debei labai patiko ta pusė dolerio. Štai kokia paslaptis! Argi ji ne puiki? Tik tu niekam niekam jos neišduok, niekada... iki gyvenimo pabaigos.

- Ne, ne! - vos vos šypsodamasi patikino Keitė. - Neišduosiu.

Visą likusią popietę Elzė išsėdėjo prie lovos su palmių vėduokle, vaikydamą muses ir š-š-š! - tildydama kitus vaikus, kurie vis dirščiojo pro durų plyšį.

- Ar tau tikrai patinka, kad aš čia? - ne vieną sykį klausė ji ir, ak, kaip pergalingai šypsojosi, išgirdusi Keitės: „Taip!“ Tačiau nors Keitė sakė „taip“, tai buvo pusiau tiesa, nes matyti tą mažą atlaidžią mergytę, su kuria ji taip negražiai pasielgė, buvo daugiau skaudu negu malonu.

„Kai pasveiksiu, būsiu jai labai gera“, - mąstė ji, sunkiai blaškydamasi nuo vieno šono ant kito.

Tą naktį teta Izė miegojo su ja viename kambaryje. Keitė karščiavo. Rytui išaušus, sugrįžo daktaras Karas ir rado ją kamuojamą aštrių skausmų, karštą ir išvargusią, plačiai atmerktomis ir nerimo pilnomis akimis.

- Tèveli! - pirmiausia šūktelėjo ji. - Ar man reikės čia gulėti ištisą savaitę?

- Bijau, kad reikės, mieloji, - atsakė tėtis, atrodo, labai susirūpinęs ir tiesiog papilkėjęs.

- Varge, varge! - sukūkčiojo Keitė. - Kaip aš ištversiu?

SLOGIOS DIENOS

Jeigu tą pirmą popietę kas nors Keitei būtų pasakęs, jog, ir savaitei praėjus, ji vis dar gulės lovoje, kamuojama skausmo, ir nebus aišku, kada išvis galės atsikelti, manau, ji nebūtų šito pakėlusi. Ji buvo tokia nenuorama ir nekantri, jog ramiai gulėti lovoje jai atrodė sunkiausias dalykas pasaulyje. Bet gulėti ramiai, kai tau visąlaik skauda nugarą, buvo dar blogiau. Kiekvieną dieną virpančiomis lūpomis ji klausdavo tėvelio: „Ar širyt negalėčiau keltis ir leistis žemyn?“ O kai šis papurtydavo galvą, lūpos dar labiau suvirpėdavo, ir pasirodydavo ašaros. Bet jeigu pati pabandydavo keltis, skausmas taip nudiegdavo, kad, priešingai savo norams, ji su džiaugsmu vėl nugrimzdavo į minkštus pagalvius ir čiužinius, kurie jos nelaimingiems kaulams atrodė tokie patogūs.

Paskui atėjo metas, kai Keitė nebeprašydavo leidimo keltis. Metas, kai ją apėmė tokie aštrūs, siaubingi skausmai, kokių anksčiau nebūtų įsivaizdavusi. Kai dienos ir naktys susimaišė ir susipainiojo tarpusavyje, o teta Izė, atrodė, išvis nebeidavo miegoti.

Metas, kai tėvelis nuolat būdavo jos kambaryje. Kai ateidavo kiti daktarai ir, pasilenkę prie jos, baksnojo ir tyrinėjo nugarą ir šnibždėjosi tarpusavyje. Viskas atrodė kaip ilgas, nemalonus sapnas, iš kurio ji niekaip negalėjo pabusti, nors ir labai stengėsi. Retkarčiais ji truputį kilsteldavo galvą ir šį tą nugirsdavo arba suvokdavo, jog prie durų trypčioja ir tyliai verčia Klavera ar Elzė, arba girkšteli ant pirštų galų po kambarį vaikščiojančios tetos Izės šlepetės. Paskui vėl viskas ištirpdavo, ir ji panirdavo į tamsą, kurioje nebelikdavo nieko, tik skausmas ir miegas, padedantis pabėgti nuo skausmo, todėl jis ir atrodė geriausias dalykas pasaulyje.

Pasistengsime ilgai neužsibūti šiame laike, nes labai sunku įsivaizduoti mūsų linksmąją Keitę tokioje liūdnoje būklėje. Ilgainiui skausmas po truputį atlėgo, miegas tapo ramesnis. Pagaliau, kai skausmas dar labiau palengvėjo, Keitė pabudo... ir, tarsi pradėjusi suvokti, kas aplink ją dedasi, ėmė klausinėti.

- Ar aš ilgai sirgau? - paklausė ji vieną rytą.
- Vakar suėjo keturios savaitės, - atsakė tėtis.
- Keturios savaitės! - nustebo Keitė. - Nemačiau, kad taip ilgai. Ar aš labai sirgau, tėveli?
- Labai, brangute. Bet dabar tau jau daug geriau.

- O ką aš susižeidžiau, krisdama nuo sūpynių? - neiprastai guviu balsu klausinėjo Keitė.

- Vargu ar aš tau galėčiau suprantamai paaiškinti, mieloji.

- Bet pamėgink, tėveli.

- Na gerai, ar tu žinojai, kad tau išilgai nugaros eina ilgas kaulas, vadinamas stuburu?

- Aš maniau, jog tai ligos pavadinimas, - pasakė Keitė. - Klavera sakė, jog teta Helena turi stuburo ligą!

- Ne, stuburas - tai toks kaulas. Jis susideda iš mažesnių kaulų, arba slankstelių, o per jų vidurį per-eina tokia nervų pynelė, vadinamieji stuburo smegenys. Kaip žinai, nervai - tai toks daiktas, kuris leidžia mums viską jausti. Tai štai, stuburo smegenys yra saugiai apgaubti tokiu švelniu apvalkalu, vadinamu membrana. Krisdama nuo sūpynių, tu susitrenkei vieną iš tų slankstelių ir pažeidei jo viduje membraną, tada užsidegė nervas, ir tau nugaroje sukilo karštis. Supranti?

- Beveik, - atsakė Keitė, ne viską supratusi, bet per daug pavargusi, kad galėtų toliau klausinėti. Truputėlį pailsėjusi, vėl prabilo: - Ar dabar tas karštis nebepakils, tėveli? Ar aš galiu keltis ir eiti apačion?

- Bijau, kad dar ne, - stengdamasis kalbėti linksmi, atsakė daktaras Karas.

Keitė tuokart daugiau nebeklausinėjo. Praslinko dar viena savaitė, paskui kita. Skausmas beveik visai išnyko. Retkarčiais dar užeidavo, bet tik kelioms minutėms. Dabar ji galėjo miegoti, valgyti, sėdėti lovoje, ir galva nebesvaigo. Tačiau kojos vis dar buvo apsunkusios ir nejautrios, tad vaikščioti ir net pastovėti ji negalėjo.

- Mano kojos tokios keistos, - vieną rytą pasakė ji, - kaip to Princo iš „Tūkstančio ir vienos nakties“, kuris pavirto juodo marmuro statula. Kaip tau atrodo, tėveli, kodėl taip yra? Ar aš greitai jas jausiu kaip visada?

- Negreitai, - atsakė daktaras Karas. O pats pagalvojo: „Vargšas vaikas! Geriau ji žinotų tiesą“. Todėl kalbėjo toliau: - Bijau, mieloji, jog tu turi susitaikyti su mintimi, kad lovoje tau teks išbūti labai ilgai.

- Kaip ilgai? - išsigando Keitė. - Dar mėnesį?

- Negaliu tiksliai pasakyti, - atsakė tėtis. - Gydytojai, kaip ir aš pats, mano, kad tą stuburo sužeidimą tu turėtum pamažu išaugti, nes esi labai jauna ir stipri. Bet tai gali užtrukti. Gali taip būti, jog tau teks išgulėti kelis mėnesius, gal net dar ilgiau. Vienintelis

vaistas nuo tokių sužeidimų yra laikas ir kantrybė. Tai nelengva, brangute. – Keitė jau pratrūko raudoti. – Bet tu turėk vilties, jog viskas susitvarkys. Pagalvok apie vargšę tetą Heleną, kuri visus tuos metus gyvena, neturėdama vilties!

– Ak, tėveli! – pro kūkčiojimus suvaitojo Keitė. – Argi ne siaubinga, jog už kelias minutes ant sūpynių turi šitaip atkentėti? Už tokią smulkmeną!

– Taip, tokią smulkmeną! – liūdnai pakartojo daktaras Karas. – Ir dar už kitą smulkmeną: pamiršai, jog teta Izė draudė jums suptis. Tik dėl tos mažos neklusnumo „vinutės“, Keite.

Po daugelio metų Keitė kažkam pasakojo, jog pačios ilgiausios jos gyvenime buvo tos šešios savaitės po pokalbio su tėveliu. Kai ji sužinojo, jog nėra vilties greitai pasveikti, dienos tiesiog vilkte vilkosi. Kiekviena atrodė liūdnesnė ir niūresnė už vakarykščią. Ji visiškai nusiminė ir niekuo nebesidomėjo. Teta Izė atnešdavo knygų, tačiau ji nenorėjo nei skaityti, nei siuvinėti. Niekas jos nedžiugino. Ateidavo pasėdėti Klavera ir Cesė, bet, išgirdusi jų kalbas apie žaidimus ir ką jos veikia, Keitė taip gailiai pravirkdavo, jog teta Izė uždraudė joms per dažnai lankytis. Jos labai gailėjosi Keitės, bet kambarys buvo toks tamsus, o Keitė tokia pikta, jog abi per daug ir nesigin-

čijo, kai buvo liepta lankytis rečiau. Keitė paprašė tetos Izės užtraukti užuolaidas, todėl gulėjo tamsoje mąstydamą, kokia ji nelaiminga, ir koks vargingas gyvenimas jos laukia. Visi su ja elgėsi labai maloniai ir kantriai, bet ji per daug gailėjosi savęs ir to nepastebėdavo. Teta Izė bėgiojo laiptais aukštyn žemyn, vis stengdamasi surasti ką nors, kas ją nudžiugintų, bet Keitė vos teištardavo „ačiū“ ir niekad nematydavo, kokia pavargusi teta Izė. Per visą tą laiką, kol buvo priversta gulėti lovoje, Keitė nė už ką neparodė jokio dėkingumo.

Bet dar liūdnesnės ir baisesnės už dienas būdavo naktys, kai, tetai Izei užmigus, Keitė gulėdavo išplėtusi akis, ir jai užeidavo ilgi, beviltiški verksmo priepuoliai. Tuomet prisimindavo, kokių nuostabių dalykų ji ketino nuveikti užaugusi. „O dabar aš nieko nebenuveiksiu, – kalbėjo ji pati sau, – tik gulėsiu, ir viskas. Tėtis sako, jog galbūt pamažėle pagysiu, bet aš nepagysiu, žinau, kad nepagysiu. Ir net jeigu pagysiu, šitiek metų bus nuėję veltui, visi kiti jau bus užaugę ir mane aplenkę, ir nei prie jų, nei prie ko kito aš nebepritapsiu. O varge, varge! Kaip visa tai baisu!“

Pirmas dalykas, kuris sutrikdė tą liūdną padėtį, buvo tetos Helenos laiškas, kuri vieną rytą parnešė tėtis ir įteikė tetai Izei.

- Helena rašo, jog šią savaitę grįžta namo, - pranešė teta Izė, stovėdama prie lango, kur buvo nuėjusi skaityti laiško. - Gaila, bet ji turbūt teisingai pasielgė, nusprendusi pas mus neužsukti. Štai kaip ji rašo: ir vieno ligonio namuose pakanka. Iš tikrųjų man pilnos rankos darbo su Keite.

- Ak, teta Ize! - sušuko Keitė. - Ar teta Helena pro mus važiuoja namo? Ak! Paprašykit, kad ji užsuktų. Nors vienai dienelei, paprašykit! Aš taip noriu ją pamatyti! Negaliu apsaakyti, kaip noriu! Gerai? Prašau! Tėveli, brangusis, prašau!

Iš nekantrumo ji beveik verkė.

- Na, gerai, mieloji, jeigu taip labai nori, - pasakė daktaras Karas, - tetai Izei dar prisidės rūpesčių, bet ji tokia gera, ir neabejoju, jog viską padarys, kad tik tau būtų malonu. Tiesa, Ize? - Ir jis prašomai pažvelgė į seserį.

- Žinoma! - nuoširdžiai atsakė teta Izė.

Keitė taip džiūgavo, jog pirmą kartą gyvenime pati savo noru apglėbė tetos Izės kaklą ir pabučiavo ją.

- Ačiū, miela tetule! - padėkojo.

Teta Izė atrodė labai patenkinta. Po jos rūstybės slėpėsi jautri širdis – tik Keitė niekad iki šiol nebuvo susirgusi, tad ir negalėjo šito suvokti.

Kitą savaitę Keitė degė iš nekantraus laukimo. Pagaliau teta Helena atvyko. Šį sykį Keitė nebesutiko jos ant laiptų, bet tėtis netrukus paėmė tetą Heleną į glėbį ir užnešęs pasodino ją į krėslą šalia lovos.

– Kaip čia tamsu! – pasakė ji po kelių minučių, kai abi pasibučiavo ir pasikeitė vienu kitu žodžiu. – Aš neižiūriu tavo veido. Ar tau skaudėtų akis, jeigu būtų nors kiek šviesiau?

– O ne! – atsakė Keitė. – Akių man neskauda, tik aš nekenčiu saulės šviesos. Nuo to aš kažkodėl blogiau jaučiuosi.

– Atitrauk truputėlį užuolaidas, Klavera, – ir Klavera atitraukė. – Štai dabar matau, – ištarė teta Helena.

Ir iš tiesų ji išvydo gulinčią apgailėtinos išvaizdos mergaitę. Keitės veidas buvo sulysęs, vokai paraudę nuo nesibaigiančių ašarų. Teta Izė tą rytą ją du kartus sušukavo, bet Keitė nekantriai taisė šukuoseną pirštais, ir dabar plaukai šiaušėsi ant galvos nelyginant krūmas. Ji vilkėjo kartūninius naktinius marškinius, kurie, nors ir švarūs, buvo labai negražūs.

O kambarys, nepaisant jo tvarkingumo, irgi atrodė niūrus, prie sienos buvo išrikiuotos kėdės, ant židinio atbrailos pristatyta buteliukų su vaistais.

- Argi ne siaubinga? - atsiduso Keitė, kol teta Helena žvalgėsi aplink. - Viskas siaubinga. Bet dabar, kai jūs atvykot, man nebe taip svarbu. Ak, teta Helena, kaip baisiai, kaip baisiai aš visą šį laiką gyvenau!

- Žinau, - užjausdama atsakė teta. - Viską žinau, Keite, ir man labai tavęs gaila. Tai didelis išbandymas, mano mieloji.

- Bet kaip jūs tai pakeliate? - šūktelėjo Keitė. - Kaip jums pavyksta išlikti tokiai maloniai, kantriai ir gražiai, kai visą laik blogai jaučiatės ir nieko negalite daryti, nei vaikščioti, nei stovėti? - raudote išraudojo ji.

Kurią laiką teta Helena nieko neatsakė. Tik sėdėjo ir glostė Keitės ranką.

- Keite, - pagaliau prakalbo ji, - ar tau tėvelis sakė, kad, jo manymu, tu po truputį pasveiksi?

- Taip, - atsakė Keitė, - jis man tai sakė. Bet tikriausiai tai bus dar labai labai negreit. O aš norėjau tiek daug nuveikti. Bet dabar visiškai nieko negaliu!

- Ir ką gi tu norėjai nuveikti?

- Mokyti, padėti žmonėms, išgarsėti. Ir dar norėjau mokyti vaikus. Mama sakė, jog aš privalau jais rūpintis, ir aš ketinau tai daryti. O dabar pati negaliu lankyti mokyklos ir ko nors išmokti. Ir jeigu kada ir pasveiksiu, vaikai jau bus beveik užaugę, ir jiems manęs nebereikės.

- Bet kodėl tu turi laukti, kol pasveiksi? - šypsodamasi paklausė teta Helena.

- Teta Helena, o ką aš padarysiu gulėdama lovoje?

- Labai daug ką. Nori, Keite, aš tau pasakysiu, ką aš sakyčiau sau pačiai, atsidūrusi tavo vietoje?

- O taip, prašau, - susidomėjusi atsakė Keitė.

- Aš sau štai ką pasakyčiau: „Taigi, Keite Kar, tu norėjai eiti į mokyklą, kad taptum protinga ir naudinga kitiems, ir štai dabar turi progą. Dievas tau leidžia eiti į savo mokyklą, kurioje Jis žmones moko įvairiausių nuostabiausių dalykų. Galbūt Jis priims tave tik vienam trimestrui, o galbūt dviem ar trimis, bet tu privalai kuo geriau išnaudoti šią galimybę, kadangi Jis pats ją tau suteikia“.

- Bet kokia tai mokykla? - paklausė Keitė. - Nesuprantu, ką turit galvoje.

- Ji vadinasi Skausmų mokykla, - maloniai šypsodamasi, atsakė teta Helena. - O tavo kambarys ir bus ta vieta, kur vyks pamokos. Šios mokyklos

taisyklės yra gana griežtos, bet geri mokiniai, kurie uoliai jų laikosi, po kurio laiko supranta, kokios jos teisingos ir kilnios. Pamokos irgi nėra lengvos, bet kuo daugiau mokaisi, tuo jos darosi įdomesnės.

- Kokios tos pamokos? - vis labiau susidomėjusi, klausinėjo Keitė, pasijutusi taip, lyg teta Helena sektų jai pasaką.

- Na, viena pamoka - Kantrybės. Tai vienas iš sunkiausių mokslų. Iš karto negali daug išmokti, bet kai bent truputį išmoksti, kitą sykį jau būna lengviau. Kita pamoka - Žvalumo. Trečia - Rasti geriausią sprendimą.

- Kartais neįmanoma rasti jokie sprendimo, - liūdnai tarė Keitė.

- Įmanoma, visada įmanoma! Lazda visada su dviem galais. Argi tu šito nežinotai? Vienas galas labai glotnus. Ir jeigu už jo laikai, viskas atrodo sklandu ir lengva, bet jeigu pačiumpi šiurkštųjį, jis duria delną ir viską labai sunku pakelti. Kai kurie žmonės visada stveriasi ne už to galo.

- Ar teta Izė irgi „su dviem galais“? - paklausė Keitė. Teta Helena apsidžiaugė, išgirdusi jos pokštą.

- Taip, teta Izė irgi - ir ji turi gražų malonų „galą“, tiktai tu jo nepastebi. Ir visi vaikai tam tikru požiūriu yra „lazdos“. Ir visų jų „galai“ skirtingi.

Kaip žinai, žmonės nėra tokie panašūs vienas į kitą, kaip tie raudoni gėlių vazonai. Kol pamatai, koks yra kitas žmogus, kol supranti, kaip prie jo priėti, turi daug ką pajusti ir suvokti. Tai labai įdomu, patariu tau išbandyti. O kol bandysi, išmoksi daugybės dalykų, kurie leis tau padėti kitiems.

- Jei tik įstengčiau! - atsiduso Keitė. - O ar toje mokykloje yra dar kitokių mokslų?

- Taip, yra Vilties pamoka. Paprastai joje būna daugybė mokytojų. Viena iš jų yra Saulė. Visą dieną ji budi už lango ir laukia progos išsprukti vidun pas savo mokinius. Ji, beje, ir pirmoji mokytoja. Tavo vietoje aš nuo jos neužsisklėčiau.

- Kiekvieną rytą vos tik prabudusi pirmiausia sau pasakyčiau: „Tėtė mano, jog aš pasveiksiu. Galbūt tai atsitiks jau rytoj. Taigi, jeigu ši diena būtų paskutinė mano ligos diena, turiu praleisti ją puikiai, o savo kambarį sutvarkyti taip gražiai, kad visiems būtų malonu jį prisiminti“.

- Taigi, Keite, yra dar viena pamoka - Tvarkingumo pamoka. Juk žinai, kad mokykloje klasės turi būti tvarkingos. Ligonis turėtų būti visad gairus ir kvapnus kaip rožė.

- Bet tas taip erzina, - pasiskundė Keitė. - Manau, jūs neįsivaizduojat, koks vargas visą laiką

būti gražiai ir tvarkingai. Jūs niekad nebuvo tokia išsiblaškiusi kaip aš, teta Helena. Jūs jau ir gimėte tvarkinguolė.

- Tikrai? - dvejodama tarė teta. - Ką gi, Keite, nesiginčysiu, bet aš tau papasakosiu vieną istoriją, jeigu nori, apie vieną mergaitę, kuri nebuvo gimusi tvarkinguolė.

- Oi, papasakokit! - sužavėta šūktelejo Keitė. Teta Helena jau buvo ją paveikusi. Ji atrodė pašviesėjusi ir viskam atidesnė nei anksčiau.

- Toji mergaitė buvo labai jauna, - pasakojo teta Helena, - buvo stipri, judri, mėgo bėgioti, laiptoti, jodinėti ir prasimanydavo visokiausių linksmybių. Bet sykį kažkas nutiko - kažkokia avarija, - ir jai buvo pasakyta, jog visą likusį gyvenimą ji turės gulėti ant nugaros ir kęsti skausmą, jog niekad daugiau nebevaikščios ir nebedarys nieko, kas jai teikdavo džiaugsmą.

- Visai kaip jūs ir aš! - sušnibždėjo Keitė, spustelėjusi tetai Helenai ranką.

- Beveik kaip aš, bet ne visai kaip tu, nes tu žinai, jog mes turime vilties, kad vieną dieną tu pasveiksi. Ta mergaitė iš pradžių per daug nesijaudino tai išgirdusi, nes ji taip baisiai sirgo, jog neabejojo, kad turės mirti. Tačiau kai jai truputį palengvėjo, ir ji

ėmė galvoti apie ilgą gyvenimą jai prieš akis, pasidarė dar blogiau ir už skausmą. Buvo tokia nelaiminga, kad nebekreipė dėmesio nei kas kur dedasi, nei kas kaip atrodo. Ji neturėjo tetos Izės, kad viską aptvarkytų, todėl jos kambarys netrukus pasidarė baisus. Pilnas dulkių, sujauktas, primėtytas nešvarių šaukštelių ir vaistų buteliukų. Užolaidos akliai užtrauktos, plaukai išsidraikę, žodžiu, vaizdas buvo slogus.

- Toji mergaitė turėjo mylimą seną tėvelį, - toliau pasakojo teta Helena, - kuris kasdien ateidavo pasėdėti prie jos lovos. Vieną rytą jis jai pasakė:

„Dukrele, bijau, jog tau teks ilgai šiame kambaryje gyventi. Norėčiau, kad padarytum vieną dalyką - dėl manęs“.

„Koki?“ - paklausė ji nustebusi, jog dar gali kažką padaryti kitam.

„Norėčiau, jog išmestum visus tuos vaistų buteliukus ir nors kiek aptvarkytum kambarį, kad man būtų malonu ir gražu čia ateiti ir pasėdėti. Matai, aš čia praleisiu nemažai savo laiko! O man nepatinka dulkės ir tamsa. Man patinka gėlės ant stalo ir saulės šviesa lange. Ar padarysi, kad man būtų malonu?“

„Taip“, – sutiko mergaitė, bet sunkiai atsiduso, matyt, pagalvojo, kiek baisių rūpesčių dėl to turės.

„Ir dar vienas dalykas, – kalbėjo tėvelis, – noriu, kad tu pati gražiai atrodytum. Ar nereikėtų tų naktinių marškinių ir chalatėlių išlyginti, kad jie panėšėtų į sukneles? Netvarkinga serganti moteris atrodo labai nepatraukli. Paprašyk, mano malonumui, kad tau nupirktų ką nors gražaus, noriu pamatyti tave vėl atrodančią puikiai. Negaliu žiūrėti, kaip mano Helena virsta apsileidėle“.

– Helena! – išplėtusi akis šūktelejo Keitė. – Tai jūs?

– Taip, – nusišypsojusi atsakė teta Helena. – Taip, tai buvau aš, nors ir nesitikėjau, kad taip greit prasitarsiu. Taigi, kai tėvelis išėjo, aš paprašiau atnešti veidrodį. Ką aš išvydau, Keite! Mano plaukai buvo tiesiog pelių gūžta, o aš tiek daug raukiausi iš skausmo, jog mano kakta buvo tiesiog išraižyta raukšlių, ir aš atrodžiau kaip senė.

Keitė įsistebeilijo į lygutėlį tetos Helenos veidą ir blizgančius plaukus.

– Negaliu patikėti, – pasakė ji, – jūsų plaukai niekad negalėjo būti susišiaušę.

– O buvo – ir dar labiau negu dabar tavieji. Bet tas žvilgsnis į veidrodį daug padėjo. Ėmiau galvoti,

kaip savanaudiškai aš elgiausi, ir panorau būti kito-
kia. Ir nuo tada, kai užeidavo skausmas, aš gulė-
davau, pirštis prispaudusi kaktą, ir stengdavausi,
kad iš mano veido nebūtų matyti, kaip aš kenčiu.
Taip pamažu raukšlės išnyko, ir nors dabar esu jau
gerokai vyresnė, jų taip ir nebeatsirado.

- Iš pradžių buvo nemažai vargo, kol prisiverčiau
galvoti ir stengtis, kad mano kambarys būtų jau-
kus, ir aš pati atrodyčiau gražiai. Bet po kurio laiko
tai tapo įpročiu ir pagaliau pasidarė nebesunku.
O tas džiaugsmas, kurį pajuto mano tėvelis, viską
atpirko. Kadaisė jis didžiavosi savo guvia, sveika
dukra, bet manau, kad niekad aš jam nesuteikiau
tiek džiaugsmo, kaip dabar - sirgdama ir gulėdama
lovoje. Mano kambaryje jam buvo maloniausia, ir čia
jis išbūdavo tiek daug laiko, jog ir dabar tas kamba-
rys ir kiekvienas daiktelis man padeda jį prisiminti.

Kai teta Helena nutilo, jos akyse sublizgo ašaros.
O Keitė atrodė pagyvėjusi ir nerimastinga. Rodos,
kažkaip pasidarė lengviau, ir labai stebino, jog kaž-
kada ir teta Helena nebuvo tokia tobula kaip dabar.

- Ar jūs tikrai manot, jog ir aš taip galėčiau? -
paklausė ji.

- Ką galėtum? Susišukuoti plaukus? - vėl nusi-
šypsojo teta Helena.

- Oi, ne! Būti graži, maloni ir kantri ir paguosti kitus. Juk suprantat, ką turiu galvoje.

- Neabejoju, jog galėsi, jei tik pamėginsi.

- Bet ką jūs pirmiausia darytumėt? - klausė Keitė, kuri, pagauta naujos idėjos, nekantravo tuoj pat pradėti keistis.

- Na, pirmiausia atitraukčiau užuolaidas ir pasistengčiau, kad kambarys neatrodytų toks niūrus. Ar tu dabar vartoji tuos visus vaistus buteliukuose?

- Ne, tik iš to didžiojo su žydra etikete.

- Tada paprašyk, kad teta Izė visus kitus išmestų. Ir dar paprašyčiau Klaveros kasdien priskinti šviežių gėlių puokštę ant stalo. Beje, aš nematau tos mažos baltos vazelės.

- Oi, ji sudužo pačią pirmą dieną, jums išvykus. Tą dieną, kai nukritau nuo sūpynių, - apgailestaudama pasakė Keitė.

- Nieko, mieloji, nesisielok. Žinau medį, ant kurio tos vazos auga, ir gausi kitą. O kai kambarys bus tvarkingas, aš, tavim dėta, susirinkčiau visas mokyklinės knygas ir kasryt po porą valandų pasimokyčiau.

- Ak! - sušuko Keitė ir nuo tos minties susiraukė. Teta Helena nusišypsojo.

- Suprantu, - pasakė ji, - skamba kvailai, vienai pačiai čia mokytis geografijos ir skaičiuoti. Bet manau, jeigu pasistengsi, pamažu imsi džiaugtis. Pamatysi, taip greitai neužmirši pagrindų ir per daug neatsiliksi su savo mokslais. Ir tada mokymasis tau pasidarys tarsi darbas sode, kur viskas taip lengvai auga. Kiekviena tavo išauginta gėlė bus savotiška pergalė, ir jos vertė bus dukart didesnė negu tos, kuri nekainuoja tiek triūso.

- Gerai, - beveik nelaiminga ištarė Keitė. - Aš pamėginsiu. Bet man nebus taip gerai mokytis, kai niekas nesimokys kartu. Ar dar ką turit pasakyti, teta Helena?

Kaip tik tą akimirką girgžtelėjo durys, ir kambarin nedrąsiai įkišo galvą Elzė.

- Ak, Elze, bėk šalin! - sušuko Keitė. - Mes kalbamės su teta Helena. Neik dabar čia.

Keitė sušuko nelabai piktai, bet Elzės veidelis ištįso, ir ji visai nusiminė. Tačiau nieko nepasakė, tik uždarė duris ir išslinko atgal.

Teta Helena tylėdama stebėjo šią sceną. Keletą minučių, kai Elzė išėjo, ji kažką galvojo.

- Keite, - pagaliau tarė ji, - tu ką tik sakei, kad vienas dalykas, dėl kurio tu apgailestauji, jog

sirgdama negali būti naudinga vaikams. Žinai, aš manau, jog tu apgailestauji be reikalo.

- Kodėl? - nustebusi paklausė Keitė.

- Todėl, kad tu gali būti naudinga. Man atrodo, tu dabar turi daug daugiau progų bendrauti su vaikais negu anksčiau, kai buvai sveika, ir visi lasktėt aplinkui. Galėtum su jais daryti beveik viską, ką anksčiau mėgdavai.

- Nenutuokiu, ką jūs norit pasakyti, - liūdnai atsakė Keitė. - Bet, teta Helena, pusę dienos aš nė nežinau, kur jie būna ir ką veikia. Ir aš juk negaliu atsikelti ir jų sužiūrėti.

- Bet gali savo kambarį paversti tokia puikia vieta, kur jie norėtų lankytis! Argi nesupranti, ligonis turi vieną nuostabų privalumą - jį visad gali rasti vietoje. Kam tik jo reikia, žino, kur eiti. Jeigu žmonės jį myli, jis savaime pasidaro namų širdimi.

- Tegu tik tie mažyliai pajunta, kad tavo kambarys - tokia vieta, kur kiekvienas gali užėiti, kai būna pavargęs ar laimingas, susisielojęs ar nusiiminęs, ir kad čia gyvenanti Keitė tikrai meiliai juos priims, - ir pergale tavo! Juk žinai, nieko gero, kai žmogui pamokslauji, visai kas kita, kai būni kartu ir jam padedi, - tada palengvėja. Ir kai gyvenime pats kuriam laikui išėjini iš rikiuotės - kaip dabar tu, -

pats metas pasirūpinti kitais, nes to negali padaryti, kai skubi ir lakstai savo reikalais. Bet ir aš nenoriu tau sakyti pamokslų. Bijau, kad tu nuvargai.

- Ne, nė kiek, - pasakė Keitė, stipriai spausdama tetai Helenai ranką, - neišsivaizduojate, kaip man dabar palengvėjo. Ak, teta Helena, aš *pamėginsiu!*

- Nebus lengva, - įspėjo teta. - Bus dienų, kai skaudės galvą, būsi pikta ir suirzusi ir nesinorės apie nieką daugiau galvoti, tik apie save. Ir bus tokių dienų, kai įeis Klavera ar kuris kitas, kaip dabar Elzė, o tu ką nors veiksi, ir tau sutrukdys. Bet kiekvieną sykį tu privalai vėl prisiminti, jog, būdama savanaudė ir nepakanti, tu juos atšaldysi ir atstumsi. Jie labai mieli padarėliai ir dabar taip gailisi tavęs, jog niekada ant tavęs nesupyksta. Bet ilgainiui jie pripras prie tavo ligos, ir, jeigu tu nelaimėsi jų draugystės, paaugę jie pasidarys tau svetimi.

Tą akimirką įėjo daktaras Karas.

- Oi, tėveli! Tu tikriausiai atėjai ne tetos Helenos, tiesa? - šūktelėjo Keitė.

- Kaip tik jos ir atėjau, - atsakė tėtis. - Man atrodo, jog didžioji ligonė su mažąja ligone jau pakankamai prisišnekėjo. Teta Helena atrodo išvargusi.

Vieną akimirką atrodė, jog Keitė tuoj pravirks. Bet greit nurijo ašaras. „Štai mano pirmoji kantrybės pamoka“, – pasakė ji pati sau ir, kai tėtis atsi-
grėžė, ji pro ašaras nusišypsojo.

– Labai gerai, mieloji, – pasilenkusi pabučiuoti atsisveikinimui, sušnibždėjo jai teta Helena. – Ir dar vienas, paskutinis, žodis, Keite. Toje mokykloje, kurią dabar lankom tu ir aš, yra vienas didelis patogumas – mūsų Mokytojas visada būna čia pat. Jis niekada nepasitraukia ir mūsų nepalieka. Jeigu mes ko nors nebesuprantame, nebežinome, ką daryti, Jis visada šalia, pasirengęs paaiškinti ir padėti. Pagalvok apie tai, mieloji, ir nesidrovėk Jo paprašyti pagalbos, jeigu kuri pamoka pasirodys tau per sunki.

Tą naktį Keitė sapnavo keistą sapną. Atrodė, jog ji turi mokytis iš vadovėlio, kurio niekaip negali atversti. Truputį žvilgtelėjo jo vidun, bet pamatė, jog jis parašytas jai nesuprantama kalba. Veltui stengėsi: nemokėjo perskaityti nė žodžio, o kaip tyčia viskas atrodė taip įdomu, jog magėjo jį įveikti.

– Ak, jei kas nors man padėtų! – nekantraudama šūkčiojo ji.

Staiga virš peties atsirado kažkieno ranka, kuri paėmė jos knygą. Toji iškart atsivertė – visas pus-

lapis prieš akis. Ir tada rankos smilius ėmė vedžioti eilutę po eilutės, vienas po kito ėmė aiškėti žodžiai, ir Keitė lengvutėliai juos perskaitė. Ji pakėlė akis. Išvydo virš jos palinkusį didingą gražų veidą. Jūdviejų akys susidūrė. Lūpos šypsojosi.

- Kodėl anksčiau manęs nepasiklausei, mažoji mokinuke? - pasigirdo balsas.

- Ar... ar tai Jūs... kaip sakė teta Helena? - šūktelėjo Keitė.

Ji tikriausiai šūkčiojo per miegus, nes prabudo teta Izė ir mieguistu balsu paklausė:

- Kas atsitiko? Ar tau ko nors reikia?

Sapnas nutrūko, Keitė pakirdo ir suvokė esanti lovoje, pro langą skverbėsi tekančios saulės spinduliai, o pasirėmusi ant alkūnių, apsiblaususi ir nustebusi, į ją žiūrėjo teta Izė.

**ŠVENTOSIOS KALĖDOS IR
ŠVENTASIS VALENTINAS**

- Ir ką šiandien tie mūsų vaikai veikia? - paklausė Keitė, dėdama į šalį knygą „Norvegija ir norvegai“, kurią ji skaitė jau ketvirtą kartą. - Nuo pusryčių jų dar nemačiau.

Teta Izė, kuri kažką siuvo kitame kambario gale, pakėlė akis.

- Nežinau, - pasakė ji, - galbūt išlėkė pas Cese ar kur kitur. Manau, netrukus sugrįš.

Jos balsas skambėjo kiek neįprastai ir paslaptin-gai, bet Keitė šito nepastebėjo.

- Vakar aš sugalvojau puikų dalyką, - kalbėjo ji toliau. - Jie galėtų savo kojines rytoj vakare sukabinti čia, pas mane, o ne vaikų kambaryje. Tada galėčiau matyti, kaip jie išvynioja dovanas. Ar leistumėt, teta Ize? Būtų labai linksma.

- Nemanau, kad kas dėl to prieštarautų, - atsakė teta.

Atrodė, jog ji vos tramdo juoką. Keitė nusistebėjo, kas jai galėjo nutikti.

Nuo tetos Helenos išvykimo jau praėjo daugiau kaip du mėnesiai, ir prasidėjo žiema. Lauke snigo. Keitė matė už lango sūkuriuojant lengvutes snaiges, bet nuo to vaizdo jai nesidarė šalčiau. Priešingai, kambarys atrodė tik dar šiltesnis ir jaukesnis. Dabar čia buvo tikrai gražu. Židinyje liepsnojo ugnis. Visur buvo švaru ir tvarkinga, oras kvėpėjo razetomis, nes ant stalo stiklinėje vazelėje stovėjo puokštė, o pati Keitė, gulinti lovoje, labai skyrėsi nuo tos apsileidusios mergaitės iš ankstesniojo skyriaus.

Tetos Helenos viešnage, nors užtruko tik vieną vienintelę dieną, buvo labai reikšminga. Ne, Keitė iškart nepasidarė tobula. Niekas iš mūsų šito neįstengtų, net knygoje. Tačiau viskas pakrypo teisinga kryptimi. Keitė judėjo pirmyn ir, nors dažnai suklupdavo ir paslysdavo, nors dažnai nuleisdavo rankas, bet ir vėl susiimdavo po tų sunkių dienų, kai užeidavo abejonės, ar jai kada pasiseks.

Tas dienas, kai viskas atrodydavo nepakeliama, kai ji pati būdavo pikta ir irzli, kai išguidavo iš savo kambario vaikus, Keitė atpirkdavo karčiomis ašaromis. Tačiau, joms praėjus, akindavo save nepasiduoti, ir dar atkakliau. Ir man regis, jog, nepaisant visų kliūčių, mažoji mokinukė gana sėkmingai atlaikydavo pamokas.

Teta Helena per visą tą laiką irgi ją drąsino. Ji niekad neužmiršdavo Keitės. Beveik kas savaitę atsiųsdavo kokį nors mažmožį. Kartais tai būdavo ant sofos gulint pieštuku parašytas laiškėlis. Kartais kokia įdomi knyga ar naujas žurnalas, ar koks mielas niekūtis kambariui papuošti. Keitės dabar dėvimas tamsiai raudonas chalatėlis irgi buvo jos dovana, kaip ir ant sienų iškabinti šviesūs paveikslėliai su rudens lapais, mažytė knygų lentynėlė ir visokie kitokie daikteliai. Keitė gulėdama mėgo žvalgytis aplinkui. Atrodė, jog visas kambarys pilnas tetos Helenos gerumo.

- O, kad turėčiau ką nors malonaus įdėti kiekvienam į kojine, - ilgesingai svarstė ji, - tačiau turiu tik kumštines pirštines tėveliui ir tas juosteles Filui.

Kalbėdama ji ištraukė jas iš po pagalvės - linksmų spalvų vilnones pirštines, ant kurių vienur kitur buvo prisiūti varpeliai. Ji vos spėjo laiku jas numegzti.

- Turiu dar savo rožinį kaspiną, - staiga prisiminė ji. - Galėčiau jį atiduoti Klaverai. Tik sykį jį buvau įsirišusi ir gal nebūsiu išstepusi. Teta Ize, gal malonėtumėt jį man paduoti, noriu apžiūrėti. Jis viršutiniame stalčiuje.

Teta Izė atnešė kaspiną. Jis tikrai buvo visai naujas, ir abi nusprendė, jog Klaverai labai tiks.

- Matot, aš daugiau nebenorėsiu rištis kaspino, - beveik liūdnai ištarė Keitė. - O jis gražus.

Po kiek laiko Keitė prabilo vėl linksmesniu balsu.

- Norėčiau padovanoti ką nors gražaus Elzei. Juk tiesa, teta Ize, kad... manau, kad Elzė pati mieliausia pasaulyje mažylė.

- Džiaugiuosi, jog tu tą supratai, - pritarė teta Izė, kuri visada Elžę labai mylėjo.

- Labiausiai tai ji nori rašomosios lentelės, - kalbėjo Keitė. - O Jona nori rogučių. Bet varge! Tai tokie dideli daiktai. O aš teturiu du su puse dolerio.

Nieko nesakiusi, teta Izė išėjo iš kambario. Kai sugrįžo, kažką laikė sugniaužusi saujoje.

- Nežinojau, ką tau padovanoti per Kalėdas, Keite, - pasakė ji, - nes Helena tau tiek visko priuntė, jog atrodo, kad jau viską turi. Taigi nusprendžiau padovanoti tau štai šituos, kad pati pasirinktum. Bet jeigu tavo širdis trokšta nupirkti dovanų mažiesiems, galbūt geriau imk dabar.

Taip sakydama teta Izė padėjo ant lovos šiugždantį, naujutėlaitį penkių dolerių banknotą!

- Kokia jūs gera! - net paraudusi iš džiaugsmo, šūktelėjo Keitė. Ir išties, teta Izė pastaruoju metu,

atrodo, pasidarė nuostabiai gera. Tikriausiai Keitė bus nučiupusį glotnųjį lazdos galą!

Dabar už septynis su puse dolerio Keitė galėjo parodyti nepaprastą dosnumą. Ji tiksliai nupasakojo tetai Izei, kaip turi atrodyti toji lentelė, kurios norėjo.

- Nieko, jeigu ji bus gana didelė, - pasakė Keitė, - bet pamušalas turi būti melsvo aksomo, o rašalinės dangtelis pasidabruotas. Ir dar prašau nupirkti laiškų popieriaus ir voku, ir plunksninę, pačią gražiausią, kokią tik rasit. Oi, bet viską reikia padaryti slapta. Nepamirškite šito, teta Ize.

- Na jau ne, nepamiršiu. Kas dar?

- Norėčiau, kad rogutės būtų žalios, - aiškino toliau Keitė, - ir gražiai vadintųsi. Labai tiktų pavadinimas „Dangaus gremžtukas“, jeigu toks būtų. Jona sykį matė rogutes, kurios vadinosi „Dangaus gremžtukas“, ir sakė, jog jos nuostabios. Ir jeigu dar liktų pinigų, tetule, gal nupirktumėt nuo manęs po gražią knygą Doriui ir Cesei, o Merei sidabrinį antpirštį? Jos senasis jau visai pradilęs. Ak, ir truputį saldinių. Ir ką nors Debei ir Brigitai - na, kokią smulkmenėlę. Dabar, manau, jau viskas!

Ar už septynis su puse dolerio buvo įmanoma tiek daug nupirkti? Teta Izė tikrai turėjo būti burti-

ninkė, kad su tiek išsiverstų. Bet ji išsivertė, ir kitą dieną visos tos brangenybės jau buvo namie. Kaip džiūgavo Keitė, atrišdama pirkinį!

Viskas buvo tiksliai pagal užsakymą.

- „Dangaus gremžtuko“ nebuvo, - pasakė teta Izė, - tad vietoj jų nupirkau „Sniego griebtuką“.

- Puiku, man jos irgi patinka, - patenkinta atsakė Keitė.

- Oi, paslėpkit viską, paslėpkit! - staiga persigandusi šūktelėjo Keitė. - kažkas ateina!

Bet tas kažkas buvo tėvelis, kuris įkišo galvą į kambarį, kai teta Izė, apsikrovusi ryšuliais, nuskuodė per holą.

Keitė apsidžiaugė, likusi su tėčiu viena. Turėjo aptarti su juo vieną asmenišką paslaptį. Tai dėl tetos Izės, kuriai ji dar neturėjo jokios dovanos.

- Pamaniau, gal gautum man tokią knygą, kaip tetos Helenos, kuri tetai Izei taip patiko, - pasakė ji. - Aš tik gerai neatsimenu pavadinimo. kažkas apie šešėlį. Bet aš jau išleidau visus savo pinigus.

- Nesirūpink dėl to, - pasakė daktaras Karas. - Visą sutvarkysim. „Kryžiaus šešėlis“ - ar taip vadinosi? Nupirksiu ją šiandien popiet.

- Oi, ačiū, tėveli! Ir paieškok su rudais viršeliais, nes ir tetos Helenos buvo rudi. Bet tu iš anksto neišduosi tetai Izei, gerai? Būk atsargus, tėveli.

- Aš ją kuriam laikui prarysiu, su visais rudais viršeliais, - nutaisęs linksmą veidą, pasakė tėvelis. Jis džiaugėsi, kad Keitė vėl ėmė kai kuo rūpintis.

Tos žavios paslaptys taip užvaldė mintis, jog Keitė nebeturėjo kada pasigesti vaikų, kurie ištisai lindėdavo jos kambaryje, bet kurių per šias tris dienas beveik nematė. Tačiau po vakarienės jie visi kaip vienas vėl atėjo smagiai nusiteikę, lyg kažkur būtų linksminęsi.

- Tu nežinai, ką mes veikėme, - prasižiojo Filas.

- Ša, Filai! - išpėjančiai sustabdė jį Klavera. Tada padalijo visiems kojines, kurias atsinešė rankoje. Ir kiekvienas paeiliui jas pasikabino. Doris savąją pakabino vienoje židinio pusėje, o Jona - kitoje. Klavera ir Filas savąsias pakabino greta, ant komodos rankenų.

- O aš savo padėsiu čia, arčiau Keitės, kad ji iš ryto pirmiausia ją pamatytų, - pasakė Elzė, segdama savo kojinę ant lovos galo.

Tada visi susėdo prie židinio ant popieriaus skiautelių užrašyti savo norų ir pažiūrėti, ar jie sudegs,

ar išlėks pro kaminą. Jeigu išlėks, vadinasi, Kalėdų Senelis tikrai juos gaus ir atneš tai, ko nori.

Jona prašė rogučių ir kavos servizo lėlėms bei „Šveicariškos Robinzono šeimos“ tęsinio. Dorio sąrašas buvo toks:

„Vaisinis tortas,

Nauja Biblija,

„Haris ir Liusė“,

Kaleidoskopas,

Viskas, kas Kalėdų Seneliui patinka“.

Parašę raštelius, sumetė juos į židini. Liepsna tik plykstelėjo, ir rašteliai išnyko. Niekas tikrai ir nematė, kaip buvo. Jona manė, jog išlėkė pro kaminą, bet Doris tvirtino, jog ne – neišlėkė.

Filas savo lapelį įmetė labai iškilmingai. Šis valandėlę liepsnojo, paskui pavirto pelenais.

– Na, va, tu negausi to, ko prašei! – pasakė Doris. – Ką tu buvau parašęs, Filai?

– Nieko, – atsakė Filas, – tiktai „Filas Karas“.

Vaikai ėmė šūkčioti.

– Aš tai parašiau „rašomoji lentelė“, – nusiminusi tarė Elzė, – bet viskas sudegė.

Keitė tai girdėdama sukikeno.

O tada savo sąrašą paskelbė Klavera. Ji skaitė:
„Stenkis ir klestėk“,

Vaikiškos pirštinės,

Mufta,

Gera nuotaika!“

Tada ėmetė į židinį. Ir štai – išlėkė tiesiai pro kaminą!

– Kaip keista! – pasakė Keitė. – Nė vienas šitaip neišlėkė.

Iš teisybės, tai Klavera, toji maža gudruolė, prieš ėmėdama savo norus, nutipeno per kambarį ir praverė duris. Dėl to, aišku, susidarė trauka ir išnešė popierių tiesiai į viršų.

Netrukus atėjo teta Izė ir nuginė juos visus į lovas.

– Žinau, kas dės rytoj rytą, – pasakė ji, – jūs visi pabusit ir lenktyniausit su aušra. Todėl dabar tuoj pat eikit miegoti.

Kai visi išėjo, Keitei toptelėjo, jog niekas nepasiūlė jai pačiai pasikabinti kojines. Ši mintis ją truputį įskaudino.

– Tikriausiai pamiršo, – pasakė ji sau.

Po kurio laiko atėjo tėvelis su teta Ize ir pridėjo į kojines dovanų. Buvo labai linksma. Viską prinešė prie Keitės lovos, kad ji galėtų patvarkyti taip, kaip nori.

Kojinės buvo prikimštos saldainių ir apelsinų. Paskui ėjo visokios formos ir dydžio paketėliai, suvynioti į baltą popierių, perrišti kaspiniu ir su etiketėmis.

- Kas čia yra? - paklausė daktaras Karas, kai teta Izė įgrūdo ilgą siaurą paketą į Klaveros kojinę.

- Nagų šepetukas, - atsakė teta Izė. - Klaverai jau reikia naujo.

Kaip juokėsi tėvelis ir Keitė!

- Netikiu, jog Kalėdų Senelis bus girdėjęs apie tokį dalyką, - pasakė daktaras Karas.

- Vadinasi, jis labai nevalyvas senas džentelmenas, - rūščiai pareiškė teta Izė.

Lentelė ir rogutės buvo per didelės, kad tilptų į kojinę, todėl jas suvyniojo į popierių ir pakabino po kitais daiktais. Kai viską baigė tvarkyti, buvo dešimta valanda, ir tėvelis su teta Ize išėjo. Keitė ilgai žiūrėjo į tas keistų formų kojines, karančias židinio šviesoje. Paskui užmigo.

Atrodė, praėjo vos kelios minutės, o kažkas jau palietė jos petį ir pažadino. Tik pamanyk, buvo jau išaušę, ir tai Filas su naktiniais marškiniais ropštėsi į lovą jos pabučiuoti! Kiti vaikai, pusiau apsirengę, šokaliujo ratu, apglėbę savo kojines.

- Su Šventom Kalėdom! Su Šventom Kalėdom! -
šaukė jie. - Oi, kokios nuostabios, kokios nuosta-
bios dovanos!

- Ak! - klyktelėjo Elzė, kuri tuo metu aptiko savo
lentelę. - Kalėdų Senelis vis dėlto ją atnešė! Oi, bet
čia parašyta „nuo Keitės“! Ak, Keite, kokia tu gera,
aš tokia laiminga! - Ir Elzė, apglėbusi Keitę, net
apsiašarojo iš laimės.

Bet koks ten keistas daiktas prie lovos? Keitė įsi-
stebeilijo ir pasitrynė akis. Tikrai, vakar prieš užmie-
gant jo ten nebuvo. Kaip jis čia atsirado?

Tai buvo eglutė, įsodinta į raudoną vazoną. Vazo-
nas papuoštas paausnotom popieriaus juostelėm
ir žvaigždutėm bei kryžiukais, todėl labai linksmi
atrodė. Ant medelio šakų kabėjo apelsinai, riešu-
tai, raudonskruosčiai obuoliai, balionėliai ir uogų
kekės. Be to, kabėjo daugybė mažų paketėlių, per-
rištų mėlynais ar tamsiai raudonais kaspinėliais.
Medelis atrodė toks gražus, jog Keitė net sušuko iš
nuostabos ir susižavėjimo.

- Tai Kalėdų eglutė tau, nes tu juk sergi! - pasakė
vaikai, visi iš karto stengdamiesi ją apkabinti.

- Mes patys viską padarėm, - pasigyrė Doris,
šokuodamas ant vienos kojos. - Aš priklijavau tas
juodas žvaigždutes ant vazono.

- O aš pripūčiau balionėlius! - šaukė Filas.

- Ar tau patinka? - glaustydamosi prie Keitės, klausinėjo Elzė. - Ana ten mano dovana - ta, kur perrišta žaliu kaspinėliu. Norėjau, kad būtų gražiau. Ar nenori tuoj pat jų išvynioti!

Keitė, žinoma, norėjo. Iš ryšulėlių pasipylė įvairiausių daiktų daiktelių. Kiekvienas iš vaikų pats ruošė savo dovanėlę. Nė vienam iš suaugusiųjų nebuvo leista net pirštu prisiliesti.

Elzės dovanėlė buvo plunksnakočio valiklis su gražiu flaneliniu kačiuku. Jonos - raudonas žaislinis arbatos padėklas iš alavo.

- Koks jis nuos-ta-bus! - žavėjosi ji.

Dorio dovana, reikia pasakyti, buvo milžiniškas raudonas ir geltonas voras, kuris pašėlusiai dūzgė, priropojęs savo siūlo galą.

- Jie nenorėjo man jo pirkti, - pasakė jis, - bet aš pats nupirkau! Maniau, kad jis tave pralinksmins. Ar jis tau juokingas, Keite?

- Žinoma, juokingas, - atsakė Keitė juokdamasi ir mirkčiodama, kai Doris gainiojo vorą pirmyn atgal jai prieš akis.

- Galėsi su juo žaisti, kai mūsų čia nebus ir jausies vieniša, - be galo pamalonintas paaiškino Doris.

- Bet tu nepastebėjai, ant ko ta eglutė stovi, - pasakė Klavera.

Tai buvo kėdė, labai didelė ir keista, su ilga minkšta atrama, kuri baigėsi suoleliu kojoms pasidėti.

- Tai tėvelio dovana, - pasakė Klavera, - matai, ji taip išlenkta, kad būtų panaši į lovą. Ir tėvelis sako, jog gana greitai tu galėsi gulėti ant jos prie lango ir žiūrėti, kaip mes žaidžiam.

- Jis tikrai taip mano? - abejodama paklausė Keitė. Ji vis dar jausdavo aštrų skausmą, kai kas nors paliesdavo arba reikėdavo pasijudinti.

- Bet pažiūrėk, kas ten pririšta ant kėdės ranktūrio, - parodė Elzė.

Tai buvo mažas sidabrinis varpelis, ant kurio išgraviruota „Keitė“.

- Jį atsiuntė teta Helena. Kad galėtum juo paskambinti, kai norėsi ką nors prisišaukti, - aiškino Elzė.

Staigmenos dar nesibaigė. Prie kito kėdės ranktūrio buvo pririšta graži knyga - „Platus ir didelis pasaulis“. O joje irgi įrašyta: „Keitei nuo mylinčios Cesės“. O ant knygos gulėjo kraitelė džiovintų vyšnių nuo ponios Hol. Ponia Hol turėjo skaniausių pasaulyje džiovintų vyšnių - taip vaikai manė.

- Kaip viskas gražu ir miela! - su dėkingumo ašaromis akyse ištarė Keitė.

Kalėdos buvo tikrai malonios. Vaikai kalbėjo, jog tokių Kalėdų dar nėra buvę. Ir nors Keitė taip nedrįso sakyti, ji irgi labai džiaugėsi ir buvo laiminga.

Praėjo dar keletas savaitių, kol ji galėjo persikelti į kėdę, bet kai sykį joje pagaliau įsitaisė, pasirodė labai patogiu. Teta Izė iš ryto ją aprengdavo, atlenkdavo kėdės atkalnę, kol ji susilygindavo su lovos aukščiu, o tada labai švelniai ir atsargiai perkeldavo Keitę ant kėdės. Važiuojant per kambarį, nepavykdavo išvengti skausmo, tačiau sėdėti prie lango ir žiūrėti į debesis, į einančius pro šalį žmones, į vaikus, žaidžiančius ant sniego, buvo tiesiog nuostabu. Niekas nesupras, kaip tatau nuostabu, - nebent tas, kas, kaip ir Keitė, šešis mėnesius išgulėjo patale, neiškišdamas nosies laukan. Dabar kasdien ji darėsi vis guvesnė ir linksmesnė.

- Kokios linksmos šiemet buvo Kalėdos, - vieną sykį kalbėdamasi su Cese, išsitarė Keitė. - O kad dar kokia nors šventė mus aplankytų! Bet aš daugiau jokio šventojo nežinau, tik tetą Heleną, bet ji ateiti negali.

- Dar yra šventasis Valentinas, - prisiminė Cese.

- Iš tikrųjų! Gerai tu sakai! - suplojusi delnais, šūktelėjo Keitė. - Oi, Cese, sugalvokim ką nors įdomaus Valentino dienai! Man galvon toptelėjo labai įdomi mintis.

Ir abi mergaitės, sukišusios nosis, ilgai ir paslaptinai šnibždėjosi. Apie ką šnibždėjosi, tuojau sužinosim.

Valentino diena turėjo būti kitą penktadienį. Kai ketvirtadienį po pietų vaikai sugrižo iš mokyklos, juos pasitiko teta Izė ir, didelei jų nuostabai, pasakė, jog yra atėjusi Cesė gerti arbatos, ir liepė visiems gražiai susitvarkyti ir eiti viršun.

- Bet Cesė beveik kasdien ateina, - stebėjosi Doris, kuris neižvelgė, ką bendra turi Cesės atėjimas su liepimu nusiprausti.

- Taip, bet šiandien jūs gersite arbatą Keitės kambaryje, - pasakė teta Izė. - Štai kiekvienam iš jūsų palikti kvietimai.

Iš tikrųjų kiekvienas gavo po gražų laiškėlį, kuriuo jie buvo maloniai kviečiami į „Karalienės Katerinos rūmus“ - šiandien šeštą valandą po pietų.

Po tokio kvietimo viskas atrodė kitaip. Netrukus vaikai jau šuoliavo laiptais viršun, visi dailiai nusiprausę ir susišukavę, ir reikšmingai pabeldė į „Rūmų“ duris. Kaip žavingai skamba!

Išblizgintame kambaryje tikrai laukta svečių. Keitė sėdėjo savo kėdėje netoli židinio, Cesė šalia jos, o stalas buvo padengtas balta staltiese ir nukrautas pieno puodeliais, sausainiais, braškių uogiene ir spurgomis. Pačiame vidury gulėjo didelis šerkšno baltumo tortas. Ant cukraus glaisto buvo matyti rožinės raidės, ir Klavera pasilenkusi garsiai perskaitė: „Šv. Valentinas“.

- Ką tai reiškia? - paklausė Doris.

- Nagi šiandien šventojo Valentino vakaras, - atsakė Keitė, - Debė tikriausiai jį prisiminė ir išvedžiojo tą užrašą.

Kol kas apie šventąjį Valentiną nieko daugiau nebuvo pasakyta. Bet kai suvalgė paskutinę raidę, ir vakarienės stalas buvo nukraustytas, staiga, vaikams susėdus prie židinio, pasigirdo garsus beldimas į duris.

- Kas čia galėtų būti? - nusistebėjo Keitė. - Klavera, atidaryk.

Klavera atvėrė duris. Ant slenksčio stovėjo Brigita, sunkiai tvardydama juoką, o rankoje laikė laišką.

- Jums atėjo laiškas, panele Klavera, - pasakė ji.

- Man! - sutrikusi šūktelėjo Klavera. Tada uždarė duris ir su laišku priėjo prie stalo.

- Kaip įdomu! - aiktelėjo ji, pažvelgusi į žalsvai baltą voką. Jame buvo kažkas sunkaus. Klavera atplėšė voką, ir iš jo iškrito maža žalia aksominė adatų pagalvėlė dobilo lapo formos, su plonyčiu stiebeliu iš vielos, kuri buvo apsukta žaliu šilku.¹ Prie pagalvėlės buvo prismeigtas popieriaus lapelis su tokiu eilėraščiu:

*Vieniems patinka švelnios rožės,
Kitiems žiedai ryškių spalvų,
O mano širdžiai žiedas Dobilo
Mieliausias iš visų.*

*Nors jis beveik neskleidžia kvapo,
Nors žiedas jo nėra puikus,
Nors mindomas dažnai prie tako,
Man Dobilas - brangus.*

*Drugys bastūnas ankstų rytą
Pralėks pro jį, pakils oran,
Tik aš, kaip ta darbštuolė bitė,
Panirsiu Dobilo žiedan.*

---

¹ Anglų k. *clover* - „dobilas“. Taigi ši dovanėlė yra aiški užuomina į veikėjos vardą. - *Vert. past.*

Klavera tąsyk pirmą kartą gyvenime išgirdo apie Valentino dieną. Ji buvo tiesiog sužavėta.

- Oi, kaip jūs manot, kas jį galėjo atsiųsti? - klausinėjo ji.

Bet, dar nespėjus niekam atsakyti, vėl pasigirdo beldimas į duris, ir visi šoktelėjo iš vietų. Aišku! Vėl Brigita, dar vienas laiškas!

- Šį kartą jums, panele Elze, - išsišiepusi pasakė ji.

Vaikai tiesiog pulte pripuolė ir akimirksniu atplėšė laišką. Jame buvo mažytis antspaudėlis iš dramblio kaulo, kuriame senovinėmis raidėmis buvo išskaptuotas žodis „Elzė“, o šalia eilėraštas:

*Pažįstu aš mergaitę,
Ji man labai brangi.
Saldesnė gali būt už medų,
Jei šito nori ji.
Jos vardas prasideda E, o baigiasi Ė.*

*Rudi plaukai jos garbanoti,
O akys juodos kaip naktis.
Balti kaip perlai dantys šviečia,
O skruostuose duobutės - gal net trys.
Jos vardas prasideda E, o baigiasi Ė.*

*Jinai greita - sakytum, skraido,
Nė nemėgink jos vyti,
Išgirsi tik jos juoko aidą -
Tarsi dūzgimą bitės.
Jos vardas prasideda E, o baigiasi Ė.*

*Kodėl, tu klausai, aš ją myliu?
Bet ar suprast gali:
Tiesiog širdis ją pasirinko,
Nes ji tokia meili,
Toji mergaitė, kurios vardas
prasideda E, o baigiasi Ė.*

- Tiesiog kaip pasaka, - pasakė Elzė, o jos akys, klausantis Cesės garsiai skaitomo eilėraščio, iš nuostabos pasidarė apvalios apvalios.

Ir vėl beldžia! Šį sykį buvo visas pluoštas laiškų. Visi gavo po vieną. Keitė labai nustebo, gavusi du.

- Oi, kas tai galėtų būti? - paklausė ji. Tačiau, užmetusi akį į antrąjį laišką, iškart pažino tetos Helenos rašyseną ir įsidėjo jį į kišenę, kol baigsis Valentino laišкаи.

Doris pirmas atplėšė savo laišką. Jame buvo nupieštas pyragas (čia derėtų paaiškinti, jog Doris labai ilgai turėjo reikalų su dantų gydytoju).

*Ilgai be galo
Džekas prie stalo
Saldų pyragą kramsnojo.
Tik štai palaukęs,
Žandus suraukęs,
Kaip liūtas suriaumojo.*

*Brangioji mama
Tiesiog tekina
Atbėgo sūnelio paguosti.
O varge! Dangau!
Ką skauda, sūnau?
Ir perbraukė delnu per skruostą.*

*Ak, mama brangi,
Man dantys visi
Tuoju ima baisingai skaudėti,
Kai tik valgis gardus
Ir ypač saldus -
Tai kur reiks pyragą šį dėti?*

*Apsakyti sunku -
Ir ar verta? Vargu -
Kaip jis inkštė ir verkė, ir šaukė,
Užteks paminėti*

*Ir tašką padėti,
Nes ryte tuos dantis jam ištraukė.*

Šis Valentino laiškėlis sukėlė vaikų juoką.
Jonos voke buvo popierinė „Raudonkepuraitė“ ir
tokios eilės:

*Siunčiu savo nuotrauką, Jona, kad tu
Suprastum: likau aš gyva.
Ir neverta daugiau jau raudot
Dėl manęs niekada, niekada.*

*Joks vilkas tądien neprarijo manęs,
Nes aš spardžiaus, šaukiau, kiek galėjau,
Kol, paleidęs mane iš aštriųjų nasrų,
Miškan jis droviai nukurnėjo.*

*Nuo to laiko močiutė ir aš
Gyvenam trobelėje jaukiai,
Tepam sviestą ant duonos, kepam sau pyra-
gus
Ir jokio vilko nelaukiam.*

*Todėl nebeverk, kad prarijo mane.
O vilkas seniai jau nušautas.*

*Jei užeisi kada arbatėlės išgert,
Bus stalas pyragais apkrautas.*

Jonai eilės nepaprastai patiko, nes Raudonkepuraitė buvo jos mylimiausia pasakų veikėja.

Filas laiške rado mažytį trintuką, o ant didelio lapo popieriaus juodu rašalu buvo parašyta:

*Buvau padūkėlis baisus,
Palovin palindau:
Sakiau - nudžiausiu trintukus,
Bet gurkt - ir prarijau.*

*Tada tu sušukai: „Kas ten yra?“
O aš kad supykau -
Išspjoviau trintukus visus,
Tik vieną sau pasilikau.*

*Gailiuosi, jog buvau netikęs,
Dabar geresnis jau esu
Ir gražinu tau tą prarytąjį
Trintuką ir pasirašau -*

„Plėšikas“

- O dabar klausykite manęs, - nekantravo Cesė, kuri visą laiką dėjosi labiau nustebusi už kitus, ir dabar tiesiog nebegalėjo iškęsti, kol Filas baigs skaityti. Tada garsiai perskaitė:

CESEI

*Jeigu būčiau paukštis aš,
Ir būtum paukštis tu,
Ką mes veiktume abu?
Ak, tu turėtum būt maža, o aš didesnis,
Ir, susiglaudę ant obelės šakos,
Bučiuotumės snapeliais geltonais...
Štai ką mes veiktume abu!*

*Jeigu būčiau aš žuvis,
Ir būtum tu žuvis,
Ką mes veiktume abu?
Mes būtume išdykėliai, mosuotume sau
uodegom
Ir erzintume net banginį, palindę po bangom.
Pakviestume čion austrę ir užsakytume:
„Žuvienės! Du!“*

Štai ką mes veiktume abu.

Jei būčiau bitė aš,

Ir būtum bitė tu,

Ką mes veiktume abu?

Suradę drevę liepoj aukštoje, prie pat dangaus,

Prineštume į ją saldaus medaus.

Šaukštelis – man, o tau – šaukšteliai du.

Štai ką mes veiktume abu.

Valentinas

- Šitas eilėraštis man atrodo gražiausias, - pasakė Klavera.

- O man ne, - paprieštaravo Elzė. - Aš manau, jog mano pats gražiausias. Ir Cesės voke nebuvo jokio antspaudėlio. - Ir ji paglostė savo antspaudėlį, kurį visą tą laiką gniaužė rankoje.

- Keite, tu pati pirmoji turėjai perskaityti savo laiškėlį, nes tu vyriausia, - pasakė Klavera.

- Mano labai trumputis, - atsakė Keitė ir perskaitė:

Žibuoklės gražios, rožės dar gražesnės,

O tu, mano Keite, už visas mielesnė.

- Koks tas Valentinas! - pasipiktino Elzė ir net sužaibavo akimis. - Tiesiog gėda, Keite! Tu turėjai gauti gražiausią iš visų.

Keitė vos susilaikė nenusikvatojusi. Bėda ta, kad laiškeliai visiems kitiems atėmė tiek daug laiko, jog nebeliko kada sueiliuoti sau pačiai. Todėl pagalvojusi, jog bus įtartina, jeigu ji pati nieko negaus, paskutinę akimirką brūkštelėjo sau tą seną dveilį.

- Jis ne per daug gražus, - pasakė Keitė, stengdamasi atrodyti kiek įmanoma liūdnesnė, - bet tiek to.

- Tiesiog gėda! - pakartojo Elzė labai didžiuodamasi, kad ji iškėlė aikštėn šitą neteisybę.

- Kaip linksmi praleidom vakarą! - pasakė Jona. O Doris pridūrė:

- Taip, kai Keitė dar buvo sveika, niekad taip smagu nebūdavo, ar ne?

Tai girdint, Keitės širdy pasitenkinimas sumišo su skausmu. „Man atrodo, pastaruoju metu vaikai mane truputį labiau myli, - tarė sau ji. - Bet kodėl gi aš negalėjau būti jiems geresnė, kol buvau sveika ir stipri!“

Kol visi neišsiskirstė miegoti, ji taip ir neatplėšė tetos Helenos laiško. Kas nors turbūt jai buvo parašęs ir pranešęs apie tą rengiamą Valentino vakarą, nes vietoj laiško buvo įdėtas eilėraštis, aiškiai ir

dailiai perrašytas Helenos ranka. „Tai ne Valentino laiškėlis, nes per daug rimtas“, – taip kitą dieną aiškino Keitė Klaverai. „Bet, – pridūrė ji, – bet jis nuostabesnis už visus Valentino laiškėlius“. Klavera irgi taip manė.

MOKYKLOJE

*Anksčiau lankiau mokyklą šviesią,
Ir mokė mus tai Džiaugsmas, tai Jaunystė.
Patiko žaist ir išdaigauti,
Buvau įpratusi tingėt ir klysti.
Tada Didysis Mokytojas man už bausmę
Nurodė pereit į mokyklą Skausmo.*

*Pradinių klasių pamokos –
Tai trumpos ir lengvutės užduotys. Vėliau
Įveikti skausmo pratimus
Man darėsi kaskart sunkiau,
Ir ašaros kaskart pagelbėdavo tyliai
Pažvelgti į bedugnę Skausmo gilią.*

*Mokytojauja pakaitom du mokytojai.
Viena – švelni, tyli, rami.
Tikėkis draugiško ir palaimingo šypsnio,*

*Jei tik akių jos žvilgsnį sutinki.
Jos vardas Meilė. Ir akivaizdu –
Ji vengia susitikti su Skausmu.*

*Taip aš manydavau. Bet vis dažniau
Pradėjau pastebėti juos kartu.
Štai susitikę draugiškiausiai šnekučiuojas
Ir taip supanašėja jie abu,
Jog apima mane baugokas jausmas,
Kad nebesugebu atskirti – Meilė tai ar
Skausmas.*

*Jie liepia stengtis man
Daug mokytis, na, ir tada
Galėsiu pereit į aukštesnę klasę,
Kur vien tik Meilė mokys visada.
Ir, žinoma, aš stengiuosi, sukuos, skubu,
Tikėdamasi atsisveikint su Skausmu.*

*Bet net ir Skausmas būna kartais prakilnus,
Ir kai nesiseka labai, kai suklumpu,
Jis stengias iš visų jėgų padėt,
Kad atlaikyčiau, kad nebūtų per sunku.
Bet Meilė atneša didesnę džiaugsmą
Net ir už patį prakilniausią Skausmą.*

*Aš padarysiu viską, ką galiu,
Iškęsiu kantriai, ką likimas teikė,
Ir kai man Mokytojas pasakys,
Jog viską padariau kaip reikia
Ir Meilės klasėn jau tinku,
Širdingai atsisveikinsiu aš su Skausmu.*

NAUJA PAMOKA

Dar ilgai vaikai džiaugėsi ir kalbėjo apie tą linksmą vakarą. Doris pareiškė, jog kiekvieną savaitę galėtų būti Valentino diena.

- Ar tu nepagalvoji, jog šventasis Valentinas pavargtų, berašydamas laiškus? - paklausė Keitė. Bet ji irgi labai džiaugėsi išdaiga, ir šviesūs prisiminimai ją palaikė per visą šią ilgą, šaltą žiemą.

Pavasaris tais metais vėlavo, bet kai atėjo vasara, pasidarė labai karšta. Keitę tas karštis tiesiog kankino. Ji negalėjo pakeisti savo sėdimos padėties ir gaudyti vėjelio čia pro vieną, čia pro kitą langą, kaip visi žmonės. Nuo tų alsių dienų ji nusilpo ir sumenko. Sėdėdavo panarinusi galvą ir, atrode, nuvys kaip gėlė darželyje. Tiesą sakant, jai buvo blogiau nei gėlėms, nes gėles Aleksandras kas vakarą palaistydavo gumine žarna, o jai niekas negalėjo atnešti tokio laistytuvo su gaivinančiu, vėsiu oru.

Tokiomis aplinkybėmis nelengva išlaikyti gerą nuotaiką, ir vargu ar kas būtų kaltinęs Keitę, jeigu kartais ji būtų užmiršusi savo nusistatymą ir pasidariusi pikta ir nervinga. Bet ji tokia nebūdavo - bent

jau nedažnai. Kartais užslinkdavo tokios dienos, kai puldavo į liūdėsį ir neviltį. Bet šie ilgi metai išmokė Keitę savitvardos ir, svarbiausia, išmokė kantriai iškęsti visus nepatogumus. Tačiau ji vis tiek blyško ir lyso, ir tėtis susirūpinęs pastebėjo, jog, prasidėjus vasarai, ji nebenori nei skaityti, nei mokytis, nei siūti, tik sėdi valandų valandas susidėjusi rankas ir ilgesingai išmeigusi žvilgsnį į langą.

Jis pabandė ją pavežioti lauke. Bet vežimaičio kresčiojimas ir jos pačios nešiojimas aukštyn žemyn sukeldavo tokį skausmą, jog Keitė meldė, kad jos nebeįkalbinėtų eiti laukan. Taigi nebeliko nieko kito, kaip laukti vėsesnių orų. Vasara slinko lėtai ir kai pagaliau praėjo, visi, kurie sielojosi dėl Keitės, lengviau atsiduso.

Rugsėjis atnešė vėsius rytus ir naktis, gaivų vėjelį, pušynų ir kalvų kvapą, visa, rodos, atgijo, o kartu ir Keitė. Ji vėl pradėjo nerti vąšeliu ir skaityti. Po kurio laiko susirinko knygas ir, kaip buvo patarusi teta Helena, pabandė mokytis. Bet po daugybės neveiklos savaitių mokytis pasidarė daug sunkiau negu pirma. Vieną dieną ji paprašė tėvelio pasamdyti prancūzų kalbos mokytoją.

- Matai, imu užmiršti viską, ką mokėjau, - aiškino ji, - o Klavera šį trimestrą kaip tik pradės

nuo pradžių, todėl nenoriu, kad ji mane smarkiai aplenktų. Gal ponas Bergeris sutiktų pas mus ateidinėti, tėveli? Kartais jis vaikšto mokyti į namus.

- Manau, jog sutiktų, jeigu paprašytumėm, - atsakė daktaras Karas, nudžiugęs, kad Keitė vėl bando ko nors imtis.

Taip buvo pakviestas mokytojas. Ponas Bergeris ateidavo dukart per savaitę ir, atsisėdęs prie lovos, taisydavo Keitės pratimus ir mokė veiksmažodžių asmenavimo bei taisyklingo tarimo. Jis buvo guvus senukas prancūzas ir žinojo, ką daryti, kad jo pamokos būtų malonios.

- Madmuazele, jūs daug labiau stengiatės negu pirma, - vieną dieną pasakė jis. - Jeigu ir toliau taip, tapsite geriausia mano mokine. Ir jeigu reikia susižeisti, kad pradėtum geriau mokytis, kai kurioms iš jaunujų mano panelių galėtų tai nutikti.

Keitė nusijuokė. Bet, nepaisant pono Bergerio ir jo pamokų ir nepaisant jos pastangų išlaikyti gerą nuotaiką ir būti visad užsiėmusiai, antroji žiema jai buvo sunkesnė negu pirmoji. Ligoniams dažnai taip būna. Iš pradžių susirgus viskas būna nauja ir beveik įdomu, ir tai tave palaiko. Bet mėnuo po mėnesio prie visko pripranti, slenka dienos, panašios viena į kitą ir varginančios, narsa pamažu ima

blėsti, nuotaika apniūksta. Pavasaris atrodydavo kažin kada praėjęs, kai Keitė jį prisimindavo.

- Kad bent kas nors nutiktų, - dažnai sakydavo ji pati sau. Ir kažkas tikrai atrodė nutiksia. Bet ji nė nenutuokė, kas tai galėtų būti.

- Keite, - užėjusi vieną dieną lapkričio mėnesį, paklausė Klavera, - ar nežinai, kur pasidėjo kambaro buteliukas? Tetai Izei labai skauda galvą.

- Ne, - atsakė Keitė, - nežinau. Bet... palauk, Klavera, man regis, kažkurią dieną jo ieškojo Debė. Gal liko jos kambaryje.

„Kaip keista! - Klaverai išėjus, pagalvojo ji. - Niekad negirdėjau, kad tetai Izei skaudėtų galvą“.

- Kaip jaučiasi teta Izė? - paklausė ji popiet tėčio.

- Na, nė nežinau. Ji turi karščio ir skundžiasi, jog labai skauda galvą. Liepiau jai ramiai gulėti ir šiandien nė nebandyti keltis. Senoji Merė ateis tavęs nurengti, Keite. Tu neprieštarausi, mieloji, gerai?

- Ne, - nenoriai sutiko Keitė. Bet širdy ji prieštaravo. Buvo taip įpratusi prie tetos Izės. Niekas kitas jai taip neįtikdavo.

- Kaip keista aiškinti kiekvieną nieką - kaip ir ką reikia daryti, - beveik irzliai prasitarė ji Klaverai.

Buvo dar keisčiau, kai ir kitą dieną, ir dar kitą teta Izė pas ją taip ir neatėjo. Kas gera, suvoki, kai

to netenki. Keitė pirmą kartą suprato, kaip ji buvo įpratusi pasikliauti teta. Jai baisiai jos stigo.

- Kada gi pasveiks teta Izė? - paklausė ji tėčio. - Aš taip jos pasigendau.

- Mes visi jos labai pasigendame, - pasakė daktaras Karas sumišęs ir sunerimęs.

- Ar ji labai serga? - paklausė Keitė, pastebėjusi jo veido išraišką.

- Bijau, kad labai, - atsakė jis. - Ketinu pasamdyti slaugę jai prižiūrėti.

Paaiškėjo, jog teta Izė serga vidurių šiltine. Gydytojai pasakė, jog namuose privalo būti ramybė, todėl Jona, Doris ir Filas buvo išsiųsti pagyventi pas poniją Hol. Elzė ir Klavera irgi turėjo palikti namus, bet jos taip prašė ir taip prisiekinėjo gražiai elgtis, jog galų gale tėtis leido pasilikti. Vargšės mergaitės tipeno po namus ant pirštų galų, tylios kaip pelytės, šnibždėjosi tarpusavy ir prižiūrėjo Keitę, kuri be jų būtų jautusis labai vieniša, nes visi kiti buvo susirūpinę teta Ize.

Tai buvo liūdnos, sąmyšio kupinos dienos. Visos trys mergaitės nedaug ką numanė apie ligą, bet papilkėjęs tėčio veidas ir nutilę namai jas tiesiog slėgė. Be to, jos labai ilgėjosi kitų vaikų.

- O varge! - atsiduso Elzė. - Kaip noriu, kad teta Izė greičiau pasveiktų!

- Mes jai būsim labai geri, kai ji pasveiks, tiesa? - kalbėjo Klavera. - Niekada nebepaliksiu savo kaliošų po kabykla, nes jai tai nepatinka. Ir kiekvieną vakarą surinksiu kroketo kamuoliukus ir sudėsiu į dėžę.

- Taip, - pridūrė Elzė, - aš irgi, kai ji pasveiks.

Ir joms niekad neatėjo į galvą, kad teta Izė galėtų nepasveikti. Mažiems atrodo, kad suaugusieji tokie dideli ir stiprūs, jog jiems nieko negali nutikti.

Keitė nerimavo labiausiai, nors ir ji ne visai suprato grėsmę. Todėl buvo netikėtai ir labai sukrėsta, kai, vieną rytą pabudusi, prie savo lovos rado tyliai verkiančią senąją Merę, besišluostančią akis prijuostės kampu. Teta Izė tą naktį mirė!

Visos jų kilnios, gailestingos mintys, jų pasižadėjimai būti geriems, jų ketinimai klausyti visų nurodymų ir jos nevarginti - viskas buvo per vėlu! Tik dabar visos trys mergaitės, raudodamos viena kitos glėbyje, suvokė, kokia gera joms buvo teta Izė. Visos jos priekabės buvo pamirštos. Jos prisiminė tik, kiek gero joms buvo daroma nuo pat kūdikystės. Kaip jos apgailestavo, kad ją erzindavo, kad buvo pasakiusios apie ją ne vieną piktą žodį! Bet viskas buvo po laiko.

„Kaip mes gyvensime be tetos Izės?“ – prisiverkusi prieš miegą, svarstė Keitė. Šis klausimas jai nuolat iškildavo ir tada, kai jau buvo praėjusios laidotuvės, kai vaikai sugrįžo iš ponios Hol, ir viskas vėl ėmė įeiti į vėžes.

Keletą dienų ji beveik nematė tėčio. Klavera sakydavo, jog jis atrodo labai pavargęs ir beveik neištaria nė žodžio.

– O ar tėtis papietavo? – vieną dieną paklausė Keitė.

– Beveik ne. Jis sakė, jog nenori valgyti. Be to, atbėgo Džeksonų berniukas jo kviesti, kai mes sėdėjom prie stalo.

– O varge! – atsiduso Keitė. – Tikiuosi, kad nors jis nesusirgs. Oi, kaip lyja! Klavera, būk gera, nubėk žemyn, paimk jo šlepetes ir padėk priešais židini, kad sušiltų. Ir, tiesa, pasakyk Debei, kad vakarieni paruoštų skrebučių su grietinėle. Tėvelis juos mėgsta.

Po vakarienės daktaras Karas atėjo pasėdėti pas Keitę. Jis dažnai taip darydavo, bet po tetos Izės mirties tai buvo pirmas kartas.

Keitė atidžiai nužvelgė jo veidą. Jai pasirodė, jog tėtis per šį laiką suseno, veide buvo matyti liūdesio šešėlis, ir dėl to Keitei suskaudo širdį. Ji taip

troško padaryti jam ką nors gera, bet viskas, ką ji įstengė, tai pažarstyti židinio žarijas, o paskui paimti jo ranką ir švelniai spustelėti. Tiesą sakant, tai buvo ne kažin kas, bet, manau, tėveliui tai patiko.

- Ką šiandien nuveikei? - paklausė jis.

- Ai, ne kažin ką! - atsakė Keitė. - Iš ryto mokiausi prancūzų kalbos. O po pamokų Elzė ir Jona atsinešė savo siuvinius. Ir mes darbavomės. Štai ir viskas.

- Aš vis galvoju, kaip mes toliau tvarkysimės su namais, - pasakė daktaras Karas. - Aišku, reikės ką nors pasisamdyti. Bet labai sunku rasti tinkamą žmogų. Ponia Hol pažįsta vieną moterį, kuri tiktu, bet ji dabar išvykus į Vakarus ir tik po savaitės kitos su ja susisieksim. Kaip manai, ar tas kelias dienas išsiversim vieni?

- Bet, tėveli! - išgąstingai šūktelėjo Keitė. - Ar tikrai mums būtina ją samdytis?

- O kaip, tavo galva, mes tvarkysimės? Klavera dar per maža šeimininkauti. Be to, ji visą dieną mokykloje.

- Nežinau... apie tai aš nepagalvojau, - suglumo Keitė.

Bet ji pradėjo apie tai galvoti. Galvojo visą tą vakarą ir iš ryto, vos tik pabudusi.

- Tėveli, - pasakė ji, kai tėtis vėl užėjo pas ją. - Aš ilgai galvojau apie tai, ką tu vakar sakei, - na, kad reikia ką nors samdyti. Ir norėčiau, kad šito nedarytum. Norėčiau, kad leistum man pamėginti. Atvirai pasakius, manau, kad aš sugebėčiau.

- Bet kaip? - labai nustebęs paklausė daktaras Karas. - Niekaip neįsivaizduoju. Jeigu būtum sveika ir stipri, galbūt... Bet ir tuomet būtum per jauna užsikrauti šitokią našta, Keite.

- Po dviejų savaitių man bus keturiolika! - pasakė Keitė ir kaip galėdama išsitiesė savo kėdėje. - O jei būčiau sveika, tėveli, turėčiau eiti į mokyklą, ir tada tikrai negalėčiau šeimininkauti. Gerai, aš paaiškinsiu, kaip viską numačiau. Galvojau apie tai visą dieną. Debė ir Brigita pas mus jau taip seniai, jog žino visus tetos Izės nurodymus, ir jos tokios protingos moterys, jog tereikia tik truputėlį šį bei tą joms patarti. Tai štai, kodėl jos negalėtų užlipti pas mane, kai ko nors prireiks, - būtų tas pats, jeigu aš pas jas nusileisčiau. Klavera ir senoji Merė prižiūrės ir matys, jeigu kas negerai. Ir tu juk nepyksi, jei iš pradžių reikalai šiek tiek pašlytų? Nes juk žinai, ir man reikės mokytis. Leisk pabandyti! Kaip bus puiku, kai turėsiu apie ką galvoti, sėdėdama čia viena, ir nereikės įsileisti į namus svetimo

žmogaus, kuris nei vaikų, nei nieko čia nepažįsta. Esu tikra, jog dėl to man bus tik geriau. Na, tėveli, pasakyk: „Taip“, labai prašau!

- Tau bus per sunku, per daug sunku, - atsakė daktaras Karas.

Bet nelengva buvo atsispirti Keitės prašymams, ir pagaliau viskas baigėsi taip:

- Gerai, mieloji, gali pabandyti. Bet aš abejoju to bandymo rezultatais. Paprašysiu ponios Hol, kad kokį mėnesį dar nerašytų į Viskonsiną, o tada matysim.

- Vargšas vaikas, kad kas nors išmuštų jai iš galvos tą mintį! - leisdamasis laiptais, niurnėjo jis sau. - Ji tikrai mėnesio gale apsidžiaugs, kai visas tas vargas baigsis.

Tačiau tėtis klydo. Mėnesio gale Keitė troško viską tvarkyti toliau. Todėl jis pasakė:

- Puiku, tegul pabando iki pavasario.

Tvarkyti namus nebuvo taip sunku, kaip atrodė. Keitė turėjo begalę laiko viskam apgalvoti. Vaikai kiaurą dieną būdavo mokykloje, mažai kas ją trukdydavo, todėl galėjo suplanuoti darbus kiekvienai valandai ir savo plano laikytis. Namų šeimininkei tai labai didelė paspirtis.

Be to, prie tetos Izės tvarkos ir punktualumo tarnai buvo taip pripratę, jog atrodė, kad namuose viskas vyksta savaime. Kaip Keitė ir sakė, Debei ir Brigitai reikėjo tik šį bei tą „patarti“.

Vos pasibaigus pusryčiams, suplovusi ir sudėliojusi indus į vietas, Debė pasirišdavo švarią prijuostę ir ateidavo viršun nurodymų. Iš pradžių Keitei tai labai patikdavo. Bet kai kasdien turėjo nurodyti, ką paruošti pietų, pasidarė tikras vargas. Anksčiau ji matydavo tik pagamintus patiekalus, ir, neturint patirties, atrodė neįmanoma sugalvoti vis ką nors nauja.

- Palaukit... Būna troškinta jautiena, kepta aviena, virta vištiena... - skaičiuodavo ji ant pirštų, - troškinta jautiena, kepta avies kulšis, virta vištiena. Debe, galėtum paruošti troškintos vištienos. Varge! Reikėtų išrasti kokį naują valgomą gyvūną! Neįsivaizduoju, kur pasidėjo visi valgomi daiktai.

Tada Keitė liepdavo atnešti kokią valgių virimo knygą ir valandą naršydavo po ją, kol visiškai netekdavo apetito - tarsi būtų dvidešimt kartų papieta-vusi. Debei tos knygos ėmė kelti siaubą. Suraukusi savo mielą raustelėjusį veidą, ji stovėdavo prie durų, kol Keitė skaitydavo kokį nors neįmanomą receptą.

- Tai turėtų būti skanu, Debe, norėčiau, kad tu pabandytum: paimk keliolika austrių, svarą grynų jautienos, šešiolika džiovintų, dviejų citrinų sultis, keturias skilteles česnako, stiklinę balto vyno, šakelę mairūno, čiobrelių, lauro lapelį, supjaustyk askaloninį česnaką...

- Dovanokit, panele Keite, kas tai yra?

- Oi, argi tu nežinai, Debe? Tai turėtų būti kažkas įprasta, nes minima beveik kiekviename recepte.

- Ne, panele Keite, niekad negirdėjau jo minint. Panelė Kar man niekad neduodavo tų kaloninių!

- O varge, kaip apmaudu! - šūktelėdavo Keitė, pirštais bėgdama per knygos lapus. - Tada reikia bandyti ką nors kita.

Vargšė Debė! Jeigu ji nebūtų taip mylėjusi Keitės, tikrai būtų netekusi kantrybės. Bet ji nuolankiai ištvėrė šitą kankynę, tik kartais paburbėdavo, likusi viena su Brigita. Doktorui Karui tomis dienomis teko paragauti keisčiausių patiekalų. Bet jis nieko nesakė, o vaikams jie net labai patikdavo. Pietūs pasidarė baisiausiai įdomūs, nes niekas negalėdavo tiksliai pasakyti, kas patiekta į stalą. Doris, kuris, kaip ir daktaras Livingstonas, domėjosi visokiais valgomais daiktais, paprastai paragaudavo pir-

mas, ir jeigu nusprendavo, jog viskas gerai, kitiems irgi tikdavo.

Po kurio laiko Keitė tapo išmintingesnė. Ji liovėsi erzinti Debę naujais receptais, ir Karų šeimyna vėl ėmė maitintis įprastais keptais ar virtais valgiais, kur kas gardesniais už anuosius. Tačiau tada prasidėjo naujas išbandymas. Keitė įniko į knygą „Mityba“ ir įnirtingai rūpinosi, kad visi valgytų tik sveiką maistą. Ji ragino Klaverą ir kitus vaikus nevalgyti cukraus, padažų, pudingų, grikinių pyragėlių, ragaišio – beveik visko, ką jie labiausiai mėgo. Virti ryžiai jai pasidarė pats tinkamiausias desertas, ir tol jais maitino visą šeimyną, kol Jona ir Doris ėmė maištauti, ir net pats daktaras Karas turėjo įsiterpti.

– Mieloji, tu jau persistengei, – pasakė jis, kai Keitė, atsivertusi knygą, jau buvo beaiškinanti savo pažiūras. – Man patinka, kad vaikai valgo paprastą maistą, bet iš tikrųjų... virti ryžiai penkis kartus per savaitę – tai jau per daug.

Keitė atsiduso, bet nusileido.

Dar vėliau, atėjus pavasariui, jai užėjo rūpestingumo priepuoliai: ji nuolatos siuntinėdavo Klaverą paklausti Debės, ar nesudegins duonos krosnyje, ir ar neperrūgs stiklainyje agurkai. Ji nerimaudavo, ar vaikai avi kaliošus, ar apsirengę apsiaustus, ir

apskritai – elgėsi taip, lyg visas pasaulis laikytųsi ant jos pečių.

Bet tai buvo tik įprastos pradedančiojo klaidos. Keitė nuoširdžiai siekė tobulėti. Kiekvieną mėnesį jai po truputį, po truputį sekdavosi geriau. Viskas ėmė eitis sklandžiau. Rūpesčiai nebe taip erzino ją pačią. Daktaras Karas, matydamas, kaip jos veidas šviesėja, ir elgesys keičiasi, suprato, jog bandymas sėkmingas. Apie „kitą šeimninę“ niekas nebeužsiminė, ir Keitė, sėdėdama antrame aukšte savo didelėje kėdėje, tvirtai laikė rankose namų vadžias.

Buvo gražus birželio pradžios rytas. Šiltas vėjelis šiureno medžio šakas, pasipuošusias pusiau prasi-skleidusiais lapeliais, kurie panėšėjo į aukštai oran išlėkusius žalius fontano purslus. Daktaro namų durys buvo plačiai atlapotos. Pro svetainės langą sklido pianino garsai, o ant laiptelių, po rožių krū-mais, sėdėjo maža figūrėlė ir kažką siuvo.

Tai buvo Klavera, vis dar mažoji Klavera, nors jau praėjo pora metų, kai mes ją matėm, ir dabar jai buvo keturiolika. Labai didelė ji neišaugo. Akys liko kaip visada žydros ir malonios, o apvalučiai skruostai raustelėję. Tačiau kasos susegtos į kuodą, ir vaikiškas veidelis atrodė beveik kaip suaugusios. Senoji Merė pareiškė, jog Klavera jau panaši į jauną panelę, o „panelė Klavera“ tai gerai žinojo ir, atrodo, buvo tuo patenkinta. Jai patikdavo susikelti į viršų plaukus, ir ypač rūpinosi, kad suknelės palankai siektų batus. Ji taip pat atsisakė raukinukų ir jų vie-toj dėvėjo siauras apykaklautes ir mažus rankogalius su sąsagomis. Tas sąsagas dovanojo teta Helena, ir Klavera jas mėgo labiau už viską. Tėvelis sakydavo,

jog ji turbūt su jomis ir miegoti eina, bet, aišku, jis tik juokavo, nes dieną išties niekas Klaveros be sąsagų nematydavo. Ir dabar siūdama ji vis žvilgčiojo į jas, nuolat padėdavo siuvinį į šalį ir jas pataisydavo arba iš pasigėrėjimo perbraukdavo pirštu.

Staiga bilstelėjo šoniniai varteliai, ir iš už namo kampo pasirodė Filas, jau visai didelis užaugęs. Mielos jo garbanėlės buvo nukirptos, o vaikiški drabuželiai pakeisti tikru švarku ir kelnėmis. Jis kažką laikė rankoje, Klavera neižiūrėjo ką.

- Ką ten turi? - paklausė ji, kai Filas priėjo arčiau.

- Einu paklausti Keitės, ar jie jau prisirpę, - atsakė Filas, rodydamas vos raustelėjusių serbentų kekę.

- Ką tu, jie tikrai dar neprisirpę! - atsakė Klavera ir vieną uogą įsimetė į burną. - Argi iš skonio nesupranti? Jie dar žalut žalutėliai.

- Nesvarbu. Jeigu Keitė pasakys, kad prisirpę, aš valgysiu, - atsakė Filas ir, iškėlęs galvą, įžengė vidun.

- Ko Filas norėjo? - paklausė Elzė, atidariusi sve-tainės duris, kai Filas užlipo laiptais.

- Tik sužinoti, ar jau prisirpę serbentai.

- Kaip jis įpratęs amžinai visko klausinėti! - pasakė Elzė. - Bijo gauti dar vieną šaukštą karčiosios druskos.

- Aš irgi taip manau, - juokdamasi atsakė Klavera. - Jona sako, jog niekad nebuvo savo gyvenime taip išsigandusi, kaip tada, kai tėtis juos pašaukė ir pažiūrėję viršun pamatė jį stovintį su buteliu vienoje rankoje ir šaukšteliu kitoje!

- Taip, - pritarė Elzė, - ir žinai, Doris laikė ją burnoje tiek ilgai, kiek galėjo, o paskui nuėjo už kampo ir išspjovė! Tėvelis sakė norėjęs jam duoti dar vieną šaukštelį, bet prisiminė, jog Doris taip ir neišmoko jausti skonio, ir nebedavė. Manau, tai buvo baisi bausmė, ar ne?

- Taip, bet labai gera pamoka, nes nuo to laiko nė vienas net neprisiliečia prie žalių agrastų. Ar jau baigėi groti? Neatrodo, kad valanda jau praėjo.

- Oi, ne, dar tik dvidešimt penkios minutės. Bet Keitė man liepė nesėdėti iškart ilgiau kaip pusvalandį, vis pajudėti ir pailsėti. Suvaikščiau dukart iki vartelių ir atgal. Aš jai taip žadėjau. - Ir Elzė nudrožė takeliu, gyvai plekšendama rankomis tai prieš save, tai už nugaros.

- Oi, ką ten Brigita daro tėvelio kambaryje? - grįžusi po antro karto, paklausė Elzė. - Ji viską

dulkina, iškišusi pro langą. Ar tarnaitės tenai? Aš maniau, kad jos tvarko valgomąjį.

- Jos tvarko ir tą, ir tą, Keitė sakė, jog labai gera proga, kai tėvelis išvykęs, išvalyti iškart abu kilimus. Šiandien nebus jokių pietų, tik duona su sviestu ir pienas, dar kumpio riekutė, ir valgysim Keitės kambarį, nes Debė irgi padeda tvarkytis, kad viską suspėtume, ir tėtis nematytų to sambrūzdžio. Ir žiūrėk, - parodė ji siuvinį, - Keitė siuva naują užvalkaliuką tėčio pagalvėlei, o aš lenkiu krašteliu.

- Kaip gražiai tu lenki! - žavėjosi Elzė. - Ir aš norėčiau kuo nors papuošti tėvelio kambarį. Turiu patiesalėlių praustuvei, bet vienas - padėti po mui-line - dar nebaigtas. Kaip manai, ar Keitė atleis mane nuo grojimo, norėčiau jį užbaigti? Nedrįstu nueiti jos paprašyti.

- Skambina! - pasakė Klavera, vos išgirdusi varpelio virptelėjimą viršuj. - Aš nubėgsiu ir paprašysiu, jei nori.

- Ne, leisk mane. Noriu sužinoti, ko jai reikia.

Bet Klavera jau dūmė per prieškambarį, tad abi mergaitės lėkė petys į petį. Jos dažnai tarpusavy ginčydavosi, kuriai iš jų atsiliepti į Keitės varpelį. Abi labai mėgo jai patarnauti.

Keitė jas pasitiko prie durų. Deja, dar ne ant savo kojų! – tai buvo dar tik tolimesis viltis, – bet atvažiavo per kambarį kėdėje su dideliais ratais. Toji kėdė jai buvo didelis patogumas. Sėdėdama joje, galėdavo pasiekti spintą ir komodos stalčius ir apsitarnaudavo pati, kitų netrukdydama. Tik visai neseniai ji pagaliau ėmė naudotis šia kėde. Daktaras Karas tai laikė geru ženklu, bet Keitei šito nesakė. Ji galų gale susitaikė su neįgaliosios gyvenimu ir laikėsi guviai, tad tėtis manė, jog neprotinga sužadinti jos nerimą jaudulingomis viltimis, kurios, ko gero, dar gali virsti naujais nusivylimais.

Su džiugia šypsena Keitė sutiko įėjusias mergaites ir pasakė:

– Ak, Klavera, tai tau aš skambinau! Man neramu, kad Brigita viską sujauks ant tėvelio stalo. Tu juk žinai, jis mėgsta, kad viskas būtų savo vietoje. Būk gerutė, nueik ir primink jai, kad nieko neliestu. O kai vėl paties ant grindų kilimą, norėčiau, kad tu nušluostytum nuo stalo dulkes ir patikrintum, ar viskas padėta atgal, kaip buvo. Gerai?

– Žinoma! – atsakė Klavera, kuri buvo apsigimusi namų šeimininkė ir labai mėgdavo jaustis dešiniąja Keitės ranka. – Ir gal man atnešti tau pagalvėlę, kadangi jau ten einu?

- Puiku, atnešk! Aš noriu pamatuoti.

- Keite, - pasakė Elzė, - aš jau beveik nunėriau tuos patiesaliukus ir norėčiau visai užbaigus patiesti ant tėvelio praustuvės, kol jis sugriš. Gal dabar galėčiau nebegroti ir atsinešti čia savo nėrinį?

- O ar suspėsi išmokti tą naują pratimą, kol ateis panelė Filipas, jeigu dabar negrosi?

- Manau, jog suspėsiu. Juk žinai, ji ateis tik penktadienį.

- Na, tada, man atrodo, gali daryti, kaip nori. Tik, būk gera, Elze, nubėk pirmiausia į tėčio kambarį ir atnešk iš jo stalo stalčių. Noriu pati jį sutvarkyti.

Elzė išbėgo pasišokinėdama. Ji padėjo stalčių Keitei ant kelių, ir Keitė ėmė jį valyti ir dėlioti daiktus. Netrukus pasirodė ir Klavera.

- Štai pagalvėlė, - pasakė ji. - Dabar ramiai sau pabūsim vienos. Man patinka tokios dienos, kai niekas netrukdo.

Nespėjus ištarti šių žodžių, kažkas pabeldė į duris. Keitė pasakė: „Prašau!“ - ir į kambarį įžengė aukštas, plačiapetis vaikinukas oriu ir maloniu veidu, rankose jis atsargiai nešė nedidelį laikrodį. Tai buvo Doris. Nuo to laiko, kai mes jį paskutinį kart matėme, jis išaugo, pasikeitė ir pasidarė daug pro-

tingesnis. Be kita ko, jis ėmė labai domėtis mecha- nika.

- Štai tavo laikrodis, Keite, - pasakė jis. - Aš jį pataisiau, ir dabar jis muša gerai. Tik turi saugotis, kad neužkliudytum rodyklės, kai paleidi švytuoklę.

- Tikrai sutaisei? - nusistebėjo Keitė. - Tu tikras genijus, Dori! Aš tau labai dėkinga.

- Dabar be keturių minučių vienuolika, - kalbėjo toliau Doris. - Taigi tuojau muš valandas. Manau, geriau luktelėsiu čia, įsitikinsiu, ar viskas gerai. Žinoma, - mandagiai pridūrė jis, - jeigu tu nela- bai užsiėmusi, ir aš netrukdysiu.

- Aš niekada nebūnu tiek užsiėmusi, kad nenorė- čiau pabūti su tavimi, drauguži, - pasakė Keitė ir paglostė jam ranką. - Štai, stalčių jau sutvarkiau. Ar nenuneštum jo į tėvelio kambarį ir neįdėtum atgal į vietą? Tavo rankos stipresnės negu Elzės.

Doris pasijuto pamalonintas. Kai sugrįžo, laikro- dis buvo ką tik pradėjęs mušti.

- Na štai! - šūktelėjo jis. - Puiku, ar ne?

Bet, vaje! Laikrodis nesustojo ties vienuoliktu dūžiu. Jis toliau mušė dvylika, trylika, keturiolika, penkiolika, šešiolika!

- O varge! - pasakė Keitė. - Ką visa tai reiškia? Ko gero, jau atėjo porytojus.

Doris net prasižiojęs spoksojo į laikrodį, kuris vis mušė ir mušė, tartum jam šonai būtų prakiurę. Elzė krykštė iš juoko ir vis skaičiavo:

- Trisdešimt, trisdešimt vienas... Oi, Dori! Trisdešimt du! Trisdešimt trys! Trisdešimt keturi!

- Tu jį užbūrei, Dori! - juokėsi Keitė, kaip ir sesutės.

Tada pradėjo skaičiuoti visi. Doris nustvėrė laikrodį, papurtė, papplekšnojo, apvertė aukštyn kojom. Bet vis tiek nenutilo šaižūs, vibruojantys garsai, tarsi laikrodis, sykį gavęs valią, pasiryžo eiti tol, kol pavargs. Galų gale, išmušęs šimtą trisdešimt dūžių, jis nutilo, o Doris, išraudęs ir sutrikęs, atsigrėžė į besijuokiančias seseris.

- Labai keista, - pasakė jis, - bet tai tikrai ne todėl, kad aš ką nors padariau. Vis tiek galiu jį pataisyti, jeigu leisi man dar kartą pamėginti. Leisi, Keite? Tikrai prižadu jo nesugadinti.

Keitė valandėlę dvejojo. Klavera peštelėjo ją už rankovės ir sušnibždėjo: „Neleisk!“ Bet, išvydusi Dorio nusiminimą, ji persigalvojo.

- Gerai, neškis jį, Dori. Neabejoju, jog elgsies su juo atsargiai. Bet tavo vietoj aš pirmiausia nuneščiau jį parodyti Vetereliui ir pasitarčiau. Abu kartu jūs galėtumėt aptikti kliautį. Kaip manai?

- Galbūt, - atsakė Doris, - taip, manau, jog taip ir padarysiu.

Jis pasikišo laikrodį po pažasčia ir išėjo, o Klavera šūkaliojo jam pridurmui ir erzino:

- Pietūs šimtas trisdešimt antrą valandą, nepamiršk!

- Ne, nepamiršiu! - atsiliepė Doris. Prieš dvejus metus jis nebūtų pakentęs, kad iš jo kas šaipytųsi.

- Kaip tu galėjai jam vėl atiduoti tą laikrodį? - vos tik durims užsivėrus, papriekaištavo Klavera. - Jis sugadins. O tu jį taip brangini.

- Pamaniau, jog labai jį įskaudinsiu, jei neleisiu vėl pamėginti, - ramiai atsakė Keitė. - Netikiu, kad sugadins. Veterelis mėgsta Dorį ir parodys jam, ką daryti.

- Labai gražiai pasielgei, - atsiliepė Klavera, - bet jeigu laikrodis būtų mano, aš taip negalėčiau.

Tik staiga atsilapojo durys, ir įlėkė Jona, dvejais metais paūgėjusi, bet šiaip atrodė tokia pat, kaip anksčiau.

- Oi, Keite! - žioptelėjo ji. - Pasakyk Filui, kad jis nemaudytų viščiukų lietaus kubile. Jis jau išmaudė visus geltonuosius ir dabar pradeda maudyti rudučius. Atrodo, vienas geltonpūkis jau negyvas...

- Ei, negalima šito daryti!.. Negalima! - šūkte-
lėjo Keitė. - Ir kaip jam tokie dalykai atėjo į galvą?

- Jis sako, jie nešvarūs, nes ką tik išsiritu iš
lukšto! Ir tvirtina, kad jie geltoni nuo kiaušinio try-
nio. Aš sakiau, kad ne, bet jis manęs neklauso, -
gražė rankas Jona.

- Klavera, - šūktelėjo Keitė, - nubėk apačion ir
pasakyk Filui, kad ateitų pas mane. Tik nebark jo.

- Ir aš nebariau, tikrai nebariau, bet jokios nau-
dos, - kalbėjo Jona, kurią viščiukus ištikusi nelaimė
didžiai sujaudino.

- Koks tas Filas darosi neklaūžada! - pasakė
Elzė. - Tėtis sako, jį reikėtų vadinti padauža.

- Kaip žinai, padaužos kartais moka būti visai
geri, - juokdamasi atsakė Keitė.

Netrukus, lydimas Klaveros, įėjo Filas. Jis atrodė
truputį užsispyręs, bet Keitė žinojo, kaip su juo susi-
tvarkyti. Ji pasisodino jį ant kelių, - o Filas, nors jau
didelis berniukas, tai labai mėgo, - ir taip meiliai
ėmė kalbėti apie vargšyčius drebančius viščiukus,
jog jo širdis visai aptirpo.

- Aš visai nenorėjau jų nuskriausti, - pasakė
jis, - bet jie buvo tokie nešvarūs, geltoni... na, nuo
kiaušinio, ir maniau, tau patiks, jei aš juos apiprau-
siu.

- Bet tai ne nuo kiaušinio, Filai, tai jų švelnūs švarūs pūkeliai - kaip kanarėlių sparneliai.

- Ar tikrai?

- Tikrai. O dabar viščiukai tokie sušalę ir nelaimingi. Taip ir tu jaustumeis, įkritęs į tvenkinį ir paskui negavęs sausų drabužių persirengti. Būtų gerai, jeigu eitum ir juos sušildytum.

- Kaip?

- Na, tarp savo delnų, labai švelniai. O paskui reikėtų leisti jiems palakstyti saulėje.

- Bėgu, - pasakė Filas ir nušoko nuo kelių. - Tik pirma mane pabučiuok, nes aš tikrai nieko blogo nenorėjau.

Filas labai mylėjo Keitę. Panelė Petingil sakydavo, jog tiesiog nuostabu, kaip ji sugeba sutramdyti šį vaiką. Bet manau, paslaptis čia paprasta: Keitė ne „tramdė“ Filą, o tik stengėsi jam būti švelni, meili ir dėmesinga jo išgyvenimams.

Kai tik ant laiptų nutilo Filo žingsnių aidas, pro duris įkišo galvą senoji Merė. Jos veidas rodė nepasitenkinimą.

- Panele Keite, - pasakė ji, - gal jūs pasakytumėt Aleksandrui, kad sutvarkytų pašiūrę? Jūs turbūt nė nežinot, kaip baisiai ten atrodo.

- Tikriausiai nežinau, - nusišypsojo Keitė, o paskui atsiduso. Ji nebuvo mačiusi pašiūrės nuo tos dienos, kai nukrito nuo sūpynių. - Nesijaudink, Mere, aš pakalbėsiu su Aleksandru, ir jis puikiai viską sutvarkys.

Merė patenkinta nubildėjo laiptais žemyn. Bet po kelių minučių vėl pasirodė kambaryje.

- Ten vyriškis atnešė dėžę muilo, panele Keite, ir štai čia sąskaita.

Keitė greit susirado piniginę, paskui jai prireikė pieštuko ir sąskaitų knygos, ir Elzei teko užleisti vietą prie stalo.

- O varge! - pasakė ji. - Kad taip niekas čia nebeateitų ir mums nebetrukdytų! Įdomu, kas dabar pasirodys?

Neilgai tereikėjo spėlioti. Vos tik ištarė tuos žodžius, vėl į duris pabeldė.

- Prašom! - bemaž išvargusiu balsu pasakė Keitė. Durys atsivėrė.

- Galima? - pasigirdo balsas. Paskui sušiugždėjo sijonai, sutaukšėjo batų kulniukai, ir į kambarį įčiuožė Imodžena Klark. Iš pradžių Keitė jos nepažino - beveik dvejus metus nebuvo mačiusi.

- Lauko durys buvo atviros, - spigiu balsu šūktelėjo Imodžena, - ir kadangi niekas, atrodo, neiš-

girdo, kaip aš skambinu, išdrįsau užėti tiesiai čionai. Tikiuosi, kad nesutrukdžiau kokio slapto pokalbio.

- Visai ne, - mandagiai atsakė Keitė. - Elze, mie-loji, pristumk arčiau aną kėdę. Sėskis, Imodžena. Atsiprašau, kad niekas neatėjo, kai paskambinai. Bet tarnai šiandien tvarko namus ir tikriausiai tavęs negirdėjo.

Imodžena atsisėdo ir ėmė tarškėti, kaip buvo įpratusi, o Elzė, stovėdama už Keitės kėdės, atidžiai apžiūrinėjo jos suknelę. Medžiaga buvo pigi, bet labai išradingai pasiūta ir išdabinta klostėmis ir raukiniais. Be to, Imodžena buvo pasipuošusi agato vėriniumi ir ilgais auskarais, kurie, judinant galvą, skimbčiojo ir spragsėjo. Ant jos skruostų vis dar tebebuvo prigludusios raitytos plaukų garbanėlės, ir Elzė vėl nusistebėjo, kaipgi jos išsilaiko tokioje vietoje.

Pamažu išaiškėjo Imodženos apsilankymo priežastis. Ji atėjo atsisveikinti. Klarkų šeima rengėsi grįžti gyventi į Džeksonvilį.

- Ar tu dar kada mateisi su Brigandu? - paklausė Klavera, kuri iki šiol nepamiršo tos nuotykingos, svetainėje girdėtos istorijos.

- Taip, - atsakė Imodžena, - keletą kartų. Ir dažnai iš jo gaunu laiškų. Jis rašo nuo-sta-bius laiškus. Kaip gaila, kad nė vieno iš jų neturiu, galėčiau ir jums paskaityti. Jums tikrai labai patiktų. Bet palaukit... galbūt ir turiu. - Ir įsikišo ranką kišenėn. Ir tikrai ten buvo laiškas. Klavera įtarė, jog Imodžena tai puikiai žinojo.

Pasirodė, jog Brigando rašysena gruboka ir negraži, o popierius ir vokas toks, kaip visų. Tačiau kaspinėlis, kuriuo jis buvo perrištas, būtų pribloškęs net raštinės reikmenų pardavėją.

- Tuoj, surasiu, - pasakė Imodžena, bėgdama akimis per laišką, - „Dieviškoji Imodžena“, - bet ta vieta jums neturėtų būti įdomi... hm, hm, hm... - ak, štai čia! „Per Kalėdas svečiavausi Rokhause. Be tavęs buvo taip ilgu. Valgiau keptą kalakutą, keptą žąsį, keptą jautieną, trupintą pyragą, slyvų pudingą ir riešutų su razinomis. Labai puikūs pietūs, ar ne? Bet argi gali būti skanu, kai draugai taip toli“.

Keitė ir Klavera spoksojo tiesiog apmirusios. Tokie žodžiai iš Brigando!

- „Džonas Bilingsas nusipirko naują arklį“, - skaitė Imodžena, - hm, hm, hm... hm. Manau, kad daugiau nėra nieko jums įdomaus. Ak, taip! Nebent čia, laiško gale - truputis poezijos:

*Atlėk, balande žydrais sparnais,
Ir ant manos širdies nutūpk.*

- Gražu, ar ne?

- Ar jis taip pasikeitė? - paklausė Klavera. - Iš
laiško atrodo, jog pasikeitė į gera.

- Pasikeitė! - šūktelėjo Imodžena, net auskarai
aukštyn švystelėjo. - Jis visą laiką buvo nuostabus.

Nebuvo ką į tai atsakyti. Keitė pajuto, jog jos
lūpos jau trūkčioja, ir bijodama, kad ims juoktis ir
pasirodys nemandagi, kuo greičiau pasuko kalbą
kitur. Ji pagavo save visą tą laiką tyrinėjant Imo-
dženą ir pagalvojo: „Nejaugi ji tikrai kažkada man
patiko? Kaip keista! Ak, koks vis dėlto mūsų tėvelis
išmintingas!“

Imodžena išbuvo pusvalandį. Tada pakilo išeiti.

- Ji nė nepaklausė, kaip tu jautiesi! - pasipikti-
nusi sušuko Elzė. - Aš pastebėjau, ji nepaklausė -
nė sykio!

- Ai, ji turbūt užmiršo. Juk mes kalbėjome apie
ją, o ne apie mane, - atsakė Keitė.

Mažoji trijulė vėl ėmėsi savo darbų. Šį kartą
net pusę valandos niekas joms nesutrukdė. Paskui
suskambėjo durų varpelis, ir pasirodė sutrikusi Bri-
gita.

- Panele Keite, - pasakė ji, - ten senoji ponია Voret, ir atrodo, kad ji atėjo visai dienai, nes atsi-nešė krepšį. Ką man jai pasakyti?

Keitė irgi sumišo.

- O varge! - pasakė ji. - Kaip nesiseka! Ką mums daryti?

Ponia Voret buvo sena tetos Izės draugė, gyve-nanti kaime, maždaug už šešių mylių nuo Burneto. Atvykusi į miestą apsipirkti ar kitais reikalais, ji buvo įpratusi užeiti į daktaro Karo namus papie-tauti. Tai atsitikdavo nedažnai, ir taip jau išėjo, jog niekad anksčiau Keitei neteko su ja bendrauti.

- Pasakyk, kad esi užsiėmusi ir negali jos pri-imi, - patarė Brigita, - juk žinot, neturiu nei pietų, nei nieko.

Prieš porą metų Keitė tikriausiai būtų pašokusi iš džiaugsmo nuo tokio pasiūlymo. Bet dabartinė Keitė buvo daug mandagesnė.

- Ne-e, - pasakė ji, - negaliu šitaip elgtis. Rei-kia padaryti viską, kas įmanoma, Brigita. Nubėk žemyn, Klavera, - tu juk gera mergaitė - ir pasa-kyk poniai Voret, kad valgomasis apverstas aukštyn kojom, bet mes rengiamės valgyti čia, ir, kai jinai pailsės, mielai jos lauksim viršuj. Ir... ak, Klavera! Pirmiausia pasiūlyk jai veduoklę. Ji bus visa sukai-

tusi. Brigita, gali atnešti tų pačių priešpiečių, kaip ir ruošei, tik išimk desertui konservuotų persikų ir išvirk poniai Voret puodelį arbatos. Aš žinau, ji visada geria arbatą.

- Negaliu juk išprašyti senos moteriškės, kai ji iš taip toli atvyko, - visiems išėjus, paaiškino ji Elzei. - Stumtelėk truputėlį supamąjį krėslą, Elze. Ir pristumk atgal prie sienos tas kėdutes. Prisimeni, paskutinį kartą kai čia buvo, ponia Voret vieną iš jų sulaužė.

Ponia Voret mažumėlę užgaišo, kol atsivėsino, todėl praėjo kone dvidešimt minučių, ir tada sunkūs, bildūs žingsniai ant laiptų išdavė, jog viešnia lipa viršun. Elzė ėmė kikenti. Ji visada kikendavo iš ponios Voret. Keitė vos spėjo ją perspėti žvilgsniu, ir durys atsivėrė.

Ponia Voret buvo storiausia iš visų kada nors regėtų būtybių. Niekas nediršo spėlioti, kiek ji sveria, bet atrodė, jog sveria tūkstantį svarų. Jos skruostai būdavo visada įraudę. Šalčiausiu oru ji atrodydavo įkaitusi, o šiltą dieną, regėjos, tuoj tuoj ims tirpti. Jos skrybėlaitės raištelis buvo atsipalaidavęs, eidama per kambarį, ji visą laiką vedavosi, o grindys nuo to ėjimo lingavo.

- Na, brangute, - pasakė ji, smegdama į supamąjį krėslą. - Ir kaipgi tu laikaisi?

- Ačiū, labai gerai, - atsakė Keitė ir pagalvojo, kad ponias Voret dabar dukart storesnė negu anksčiau. Nerimavo, kaip reikės ją užimti.

- O kaip tėvelis? - domėjosi ponias Voret.

Keitė mandagiai atsakė ir tada pasiteiravo apie ponios Voret sveikatą.

- Na, aš kaip ta voverė rate, - atsakė ji, o Elzė tai išgirdusi už Keitės kėdės ėmė konvulsiškai kreptėti iš juoko.

- Turėjau reikalų banke, - toliau pasakojo viešnia, - ir pagalvojau, jeigu jau esu taip netoli, užsukčiau pas panelę Petingil pasiteirauti, ar ji negalėtų atvykti pas mane ir paplatinti mano juodosios šilkinės suknelės. Jau senokai ją pasisiuvau, ir per tą laiką, ko gero, kiek pastorėjau, nes kabliukai su kilpelėmis nebesueina. Bet kai nuėjau, jos nebuvo, taigi mano kelionė perniek. Gal žinai, kur ji dabar siuva?

- Ne, - jausdama, kaip jos kėdė kreta, ir vos sulaikydama juoką atsakė Keitė. - Praeitą savaitę ji tris dienas buvo pas mus ir pasiuvo Jonai mokyklinę suknelę. Bet dabar apie ją nieko negirdėjau. Elze, nubėk apačion ir paprašyk Brigitos, kad atneštų

poniai Voret stiklinę šalto vandens. Po kelionės ji atrodo sušilusi.

Elzė, baisiai susigėdusi, išpuolė iš kambario ir pasislėpė prieškambario tualete, kad išsijuoktų. Po kiek laiko grįžo visai rimtu veidu. Buvo atnešti priešpiečiai. Ponia Voret valgė daug, ir, atrodo, jai viskas patiko. Ji taip patogiai jautėsi, jog nė nepasijudino iki ketvirtos valandos! Oi, koks ilgas tas pusdienis atrodė vargšėms mergaitėms, kai reikėjo sėdėti ir galvoti, ką čia pasakius didžiai viešniai!

Galų gale ponia Voret pakilo iš kėdės ir susiruošė eiti.

- Ką gi, - kalbėjo ji, rišdamasi skrybėlaitės raištelius, - aš neblogai pailsėjau ir dabar daug geriau jaučiuosi. Ar niekas iš jūsų jaunikių neketina kurią nors dieną mane aplankyti? Labiausiai laukčiau tavęs, jei galėtum. Ne kiekviena mergaitė žinotų, kaip užimti seną storą moteriškę, kad ji pasijustų kaip namie, o tu moki, Keite. Ak, kad teta Izė galėtų dabar jus matyti! Aš žinau, jai būtų labai malonu.

Šitas sakinyš kažkaip maloniai nuskambėjo Keitės ausiai.

- Nesišaipykit iš jos, - vėliau, vakare, pasakė ji vaikams, kai tie po vakarienės švarutėliame ir kvepiančiame valgomajame vėl susirinko pas ją ir kai

valandėlei kitai pasibūti užšoko Cesė, pasipuošusi gražia rožine palaidinuke ir balta skara. – Ji tikrai gera sena moteriškė, ir man nemalonu jūsų klausytis. Ji nekalta, kad tokia stora. Juk žinot, teta Izė ją mylėjo. Ir mes tarsi darome gera tetai Izei, kai rodome nors truputį dėmesio vienai iš jos draugių. Kai ji atėjo, aš apmaudavau. Bet dabar aš džiaugiuosi.

– Būna nuostabu, kai liaujasi skaudėti, – išdykėliška pacitavo Elzė, o Cesė sušnibždėjo Klaverai:

– Argi Keitė ne miela?

– Ne miela! – atsakė Klavera. – Kad aš bent perpus tokia būčiau! Kartais pagalvoju, kad man bus tikrai gaila, jeigu ji kada nors pasveiks. Ji mums visiems tokia branguolė, kai sėdi čia kėdėje, jog niekur kitur nebegalime jos tokios puikios įsivaizduoti. Bet suprantu, aš kalbu siaubingai. Ir nemanau, kad ji pasikeis ar pasidarys bjauri, kaip kitos mergaitės, net jeigu ir pasveiks.

– Žinoma, nepasikeis! – atsakė Cesė.

13

PAGALIAU

Praėjus maždaug šešioms savaitėms, Klavera ir Elzė sykį kažką veikė apačioje ir staiga apstulbo, išgirdusios Keitės varpelį, kuris skambėjo kažkaip nekantriai ir įsakmiai. Abi tuoj nulėkė viršun pažiūrėti, ko ji nori.

Keitė sėdėjo kėdėje susijaudinusi ir pakili.

- Oi, mergaitės! - šūktelejo ji. - Ką jūs sau manot? Aš atsistojau!

- Ką?! - abi kartu suriko Klavera ir Elzė.

- Taip, taip, tikrai! Aš atsistojau ant savo kojų! Pati viena!

Kadangi abi mergaitės taip apstulbo, jog neišstengė prasižioti, tai Keitė aiškino toliau:

- Viskas įvyko kažkaip išsyk. Aš staiga pajutau, jog pabandžiusi atsistočiau, ir, beveik nespėjusi nė pagalvoti, pabandžiau ir pakilau nuo kėdės. Tik visą laiką laikiausi už ranktūrių. Net nežinau, kaip atsėdau atgal į kėdę - taip buvau išsigandusi. Ak, mergaitės! - Ir Keitė užsidengė rankomis veidą.

- Ar jūs tikit, kad aš galėsiu tai padaryti dar kartą? - pakėlusi nuo ašarų sudrėkusias akis, paklausė ji.

- O kaipgi, žinoma! - atsakė Klavera, o Elzė tuo metu strykčiojo aplink ir nerimavo: - Būk atsargi! Tik būk atsargi!

Keitė pabandė, bet energijos antplūdis buvo praėjęs. Ji negalėjo net kilstelėti nuo kėdės. Ir ėmė abejoti - gal jai viskas tik prisisapnavo.

Bet rytojaus dieną, kai Klavera buvo jos kambaryje, staiga išgirdo šūksmą ir atsigręžusi išvydo Keitę, atsistojusią ant savo kojų.

- Tėveli! Tėveli! - klyktelejo Klavera ir nudundėjo žemyn. - Dori, Jona, Elze - šen! Ateikit pažiūrėti!

Tėvelis buvo išėjęs, tačiau visi kiti tuoj pat sugarmėjo. Šį sykį Keitei buvo nesunku „tai padaryti dar kartą“. Atrodė, tartum jos valia buvo užsnūdusi, o dabar pabudo, kojos suprato įsakymus ir pakluso.

Atskubėjęs viršun, tėvelis buvo ne mažiau sujau dintas, kaip ir visi vaikai. Jis ėjo ir ėjo ratu aplink kėdę, vis tardė Keitę ir liepė jai tai atsistoti, tai atsistoti.

- Ar aš tikrai baigiu pasveikti? - beveik pašnibždom paklausė ji.

- Taip, mano saule, manau, kad taip, - atsakė daktaras Karas, paskui pačiupo Filą ir įmetė jį į kėdę. Niekas iš vaikų nebuvo matęs, kad tėtis taip išdaigiškai pasielgtų. Tačiau po akimirkos, žvilgtelėjęs į degančius Keitės skruostus ir susijaudinusias akis, jis apsiramino, liepė visiems eiti apačion ir atsisėdo jos paguosti ir nuraminti švelniu žodžiu.

- Manau, jau greitai, mieloji, - kalbėjo jis, - bet dar teks palaukti ir reikės turėti kantrybės. Kai tu šitaip puikiai išsilaikei visus tuos metus, neabejoju, jog ir dabar atlaikysi. Įsidėmėk, kiekvienas skubotas žingsnis gali viską sunaikinti. Turėtum pasitenkinti kiekvienu, net mažiausiu pagerėjimu. Neišmokęs vaikščioti, plačiais keliais nepatrauksi. Reikia pradėti nuo mažo žingsnelio, kiekvienas vaikas tai žino.

- Ak, tėveli, - pasakė Keitė, - nieko baisaus, jeigu ir dar metų prireiktų, - kad tik aš pagaliau pasveikčiau!

Kokia laiminga ji buvo tą vakarą - per daug laiminga, kad užmigtu! Iš ryto tėtis pastebėjo jos pajuodusius paakius ir pakraipė galvą.

- Tu turi labai saugotis, - pasakė jai, - nes vėl atkrisi. Jeigu pakils temperatūra, gali vėl atgulti keleriems metams.

Keitė suprato, jog tėtis sako teisybę, ir ji saugojosi, nors tai, aišku, nebuvo lengva, kai kojose vėl ėmė tvinkčioti gyvybė. Kaip daktaras Karas ir buvo numatęs, ji sveiko iš lėto. Iš pradžių tik kelias sekundes pastovėdavo ant kojų, paskui minutę, paskui penkias minutes, visą laiką tvirtai įsikibusi į kėdę. Vėliau jau pajėgė pastovėti, nesilaikydama kėdės. O tada pabandė žengti vieną kitą žingsnelį, prieš save stumdama kėdę, kaip daro maži vaikai, kai mokosi vaikščioti. Klavera ir Elzė lyg rūpestingos mamytės judėjo kartu su ja. Buvo ir juokinga, ir graudu žiūrėti, kaip aukšta Keitė vos vos nedrąsiai tapena, o mažesnės sesutės rūpestingai ją bando globoti. Bet Keitė nesvarstė, ar tai graudu, ar juokinga: jai buvo tiesiog nuostabu – nuostabiausias dalykas pasaulyje. Joks metinukas taip nesidžiaugė ir nesididžiavo savo pirmaisiais žingsniais, kaip ji.

Pamažu ji išdrąsėjo ir ryžosi didesniems žygiams. Vieną sykį Klavera, įbėgusi į savo kambarį, apstulbo išvydusi ten sėdinčią Keitę – išraudusią, gaudančią kvapą, bet patenkintą išpūdžiu, kurį padarė Klaverai.

– Supranti, – aiškino ji lyg atsiprašinėdama, – mane apėmė noras pabandyti. Jau tiek laiko, kai aš nemačiau nieko kito, tik savo kambarį. Bet, varge

varge, koks ilgas tas koridorius! Buvau pamiršusi, kad jis toks ilgas. Man reikia gerai pailsėti prieš einant atgal.

Keitė gerai pailsėjo, bet vis tiek kitą dieną jau tėtis labai išvargusi. Vis dėlto žygis nepakenkė. Per kitas porą trejetą savaičių ji jau įstengė apeiti visą antrąjį aukštą.

Tai buvo didelis džiaugsmas. Lyg skaitytum įdomią knygą ir vis atrastum naujų dalykų ir smulkių pasikeitimų. Ji amžinai kuo nors susidomėdavo.

- Ei, Dori, - syki šūktelėjo ji, - kokia puiki knygu lentyna! Kada tu ją įsitaisei?

- Seniai! Ji čia jau dveji metai. Ar aš tau apie ją nesakiau?

- Gal ir sakei, - atsakė Keitė, - bet, supranti, nebuvau jos mačiusi, todėl ir neįstrigo galvon.

Rugpjūčio gale ji tiek sutvirtėjo, jog ėmė kalbėti apie keliavimą laiptais žemyn. Bet tėtis pasakė: „Palūkėk dar“.

- Tai bus daug sunkiau, negu vaikščioti lygioje vietoje, - aiškino jis. - Geriau truputį palauk, kol galėsi visiškai pasikliauti savo kojomis.

- Ir aš taip manau, - pritarė Klavera. - O be to, turiu sutvarkyti ir išblizginti namus, kol nepamatė tavo reikli akis, ponija Šeimininke. Oi, klausyk!

Kokia gera mintis toptelėjo man galvon! Tu paskirsi dieną, kurią eisi žemyn, o mes visi tam pasiruošim ir surengsime „iškilmės“. Tai bus smagu! Tėveli, ar ji greit jau galės?

- Na, sakyčiau, po dešimties dienų jau bus galima rizikuoti.

- Dešimt dienų! Tada tai bus rugsėjo septintoji, ar ne? - tarė Keitė. - Tada, tėveli, aš verčiau leisiuos žemyn rugsėjo aštuntąją. Juk žinai, tai mamytės gimimo diena, - tyliau pridūrė ji.

Taigi buvo nuspręsta.

- Kaip žavu! - šūkaliojo Klavera, šokinėdama aplink ir plodama delnais. - Dar niekad, niekad, niekad negirdėjau tokių džiugių naujienų. Tėveli, kada tu eisi žemyn? Man baisiai reikia su tavim pasikalbėti.

- Lekiu, lekiu, nes tu man abu skvernus nutampysi, - juokdamasis atsakė daktaras Karas, ir jie išėjo abu drauge. Keitė sėdėjo ir žiūrėjo pro langą rami ir laiminga.

„Ak! - stebėjosi ji. - Nejaugi tikrai taip bus? Ar aš jau viską „atlikau kaip reikia“ - kaip sakoma tetos Helenos eilėse? Nejaugi iš tiesų „širdingai atsi-sveikinsiu aš su Skausmu“? Bet tas Skausmasėjo

išvien su Meile. Dabar tai suprantu. Koks geras man buvo didysis Mokytojas!”

Klavera visas tas dienas buvo labai užsiėmusi. Ji sakydavo, jog „mazgoja langus“, bet nelabai galėjai tuo patikėti, nes nuolatos ilgam pradingdavo ir grįždavo su paslaptinga veido išraiška; o ką jau kalbėti apie sklindantį iš apačios plaktuko taukšėjimą ir pjūklo džyravimą. Visiems vaikams, matyt, buvo uždrausta ką nors sakyti, nors keletą sykių Filui išsprūdo: „Oi, Keite!“, bet tuoj pats save nutildė: „Vos neužmiršau!“ Keitės smalsumas vis didėjo. Bet ji matė, jog toji paslaptis visiems, išskyrus ją, teikia didžiulį pasitenkinimą, todėl, nors ir labai rūpėjo ją sužinoti, nusprendė savo klausinėjimais nedrumsti džiugesio.

Pagaliau iki to reikšmingo įvykio teliko viena diena.

- Žiūrėk, - pasakė Keitė Klaverai, užėjusiai pas ją prieš pat arbatos gėrimą. - Panelė Petingil atnešė mano naują suknelę. Aš ją apsivilksiu, pirmą kartą eidama žemyn.

- Kokia graži! - atsakė Klavera, nužvelgdama suknelę iš minkšto, rausvai pilko kašmyro, apvedžiotą to paties atspalvio kaspinu. - Bet, Keite, aš atėjau uždaryti tavo durų. Brigita šluos prieškam-

barį, nenoriu, kad į vidų prasiskverbtų dulkės, nes tavo kambarys juk tik šįryt iššluotas.

- Koku neįprastu laiku šluos prieškambarį! - smalsiai nusistebėjo Keitė. - Kodėl neliepei jai palaukti rytojaus?

- Oi, ne, ji negali! Tai yra... jinai... na, norėjau pasakyti, rytoj ji turės kitų darbų. Daug geriau, jeigu ji susitvarkys dabar. Nesirūpink, Keite, mieloji, bet neatidaryk durų. Neatidarysi, gerai? Prižadėk!

- Gerai, gerai, - dar labiau sutrikusi atsakė Keitė, bet nusileido Klaveros prašymams. - Neatidarysiu.

Jos smalsumas buvo sužadintas. Paėmusi knygą, bandė skaityti, bet raidės tik šokčiojo prieš akis, ir nevalingai klausėsi, kas ten dedasi. Brigita pabrėžtinai kėlė triukšmą šepečiu, bet per tą triukšmą Keitė tarsi girdėjo ir žingsnius ant laiptų, varstomas duris, o sykį kažkas užgniaužė kikenimą. Kaip viskas keista!

„Nekreipk dėmesio, - įsakė ji sau ir užsikimšo ausis. - Viską sužinosi rytoj“.

Rytojus išaušo gaivus ir gražus - tiesiog ideali rugsėjo diena.

- Keite, - pasakė Klavera, atėjusi iš sodo su glėbiu gėlių, - ta suknelė tiesiog nuostabi. Dar niekad gyvenime taip gražiai neatrodei! - Ir ji prisegė jai

ant krūtinės raudoną gvazdiką žiedą, o kitą įkišo į plaukus.

- Štai, - pasakė ji, - dabar tu padabinta. Po kelių minučių ateis tėvelis tavęs pasiimti.

Tuo metu įėjo Elzė ir Jona. Jos vilkėjo gražiausiomis suknelėmis. Klavera irgi. Akivaizdu, jog visiems namams ši diena buvo iškilminga. Pasirodė ir Cesė, pakviesta pažiūrėti, kaip Keitė pirmą kartą nukops žemyn. Ji irgi buvo su nauja suknele.

- Kokie mes gražūs! - pasakė Keitė, pamačiusi visą tą didingumą. - Apsisuk, Cese, - o koks pasijonis, o juosmuo! Jūs labai išaugote, panele Hol.

- Niekas iš mūsų niekada tiek „neužaus“, kiek Keitė, - juokdamasi atsakė Cesė.

Ir tada pasirodė tėtis. Visi iš lėto patraukė laiptais žemyn, Keitė rėmėsi į tėvelį, kita ranka laikėsi įsikibusi Dorio, visos mergaitės ėjo iš paskos, o Filas bildėjo priekyje. Pro virtuvės duris žvilgčiojo Debė, Brigita, Aleksandras, norėdami ją pamatyti, o miegoji senoji Merė, prijuoste šluostydamosi akis, iš džiaugsmo net verkė.

- O, lauko durys atviros! - susižavėjusi sušuko Keitė. - Kaip puiku! Ir koks gražus linoleumas! Jo pirma čia nebuvo.

- Nesustok ir nesidairyk! - šaukė Filas, kuris kažko labai nekantravo. - Ten nieko nauja. Taip buvo nuo senų senovės! Verčiau eik į svetainę.

- Iš tiesų, - pritarė tėtis, - pietūs dar ne visai paruošti, tu turėsi laiko pailsėti po to ėjimo. Tu puiškiai viską ištvėrei, Keite. Ar labai pavargai?

- Nė kiek! - linksmai atsakė Keitė. - Manau, net viena galėjau eiti. Ak! Ir knygų spintos durys sutaisytos. Kaip gražiai atrodo!

- Nesustok, na, nesustok! - pakartojo Filas, tiesiog degdamas nekantrumu.

Taigi jie žingsniavo toliau. Tėtis atidarė svetainės duris. Keitė įžengė į vidų - ir sustojo. Raudonis plykstelėjo jos veidan, ji nusitvėrė už durų rankenos, kad išsilaikytų. Ką gi ji ten pamatė?

Na, ne, ne patį kambarį su naujom muslino užuolaidom ir gėlių vaza. Ir ne platų, gražų langą, kuris buvo išpjautas saulei įeiti, ar vilioje viliojančią kušetę ir stalelį prie jos - aišku, ne tai. Ne, buvo dar kai kas! Sofa buvo išskleista, o ant jos, paramstyta pagalvėlėmis, nukreipusi savo šviesias akis durų link, gulėjo... teta Helena! Pamačiusi Keitę, ji ištiesė rankas.

Klavera ir Cesė vėliau sakė, jog niekad gyvenime nebuvo taip išsigandusios, kaip tąsyk, nes Keitė,

pamiršusi savo negalią, paleido tėvelio ranką ir tiesiog nubėgo prie sofos.

- Ak, Helena! Mieloji, mieloji teta Helena! - sušuko ji. Tada kažkaip sukniubo prie sofos, susipynė dvi poros rankų, susiglaudė du veidai, ir keletą akimirkų niekas neištarė nė žodžio.

- Na, ar ne puiki staigmena? - sušuko Filas ir apsivertė kūlvirsčia, kad sutramdytų savo jausmus, o Jona ir Doris ėmė šokti aplink stalą kažkokį karo šokį.

Filo šūksmas sutrikdė tylą, ir kambarys tiesiog suūžė nuo klausimų ir šūkčiojimų.

Paaiškėjo, jog ta išganinga mintis pasikviesti į „iškilmes“ tetą Heleną toptelėjo Klaverai. Tai ji taip pasiūlė tėveliui ir viską sutvarkė. Ir tai toji šmaikštuolė liepė Brigitai baladotis šepėčiu prieškambaryje, kad Keitė neišgirstų, kaip Helena atvyks.

- Teta Helena šį kartą pabus tris savaites - argi ne puiku? - džiaugėsi Elzė, o Klavera tuo metu tardė:

- Ar tu tikrai neįtarei? Nė trupučiuko? Nė už skatiką?

- Ne, tikrai ne - nė trupučiuko. Kaip aš galėjau tikėtis tokių nuostabių dalykų? - Ir Keitė dar sykį karštai pabučiavo Heleną.

Kokia trumpa buvo toji diena! Reikėjo tiek daug pamatyti, paklausti, pakalbėti, jog valandos lėkte lėkė, ir atėjęs vakaras tapo tokia pat staigmena, kaip ir viskas tądien.

Teta Helena turbūt buvo laimingiausia iš visų. Be to džiaugsmo, kad Keitė vėl beveik sveika, jai buvo be galo malonu, kai pamatė, jog per tuos ketverius metus jos mylimų sūnėnų ir dukterėčių gyvenime įvyko daug gerų permainų.

Buvo labai įdomu juos visus stebėti. Elzė ir Doris atrodė labiausiai iš visų pasikeitę. Elzės graudulingos išvaizdos ir verksmingo tono kaip nebūta, ji dabar buvo guvi ir linksma, kaip ir dera dvylikos metų panelei. Paniuręs Dorio veidas tapo atviras ir nuoširdus, dabar jis mėgo draugiškai papokštauti. Jis liko lėtas, negreit pagaudavo mintį, bet iš jo turėjo užaugti doras vyras. Ir jam, kaip ir kitiems vaikams, Keitė, aišku, buvo visa ko centras ir saulė. Visi jie aplink ją sukiojosi ir tikėjo kiekvienu jos žodžiu. Helena matė, kaip Filas krisdamas smarkiai susitrenkė ir puolė į ašaras, o Keitė jį pagudė, kaip Jona pašnibždėjo jai svarbią paslaptį, kaip Elzė prašė padėti kažką padaryti. Ji matė, jog Keitė su jais visais elgiasi maloniai ir švelniai, nesinaudodama vyresniosios sesers teise įsakinėti, ir be pir-

mykščio staigumo. O smagiausia buvo matyti pasikeitusį pačios Keitės veidą: švelnias akis, moterišką žvilgsnį, malonų balsą, mandagumą, taktišką ir tarsi nepastebimas pastabas.

- Keite, mieloji, - praėjus vienai ar dviem dienoms, pasakė ji, - šis apsilankymas man yra didžiausias malonumas, tu net neįsivaizduoji. Jis taip skiriasi nuo ano, kai tu sirgai, ir visi buvo labai prislėgti. Ar prisimeni?

- Žinoma, prisimenu. Ir kokia jūs buvot gera, ir kaip man padėjot. Niekada šito nepamiršiu.

- Džiaugiuosi. Bet aš ne kažkiek tepadėjau. Tu pati iš savęs visą tą laiką mokeisi. Ir, Keite, mieloji, noriu pasakyti, kaip man malonu matyti, jog tu narsiai grūmeisi. Tai jaučiu iš kiekvieno - iš tėčio, iš vaikų, iš tavęs pačios. Tu iškovojai namie tą vietą, kurią, jeigu pameni, aš sakiau, neįgalusis turi stengtis išsikovoti - tapti visiems „namų siela“.

- Ak, teta Helena, nekalbėkit! - pilnomis ašarų akimis tarė Keitė. - Aš nebuvo narsi. Neįsivaizduojat, kaip blogai kartais aš elgdavausi - kokia esu pikta ir nedėkinga, kokia kvaila ir lėtapėdė. Kasdien matau, kiek visko reikia nuveikti, o nieko nenuveikiu. Labai smagu, kad jūs mane taip giriate, bet... nereikia. Aš nieko ypatingo nenuveikiau.

Bet nors ji sakė nieko nenuveikusi, aš manau, jog
Keitė nuveikė labai daug!